

# ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული  
წლისათვის

# ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

## სარჩევი

	გვერდი
ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის ანგარიში კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასა და დამტკიცებაზე	1
დამოუკიდებელ აუდიტორთა დასკვნა	2-3
კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის:	
მოგება-ზარალის კონსოლიდირებული ანგარიში	4
კონსოლიდირებული ბალანსი	5
კაპიტალში ცვლილებების კონსოლიდირებული ანგარიში	6
ფულადი სახსრების მოძრაობის კონსოლიდირებული ანგარიში	7-8
კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები	
1. ორგანიზაცია	9-10
2. წარდგენის საფუძველი	10-11
3. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა	11-33
4. წინა პერიოდის შესწორებები და რეკლასიფიკაციები	33-35
5. წმინდა საპროცენტო (ზარალი)/შემოსავალი	36
6. გაუფასურების დანაკარგების და სხვა რეზერვები	37
7. წმინდა მოგება უცხოური ვალუტით განხორციელებული ოპერაციებიდან	37
8. საკომისიო შემოსავალი და ხარჯი	38
9. სხვა შემოსავლები, წმინდა	38
10. საოპერაციო ხარჯები	39
11. მოგების გადასახადი	39-40
12. ფული და ფულის ექვივალენტები	41
13. მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	41-42
14. კლიენტებზე გაცემული სესხები	42-44
15. გასაყიდად არსებული ინვესტიციები	45
16. ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში	45
17. ძირითადი საშუალებები	47-48
18. არამატერიალური აქტივები	49
19. სხვა აქტივები	49
20. ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	50
21. კლიენტთა ანგარიშები	50-51
22. სხვა ნასესხები სახსრები	51
23. სხვა ვალდებულებები	52
24. სააქციო კაპიტალი და დამატებით შეტანილი კაპიტალი	52-53
25. გარანტიები და პირობითი ვალდებულებები	53-55
26. ოპერაციები დაკავშირებულ მხარეებთან	55-57
27. ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება	58
28. რეგულირების საკითხები	58-59
29. ხელმძღვანელობის გეგმები და ბალანსის შედგენის შემდგომი მოვლენები	59-61
30. კაპიტალის მართვა	61
31. რისკის მართვის პოლიტიკა	62-76

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობის ანგარიში კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასა და დამტკიცებაზე 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის

წინამდებარე ანგარიშგება განიხილება მე-2 და მე-3 გვერდებზე არსებული დამოუკიდებელ აუდიტორთა დასკვნაში აღწერილ დამოუკიდებელ აუდიტორთა ვალდებულებებთან ერთად იმ მიზნით, რათა გამორჩეულ იქნას ხელმძღვანელობისა და დამოუკიდებელ აუდიტორთა პასუხისმგებლობა სააქციო საზოგადოება საქართველოს სახალხო ბანკის ("ბანკი") და მის შვილობილი კომპანიების (ერთობლივად „ჯგუფი“) კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან მიმართებაში.

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე, რომელიც სამართლიანად ასახავს ჯგუფის ფინანსურ მდგომარეობას 2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მის მიერ წარმოებული ოპერაციების შედეგებს, ფულადი სახსრების მოძრაობას და კაპიტალის ცვლილებას ამავე თარიღით დასრულებული წლისათვის ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების ("ფასს") შესაბამისად.

ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია:

- მართებული ბუღალტრული პრინციპების არჩევასა და მათ თანმიმდევრულად შესრულებაზე;
- განსჯასთან და შეფასებებთან დაკავშირებული მართებული და გონივრული გადაწყვეტილებების მიღებაზე;
- ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე ფუნქციონირებადი საწარმოს დაშვების საფუძველზე, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც არ ივარაუდება, რომ ჯგუფი გააგრძელებს საქმიანობას უახლოეს მომავალში.

ხელმძღვანელობა აგრეთვე პასუხისმგებელია:

- ჯგუფში ეფექტური და მყარი შიდა კონტროლის სისტემის შემუშავებაზე, დანერგვასა და შენარჩუნებაზე;
- ისეთი საბუღალტრო ჩანაწერების წარმოებაზე, რომელიც ნებისმიერ დროს უზრუნველყოფს ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობის საკმარისი სიზუსტით წარდგენას და ასევე ფინანსური ანგარიშგების ფასს-ის მოთხოვნებთან შესაბამისობას;
- სავალდებულო ბუღალტრული ჩანაწერების წარმოებაზე საქართველოს კანონმდებლობისა და ბუღალტრული სტანდარტების შესაბამისად;
- ჯგუფის აქტივების უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად საჭირო ქმედებების განხორციელებაზე; და
- თადლითობის, შეცდომებისა და სხვა დარღვევების აღმოჩენასა და თავიდან აცილებაზე.

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება დირექტორთა საბჭოს მიერ დამტკიცებულ იქნა გამოსაშვებად 2009 წლის 9 დეკემბერს.

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

აღმასრულებელი თავმჯდომარე და  
მთავარი აღმასრულებელი დირექტორი  
ლადო გურგენიძე  
9 დეკემბერი 2009  
თბილისი, საქართველო

მთავარი ფინანსური დირექტორი

ზურაბ წულაია  
9 დეკემბერი 2009  
თბილისი, საქართველო

## **დამოუკიდებელ აუდიტორთა დასკვნა**

სააქციო საზოგადოება საქართველოს სახალხო ბანკის აქციონერებსა და დირექტორთა საბჭოს:

ჩვენ ჩავატარეთ სს საქართველოს სახალხო ბანკის („ბანკი“) და მისი შვილობილი კომპანიების (ერთობლივად „ჯგუფი“) თანდართული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც მოიცავს კონსოლიდირებულ ბალანსს 2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აგრეთვე მასთან დაკავშირებული მოგება-ზარალის, ფულადი სახსრების მოძრაობისა და კაპიტალში ცვლილებების კონსოლიდირებულ ანგარიშებს აღნიშნული თარიღით დასრულებული წლისათვის და ასევე ბუღალტრული აღრიცხვის პოლიტიკის ძირითადი პრინციპებისა და სხვა ახსნა-განმარტებითი შენიშვნების მოკლე მონახაზს.

### **ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობა კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე**

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია ამ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასა და სამართლიან წარდგენაზე ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად. მოცემული პასუხისმგებლობა მოიცავს: შიდა კონტროლის სისტემის შემუშავებას, დანერგვას და შენარჩუნებას, რაც საჭიროა ისეთი ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისა და წარდგენისათვის, რომელიც არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობას; აგრეთვე ბუღალტრული აღრიცხვის სათანადო პოლიტიკის შერჩევასა და დანერგვას და მოცემულ გარემოებებისათვის შესაბამისი და დასაბუთებული ბუღალტრული შეფასებების გაკეთებას.

### **აუდიტორის პასუხისმგებლობა**

ჩვენი პასუხისმგებლობა ჩვენს მიერ ჩატარებულ აუდიტზე დაყრდნობით გამოვთქვამთ მოსაზრება ამ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე. ჩვენ აუდიტი ჩავატარეთ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად. ეს სტანდარტები მოითხოვს, რომ ჩვენი სამუშაო შეესაბამებოდეს ეთიკის ნორმებს და აუდიტის იმგვარად დაგეგმვასა და ჩატარებას, რომ მივიღოთ უტყუარი რწმუნება იმისა, რომ ფინანსური ანგარიშგება არ შეიცავს არსებით უზუსტობებს.

აუდიტი მოიცავს გარკვეული პროცედურების ჩატარებას ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილ თანხებსა და განმარტებებზე აუდიტორული მტკიცებულების მოსაპოვებლად. შერჩეული პროცედურები დამოკიდებულია აუდიტორის პროფესიულ მსჯელობაზე, რომელიც მოიცავს ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობის ან შეცდომის შედეგად წარმოქმნილი არსებითი უზუსტობის რისკის შეფასებას. არსებული გარემოებების შესაფერისი აუდიტორული პროცედურების შემუშავებისთვის, მაგრამ არა ჯგუფის შიდა კონტროლის ეფექტურობაზე დასკვნის გაკეთების მიზნით, აუდიტორი რისკის შეფასებისას ითვალისწინებს შიდა კონტროლის სისტემებს, რომლებიც საჭიროა ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისა და სამართლიანი წარდგენისათვის. აუდიტი ასევე ითვალისწინებს გამოყენებული ბუღალტრული პოლიტიკისა და ხელმძღვანელობის მიერ გაკეთებული ბუღალტრული შეფასებების შესაფერისობის შეფასებასა და ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის შეფასებას მთლიანობაში.

ჩვენ მიგვაჩნია, რომ მტკიცებულებები, რომლებიც აუდიტისას მოვიპოვეთ აუდიტის დასკვნისათვის საკმარის და მართებულ საფუძველს წარმოადგენს.

### **პირობითი დასკვნის გაცემის საფუძველი**

ჯგუფს არ წარმოუდგენია 2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 2,566 ათასი ლარის ოდენობით სხვა ვალდებულებებში შესული სადაზღვევო კონტრაქტების მოთხოვნების რეზერვების გაშიფრვა. შესაბამისად ჩვენ ვერ შევძელით დაგვედგინა ამ რეზერვების თანხების სისწორე და საკმარისობა 2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და სხვა შემოსავლებში შემავალი სადაზღვევო კონტრაქტების მოთხოვნების რეზერვების ცვლილებებისა და მოგების გადასახადის ხარჯის ეფექტის თანხების სისწორე ამავე თარიღით დასრულებული წლისათვის.

### **დასკვნა**

ჩვენი მოსაზრებით, კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე ზემოთ განხილული პირობითი დასკვნის გაცემის აბზაცში ნახსენები საკითხების გააღწევის გათვალისწინების გარეშე, კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება სამართლიანად ასახავს, ყველა არსებით ასპექტში, ჯგუფის ფინანსურ მდგომარეობას 2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მისი საქმიანობის შედეგებსა და ფულადი სახსრების მოძრაობას მოცემული თარიღით დასრულებული წლისათვის ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად.

### **საყურადღებო საკითხი**

დასკვნის შემდგომი კვალიფიცირების გარეშე, ყურადღება გვინდა გავამახვილოთ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების 29-ე შენიშვნაზე, სადაც განხილულია ბალანსის შედგენის შემდგომი მნიშვნელოვანი მოვლენები, რომლებიც მოიცავს ცვლილებებს ჯგუფის მფლობელებში და სტრუქტურაში და კონსოლიდირებული შეიღობილი კომპანიის სს სახალხო დაზღვევის კომპანიის გაყიდვას.

როგორც განხილულია მე-4 შენიშვნაში 2007 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის წარმოდგენილი კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება შესწორდა.

9 დეკემბერი 2009

თბილისი, საქართველო

**ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი**

**მოგება-ზარალის კონსოლიდირებული ანგარიში**  
**2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით**  
*(ათასობით ქართულ ლარში)*

	შენიშვნა	2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის	2007 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (შესწორებული)
საპროცენტო შემოსავალი	5, 26	32,580	15,425
საპროცენტო ხარჯი	5, 26	<u>(16,580)</u>	<u>(4,553)</u>
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი საპროცენტო შემოსავლის მქონე აქტივების გაუფასურების დანაკარგების რეზერვის ხარჯამდე		16,000	10,872
საპროცენტო შემოსავლების მქონე აქტივების გაუფასურების დანაკარგების რეზერვის ხარჯი	6, 26	<u>(27,864)</u>	<u>(8,286)</u>
წმინდა საპროცენტო (ზარალი)/შემოსავალი		<u>(11,864)</u>	<u>2,586</u>
წმინდა მოგება უცხოური ვალუტით განხორციელებული ოპერაციებიდან	7	460	1,495
საკომისიო შემოსავალი	8	29,419	28,178
საკომისიო ხარჯი	8	(1,340)	(788)
სხვა გარიგებებზე გაუფასურების დანაკარგების რეზერვის ხარჯი	6	(5,099)	(352)
სხვა შემოსავლები, წმინდა	9	<u>11,177</u>	<u>10,092</u>
წმინდა არასაპროცენტო შემოსავალი		34,617	38,625
საოპერაციო შემოსავალი		22,753	41,211
საოპერაციო ხარჯები	10, 26	<u>(77,195)</u>	<u>(38,803)</u>
(ზარალი)/მოგება მკაფშირე საწარმოების შედეგებში წილის ბათვილისწინებაამდე		(54,442)	2,408
წილი მკაფშირე საწარმოების შედეგებში	16	<u>104</u>	<u>(9)</u>
(ზარალი)/მოგება მოგების ბალანსხალამდე		(54,338)	2,399
მოგების ბალანსხალის სარგებელი	11	<u>8,641</u>	<u>176</u>
წმინდა (ზარალი)/მოგება		<u>(45,697)</u>	<u>2,575</u>
განკუთვნილია:			
ბანკის აქციონერებისთვის		(45,491)	2,421
უმცირესობის წილი		<u>(206)</u>	<u>154</u>
		<u>(45,697)</u>	<u>2,575</u>

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

აღმასრულებელი თავმჯდომარე და  
 მთავარი აღმასრულებელი დირექტორი  
 ლადო გურგენიძე  
 9 დეკემბერი 2009  
 თბილისი, საქართველო

მთავარი ფინანსური  
 დირექტორი  
 ზურაბ წულაია  
 9 დეკემბერი 2009  
 თბილისი, საქართველო

9-74 გვერდებზე მოცემული შენიშვნები შეადგენს ამ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშების განუყოფელ ნაწილს.

# ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებული ბალანსი  
2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით  
(ათასობით ქართულ ლარში)

	შენიშვნა	31 დეკემბერი 2008	31 დეკემბერი 2007 (შესწორებული)
<b>აქტივები:</b>			
ფული და ფულის ექვივალენტები	12	57,069	33,988
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	13	3,729	18,246
კლიენტებზე გაცემული სესხები	14, 26	109,286	113,592
გასაყიდად არსებული ინვესტიციები	15	7,761	881
ინვესტიციები მიკავშირე საწარმოებში	16	893	789
ძირითადი საშუალებები	17	98,655	93,524
მიმდინარე მოგების გადასახადის აქტივები		630	636
გადავადებული მოგების გადასახადის აქტივები	11	1,149	-
არამატერიალური აქტივები	18	3,540	2,762
სხვა აქტივები	19	35,519	18,645
<b>სულ აქტივები</b>		<b>318,231</b>	<b>283,063</b>
<b>ვალდებულებები და აქციონერთა კაპიტალი</b>			
<b>ვალდებულებები:</b>			
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	20	52,355	2,977
კლიენტთა ანგარიშები	21, 26	181,452	200,887
სხვა ნასესხები სახსრები	22	29,806	-
მოგების გადასახადის მიმდინარე ვალდებულებები		1,451	1,294
გადავადებული მოგების გადასახადის ვალდებულებები	11	-	8,087
სხვა ვალდებულებები	23	38,408	9,152
<b>სულ ვალდებულებები</b>		<b>303,472</b>	<b>222,397</b>
<b>კაპიტალი:</b>			
სააქციო კაპიტალი	24	15,721	15,521
გამოსყიდული აქციები	24	(355)	(500)
დამატებით შეტანილი კაპიტალი	24	8,437	8,200
ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვი		36,707	37,499
დაგროვილი ზარალი		(45,725)	(234)
<b>კაპიტალის მფლობელებისათვის ბანკუთხვლი მთლიანი კაპიტალი</b>		<b>14,785</b>	<b>60,486</b>
<b>უმცირესობის წილი</b>		<b>(26)</b>	<b>180</b>
<b>სულ კაპიტალი</b>		<b>14,759</b>	<b>60,666</b>
<b>სულ ვალდებულებები და კაპიტალი</b>		<b>318,231</b>	<b>283,063</b>

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

აღმასრულებელი თავმჯდომარე და  
მთავარი აღმასრულებელი დირექტორი  
ლადო გურგენიძე  
9 დეკემბერი 2009  
თბილისი, საქართველო

მთავარი ფინანსური  
დირექტორი  
ზურაბ წულაია  
9 დეკემბერი 2009  
თბილისი, საქართველო

9-74 გვერდებზე მოცემული შენიშვნები შეადგენს ამ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

# ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

## კაპიტალში ცვლილებების კონსოლიდირებული ანგარიში 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (ათასობით ქართულ ლარში)

	შენიშვნა	სააქციო კაპიტალი	გამოსყიდული აქციები	დამატებითი შეტანილი კაპიტალი	ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვი	დაგროვილი ზარალი	მფლობელებისათვის განკუთვნილი მთლიანი კაპიტალი	უმცირესობის წილი	სულ კაპიტალი
31 დეკემბერი 2006 (შესწორებამდე)		12,000	-	-	14,049	(1,302)	24,747	492	25,239
შპს რუსთავის ცენტრალური ხალხის კუთვნილი ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვის გასწორება		-	-	-	171	-	171	-	171
შპს რუსთავის ცენტრალური ხალხის წმინდა აქციების შეძენის ღირებულებაზე სამართლიანი ღირებულების შესწორება		-	-	-	-	4	4	-	4
<b>31 დეკემბერი 2006 (შესწორებული)</b>		<b>12,000</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>14,220</b>	<b>(1,298)</b>	<b>24,922</b>	<b>492</b>	<b>25,414</b>
სააქციო კაპიტალის ზრდა	24	3,521	-	10,130	-	-	13,651	-	13,651
მიწის და შენობების გადაფასების ნამატი, გამოკლებული გადავადებული მოგების გადასახადი 3,975 ათასი ლარის ოდენობით და გადაფასების ზრდა 352 ათასი ლარის ოდენობით, რომელიც აღიარებულია მოგება-ზარალის ანგარიშში ამავე შენობების მოგება-ზარალის ანგარიშში წინა აღიარებული გადაფასების კლების გამოსაქვითად, აგრეთვე ელიმინირებული ცვეთა 1,526 ათასი ლარის ოდენობით	17	-	-	-	22,526	-	22,526	(466)	22,060
მოგების გადასახადის განაკვეთის ცვლილების ეფექტი მიწისა და შენობების გადაფასების რეზერვზე	4	-	-	-	753	-	753	-	753
გაცხადებული დივიდენდები		-	-	-	-	(1,357)	(1,357)	-	(1,357)
საკუთარი აქციების გამოსყიდვა		-	(500)	(1930)	-	-	(2,430)	-	(2,430)
წმინდა მოგება		-	-	-	-	2,421	2,421	154	2,575
<b>31 დეკემბერი 2007 (შესწორებული)</b>		<b>15,521</b>	<b>(500)</b>	<b>8,200</b>	<b>37,4</b>	<b>(234)</b>	<b>60,486</b>	<b>180</b>	<b>60,666</b>
სააქციო კაპიტალის ზრდა	24	200	-	(200)	-	-	-	-	-
ნამოფასების ზარალი წინა გადაფასებულ მიწასა და შენობებზე, გამოკლებული გადავადებული მოგების გადასახადი 140 ათასი ლარის ოდენობით და მოგება-ზარალის ანგარიშში აღიარებული გადაფასების კლება 6,126 ათასი ლარის ოდენობით, რომელიც ქვითავს გადაფასების ზრდას წინა აღიარებულ მოგება-ზარალის ანგარიშში, აგრეთვე ელიმინირებული ცვეთა 1,925 ათასი ლარის ოდენობით	17	-	-	-	(792)	-	(792)	-	(792)
გამოსყიდული აქციების გაყიდვა		-	145	437	-	-	582	-	582
წმინდა ზარალი		-	-	-	-	(45,491)	(45,491)	(206)	(45,697)
<b>31 დეკემბერი 2008</b>		<b>15,721</b>	<b>(355)</b>	<b>8,437</b>	<b>36,707</b>	<b>(45,725)</b>	<b>14,785</b>	<b>(26)</b>	<b>14,759</b>

ღირებულებების საბჭოს სახელით:

აღმასრულებელი თავმჯდომარე და  
მთავარი აღმასრულებელი დირექტორი  
ლადო გურგენიძე  
9 დეკემბერი 2009  
თბილისი, საქართველო

მთავარი ფინანსური  
დირექტორი  
ზურაბ წულაია  
9 დეკემბერი 2009  
თბილისი, საქართველო

9-74 გვერდებზე მოცემული შენიშვნები შეადგენს ამ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს..



# ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

ფულადი სახსრების მოძრაობის კონსოლიდირებული ანგარიში  
 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
 (ათასობით ქართულ ლარში)

შენიშვნა	2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის	2007 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (შესწორებული)
<b>ფულადი სახსრების მოძრაობა საოპერაციო საქმიანობიდან:</b>		
მიღებული საპროცენტო შემოსავალი	29,678	14,334
გადახდილი საპროცენტო ხარჯი	(15,151)	(2,285)
მიღებული საკომისიო შემოსავალი	29,419	28,178
გადახდილი საკომისიო ხარჯი	(1,340)	(788)
რეალიზებული მოგება უცხოური ვალუტით განხორციელებული ოპერაციებიდან	3,517	1,575
სხვა მიღებული საოპერაციო შემოსავლები	9,732	7,778
გადახდილი საოპერაციო ხარჯები	(51,146)	(32,721)
<b>ფულადი სახსრების მოძრაობა საოპერაციო საქმიანობიდან, საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში ცვლილებებამდე</b>	<b>4,709</b>	<b>16,071</b>
ცვლილებები საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში:		
საოპერაციო აქტივების (ზრდა)/კლება:		
მინიმალური სავალდებულო რეზერვი საქართველოს ეროვნულ ბანკში	4,416	(2,000)
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	(417)	(15,490)
კლიენტებზე გაცემული სესხები	(7,812)	(84,107)
სხვა აქტივები	(15,027)	(6,933)
საოპერაციო ვალდებულებების ზრდა/(კლება):		
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	49,314	(6,325)
კლიენტთა ანგარიშები	(19,857)	118,193
სხვა ვალდებულებები	18,571	2,407
<b>ფულადი სახსრების შემოდინება საოპერაციო საქმიანობიდან მოგების გადასახადამდე</b>	<b>33,897</b>	<b>21,816</b>
მოგების გადასახადის გადახდა	(292)	-
<b>წმინდა ფულადი სახსრების შემოდინება საოპერაციო საქმიანობიდან</b>	<b>33,605</b>	<b>21,816</b>
<b>ფულადი სახსრები საინვესტიციო საქმიანობიდან:</b>		
ძირითადი საშუალებებისა და არამატერიალური აქტივების შეძენა	(27,168)	(32,572)
ძირითადი საშუალებების და არამატერიალური აქტივების გაყიდვა	647	2,481
გასაყიდად არსებული ინვესტიციების შეძენა	(7,644)	(119)
მეკავშირე საწარმოების წილის შეძენა	-	798
მიღებული დივიდენდები	-	235
<b>ფულადი სახსრების წმინდა გადინება საინვესტიციო საქმიანობიდან</b>	<b>(34,165)</b>	<b>(29,177)</b>

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

ფულადი სახსრების მოძრაობის კონსოლიდირებული ანგარიში  
 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (გაბრკელება)  
 (ათასობით ქართულ ლარში)

	შენიშვნა	2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის	2007 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (შესწორებული)
<b>ფულადი სახსრების მოძრაობა საფინანსო საშენობიდან:</b>			
სააქციო კაპიტალის ზრდა		-	3,521
საკუთარი აქციების გაყიდვა/(შესყიდვა)		145	(500)
დამატებით შეტანილი კაპიტალის ზრდა		437	8,200
სხვა ნასესხები სახსრები		29,173	-
გადახდილი დივიდენდები		-	(3,218)
		<hr/>	<hr/>
ფულადი სახსრების წმინდა შემოდინება საფინანსო საშენობიდან		29,755	8,003
<i>უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვლილების ეფექტი</i>		<hr/> (3,057) <hr/>	<hr/> (80) <hr/>
ფულისა და ფულის ექვივალენტების წმინდა ზრდა		26,138	562
ფული და ფულის ექვივალენტები წლის დასაწყისში	12	<hr/> 33,988 <hr/>	<hr/> 33,506 <hr/>
ფული და ფულის ექვივალენტები წლის ბოლოს	12	<hr/> <hr/> 57,069 <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> 33,988 <hr/> <hr/>

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

აღმასრულებელი თავმჯდომარე და  
 მთავარი აღმასრულებელი დირექტორი  
 ლადო გურგენიძე  
 9 დეკემბერი 2009  
 თბილისი, საქართველო

მთავარი ფინანსური  
 დირექტორი  
 ზურაბ წულაია  
 9 დეკემბერი 2009  
 თბილისი, საქართველო

9-74 გვერდებზე მოცემული შენიშვნები შეადგენს ამ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშების განუყოფელ ნაწილს.

# ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
 (ათასობით ქართულ ლარში)

## 1. ორგანიზაცია

სააქციო საზოგადოება „საქართველოს სახალხო ბანკი“ („ბანკი“) ჩამოყალიბდა სახელმწიფო საკუთრებაში მყოფი ბანკი „აგრომრეწვბანკის“ ბაზაზე. საქართველოს მინისტრთა კაბინეტის მიერ 1993 წლის 14 აპრილს მიღებული №288 ბრძანებულების და საქართველოს პრეზიდენტის 1994 წლის 29 მაისის № 178 განკარგულების საფუძველზე სახელმწიფო მფლობელობაში მყოფი ბანკები და კომპანიები გარდაიქმნენ სააქციო საზოგადოებებად. ბანკი საკუთარ საქმიანობას ახორციელებს 1993 წლის 10 თებერვალს საქართველოს ეროვნული ბანკისაგან მიღებული საბანკო საქმიანობის გენერალური საბანკო და უცხოური ვალუტით ვაჭრობის ლიცენზიების საფუძველზე.

ბანკი იღებს დეპოზიტებს და გასცემს სესხებს, ახორციელებს გადარიცხვებს საქართველოში და საზღვარგარეთ, აწარმოებს ვალუტების გაცვლას და კომერციულ მომსახურებას, საინვესტიციო და სადაზღვევო მომსახურებას როგორც კომერციული, ასევე საცალო მომსახურებისათვის. მისი სათაო ოფისი მდებარეობს თბილისში, ასევე გააჩნია 184 (2007 - 182) ფილიალი და პაეილიონი საქართველოს ტერიტორიაზე. ბანკის რეგისტრირებული იურიდიული მისამართია: საქართველო, თბილისი 0162, ჭავჭავაძის გამზ. №74.

2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით შემდეგი აქციონერები ფლობდნენ აქციათა 1%-ზე მეტს. სხვა აქციონერები ინდივიდუალურად ფლობდნენ აქციათა 1%-ზე ნაკლებს.

აქციონერები	2008 წილი, %	2007 წილი, %
ჯინჯარაძე ირინა	25%	25%
შპს “სტარკოდ რესორსეს” (ინგლისი)	20%	21%
კოვალენკო ელენა	20%	21%
აგურევა ანა	7%	8%
მარშანია თამარ	6%	6%
მარშანია გაიოზი	1%	2%
გოგუაძე გიორგი	-	9%
სხვა აქციონერები (ინდივიდუალურად ფლობენ არაუმეტეს 1%-ისა)	21%	8%
<b>სულ</b>	<b>100%</b>	<b>100%</b>

ბანკი წარმოადგენს საბანკო ჯგუფის („ჯგუფი“) დამფუძნებელ კომპანიას, რომელიც მოიცავს ფინანსურ ანგარიშგებაში კონსოლიდირებულ შემდეგ საწარმოებს:

სახელი	საქმიანობის აღგილი	ბანკის წილი		ოპერაციის ტიპი
		2008	2007	
სს სახალხო სადაზღვევო კომპანია	საქართველო	100%	100%	დაზღვევა
შპს რეალ ისთეით დეველოპმენტ	საქართველო	100%	100%	უძრავი ქონება
შპს სახალხო ფოსტა	საქართველო	100%	100%	ფოსტა
შპს ფაბლიკ ინვესტმენტ მენეჯმენტ	საქართველო			საბროკერო მომსახურება
ქამფანი		100%	100%	
სს საქალაქმშენპროექტი	საქართველო	98%	98%	არქიტექტურული დიზაინის მომსახურება და იჯარა
შპს სოციალური სახლი	საქართველო	100%	-	სამედიცინო მომსახურება
შპს რუსთავის ცენტრალური საღარო	საქართველო	100%	100%	არ ფუნქციონირებს

## **ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი**

**კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები**  
**2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის**  
*(ათასობით ქართულ ლარში)*

---

### **1. ორბანიზაცია (ბაზრქმეება)**

სს სახალხო დაზღვევის კომპანია დაარსდა 2004 წლის 4 თებერვალს. კომპანიის ძირითად საქმიანობას სადაზღვევო მომსახურების უზრუნველყოფა წარმოადგენს. კომპანია ფლობს 2006 წლის 13 ოქტომბრით დათარიღებულ სადაზღვევო ლიცენზია №004/2-ს და 2006 წლის 13 ოქტომბრით დათარიღებულ სიცოცხლის დაზღვევის ლიცენზია №002/1-ს, რომელიც გაიცა საქართველოს დაზღვევის რეგულირების დეპარტამენტის მიერ. დაზღვევის კომპანია ბანკმა შეისყიდა 2005 წელს. ჯგუფმა კომპანია გაყიდა 2009 წლის 14 მაისს (შენიშვნა 29).

შპს რეალ ისთით დეველოპმენტი დაარსდა 2005 წლის 18 ნოემბერს თბილისის საგადასახადო ინსპექციის №1422/006 ბრძანების საფუძველზე. კომპანიას ბანკი ფლობდა რეგისტრაციის თარიღიდან. ძირითად საქმიანობას ავტობუსების გაჩერებებზე კომერციული ფართების ღიზინგი წარმოადგენს.

შპს სახალხო ფოსტა დაარსდა 2005 წლის 27 სექტემბერს. კომპანიას ბანკი ფლობდა გაერთიანების თარიღიდან. ძირითად საქმიანობას საფოსტო და საკურიერო მომსახურება წარმოადგენს.

შპს ფაბლიკ ინვესტმენტ მენეჯმენტ ქამფანი დაარსდა 2006 წლის 31 ივლისს თბილისის საგადასახადო ინსპექციის მიერ გაცემული №205168833 ბრძანების საფუძველზე. კომპანია ფლობს 2006 წლის 13 სექტემბრით დათარიღებულ საბროკერო ლიცენზია №129-ს, რომელიც გადასცა საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ეროვნულმა კომისიამ. კომპანიის ძირითად საქმიანობას ადგილობრივ საფონდო ბირჟაზე საბროკერო ოპერაციები წარმოადგენს. კომპანიას ბანკი ფლობდა რეგისტრაციის თარიღიდან.

სს საქქალაქმშენპროექტი ჯგუფმა 2005 წელს შეისყიდა. კომპანიის ძირითად საქმიანობას არქიტექტურული პროექტირება და მასთან დაკავშირებული სხვა მომსახურებები წარმოადგენს.

შპს სოციალური სახლი ბანკმა დააარსა სახალხო დაზღვევასთან ერთად. საწარმო წარმოადგენს პოლიკლინიკების ქსელს, რომელიც სხვადასხვა სამედიცინო მომსახურებას სთავაზობს დაზღვეულ მოქალაქეებს.

შპს რუსთავის ცენტრალური სალარო ბანკმა 2004 წელს შეისყიდა. კომპანია ფლობს მიწასა და შენობებს და არ მუშაობს 2005 წლის შემდეგ.

ეს კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება დირექტორთა საბჭოს მიერ დამტკიცებულ იქნა გამოსაშვებად 2009 წლის 9 დეკემბერს.

### **2. წარდგენის საფუძველი**

#### **ზოგადი ინფორმაცია**

წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება შედგენილია ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს (ფასსს) მიერ დადგენილი ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (“ფასს”) შესაბამისად და ფინანსური ანგარიშგების ინტერპრეტაციის საერთაშორისო კომიტეტის (ფაისკ) მიერ გამოცემული ინტერპრეტაციების შესაბამისად.

## **ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი**

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

---

### **2. წარდგენის საფუძველი (ბაბრქელვა)**

ამ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული თანხების ფულადი ერთეულია – ათასი ქართული ლარი, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული. ს კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია დარიცხვის მეთოდისა და ისტორიული ღირებულების პრინციპის საფუძველზე, გარდა გარკვეული ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულებით წარდგენისა, და მიწისა და შენობებისა, რომლებიც ასახულია გადაფასებული ღირებულებით.

ბანკი და მისი შვილობილი კომპანიები ბუღალტრულ აღრიცხვას აწარმოებენ ფასს-თან შესაბამისობაში. ეს კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია ბანკის და მისი შვილობილი კომპანიების ბუღალტრულ ჩანაწერებზე დაყრდნობით.

### **ფუნქციონალური ვალუტა**

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების ფუნქციონალური ვალუტაა – ქართული ლარი.

### **3. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა**

#### **კონსოლიდაციის საფუძველი**

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს ბანკის და ბანკის მიერ კონტროლირებადი (შვილობილი) კომპანიების ანგარიშგებებს, რომლებიც დგება ყოველი წლის 31 დეკემბერს. კონტროლი გულისხმობს სიტუაციას, როდესაც ჯგუფს შეუძლია მართოს კომპანიის ფინანსური და საოპერაციო პოლიტიკა ისე, რომ მიიღოს სარგებელი ამ კომპანიის საქმიანობიდან.

საჭიროების შემთხვევაში კორექტირდება შვილობილი კომპანიების ფინანსური ანგარიშგებები, რათა საბუღალტრო პოლიტიკა შესაბამისობაში იყოს ჯგუფის მიერ გამოყენებულ პოლიტიკასთან.

ჯგუფის წევრებს შორის არსებული ყველა მნიშვნელოვანი გარიგებები, ნაშთები, შემოსავლები და ხარჯები იქვეითება კონსოლიდაციის დროს.

#### **ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში**

მეკავშირე საწარმო წარმოადგენს საწარმოს, რომელზეც ჯგუფს გააჩნია მნიშვნელოვანი ზეგავლენის უფლება, თუმცა არ წარმოადგენს არც შვილობილ და არც ერთობლივ საწარმოს. მნიშვნელოვანი გავლენა გულისხმობს ინვესტირების ობიექტის ფინანსურ და საოპერაციო პოლიტიკასთან მიმართებაში გადაწყვეტილებების მიღებაში მონაწილეობას და არა პოლიტიკების კონტროლს, ან ერთობლივ კონტროლს. მეკავშირე საწარმოების საქმიანობის შედეგები, აქტივები და ვალდებულებები წარმოდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში აღრიცხულია კაპიტალ-მეთოდის გამოყენებით. კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში მეკავშირე საწარმოებში ინვესტიციების ასახვა ხორციელდება ღირებულებით და შემდგომ ღირებულების კორექტირებით შესყიდვის შემდგომ მეკავშირე საწარმოს წმინდა აქტივებში ჯგუფის ხვედრითი წილის ცვლილების შესაბამისად და ინდივიდუალური ინვესტიციის გაუფასურების გამოკლებით. მეკავშირე საწარმოების ზარალი რომელიც აღემატება ჯგუფის ხვედრით წილს, არ ექვემდებარება აღიარებას.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

---

### 3. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა (გაბრძელება)

მეკავშირე საწარმოს შესყიდვის ღირებულების მეტობა ჯგუფის წილზე შესყიდვის თარიღის მდგომარეობით მეკავშირე საწარმოს აღრიცხვადი აქტივების, ვალდებულებების და პირობითი ვალდებულებების სამართლიან ღირებულებაში აღირიცხება როგორც გუდვილი. გუდვილი შედის ინვესტიციის საბალანსო ღირებულებაში და ფასდება გაუფასურების დასადგენად როგორც ინვესტიციის ნაწილი. მეკავშირე საწარმოს შესყიდვის ღირებულების ნაკლებობა აღრიცხვადი აქტივების, ვალდებულებების და პირობითი ვალდებულებების სამართლიან ღირებულებაში ჯგუფის წილთან შედარებით, აღირიცხება კონსოლიდირებულ მოგება-ზარალის ანგარიშში ინვესტიციის შესყიდვის პერიოდში.

როდესაც ჯგუფი მის მეკავშირე საწარმოსთან აწარმოებს ოპერაციებს, მოგება და ზარალი შემცირებას ექვემდებარება მეკავშირე საწარმოში ჯგუფის წილის შესაბამისად.

### ფინანსური აქტივები

#### *თავდაპირველი აღიარება*

ბასს 39-ის სტანდარტის შესაბამისად, ფინანსური აქტივები კლასიფიცირებულია სამართლიანი ღირებულებით მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში, ან სესხებად და მოთხოვნებად, ვადამდე ფლობილ ფასიან ქაღალდებად, ან გასაყიდად არსებულ ფინანსურ აქტივებად. ფინანსური აქტივების თავდაპირველი აღიარებისას, მათი აღრიცხვა ხდება სამართლიანი ღირებულებით, რასაც ემატება უშუალოდ გარიგებასთან დაკავშირებული ხარჯები მხოლოდ იმ ინვესტიციებისათვის, რომლებიც არ აისახება სამართლიანი ღირებულებით მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში. ბანკი განსაზღვრავს ფინანსური აქტივების კლასიფიკაციას თავდაპირველი აღიარების შემდგომ და შესაბამისად გარკვეულ შემთხვევებში შეუძლია მოახდინოს ფინანსური აქტივების რეკლასიფიკაცია.

#### *აღიარების თარიღი*

როგორც წესი, ფინანსური აქტივების გაყიდვებისა და შესყიდვების აღიარება ხდება სავაჭრო ოპერაციის დღეს, ანუ იმ თარიღით, როდესაც ჯგუფი შეისყიდის აქტივს. ჩვეულებრივ, ფინანსური აქტივების შესყიდვა და გაყიდვა ისეთი ოპერაციებია, რომლებიც მოითხოვენ აქტივის მიტანას დანიშნულების პუნქტამდე კანონმდებლობით თუ საბაზრო პირობებით რეგულირებად პერიოდში.

#### *ერთი დღის მოგება*

როცა გარიგების ფასი არააქტიურ ბაზარზე განსხვავდება სამართლიანი ღირებულებისგან და განსხვავება დაფიქსირებულია სხვა მსგავსი ბაზრების გარიგებებზეც, ან შეფასების ტექნიკა დამყარებულია დაკავშირებული ბაზრის ცვლადზე, ჯგუფი დაუყოვნებლივ აღიარებს ცვლილებას გარიგების ფასსა და სამართლიან ღირებულებას შორის (1 დღის მოგება), რომელიც აისახება კონსოლიდირებულ მოგება-ზარალის ანგარიშში. იმ შემთხვევაში, თუ გამოყენებულია მონაცემი, რომელიც დაკვირვებას არ ექვემდებარება, განსხვავება გარიგების ფასსა და სამართლიან ღირებულებას შორის მხოლოდ იმ შემთხვევაში აისახება კონსოლიდირებულ მოგება-ზარალის ანგარიშში, თუ ინსტრუმენტი დაკვირვებადი გახდება, წინააღმდეგ შემთხვევაში აღიარება არ ხდება.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შინაგანი  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 3. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა (გაგრძელება)

#### *ვადამდე ფლობილი ინვესტიციები*

ფინანსური აქტივები, რომლებიც არ წარმოადგენენ წარმოებულ ფინანსურ ინსტრუმენტებს და გააჩნიათ ფიქსირებული ან განსაზღვრადი დაფარვების გრაფიკი და ფიქსირებული ვადა, კლასიფიცირდება როგორც ვადამდე ფლობილი ფასიანი ქაღალდები როდესაც ჯგუფს შესწევს მათი ვადამდე ფლობის უნარი. ეს განსაზღვრება არ მოიცავს განუსაზღვრელი ვადის მქონე ინვესტიციებს. ინვესტიციები ვადამდე ფლობილ ფასიან ქაღალდებში აისახება ამორტიზირებული ღირებულებით. ამორტიზირებული ღირებულებით აღრიცხული ინვესტიციებისათვის მოგებისა და ზარალის აღიარება ხდება კონსოლიდირებულ მოგება-ზარალის ანგარიშში ინვესტიციის გაუფასურების, ან ამორტიზაციის დროს.

#### *სესხები და მოთხოვნები*

სესხები და მოთხოვნები არაწარმოებული ფინანსური აქტივებია, რომელთაც გააჩნიათ ფიქსირებული თუ განსაზღვრული გადასახადი და რომელთა კოტირება არ ხდება ბაზარზე. ისინი არ კლასიფიცირდება როგორც სავაჭრო ფასიანი ქაღალდები და არ განისაზღვრება როგორც ვაჭრობისთვის განკუთვნილი ფასიანი ქაღალდები და არ გამოიყენება მოკლე პერიოდში გაყიდვის მიზნით. ასეთი აქტივები აღირიცხება ამორტიზირებული ღირებულებით ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით. მოგებისა და ზარალის აღიარება კონსოლიდირებულ მოგება-ზარალის ანგარიშში ხდება სესხისა და მოთხოვნის ჩამოწერისას, გაუფასურებისას, აგრეთვე ამორტიზაციის პროცესში.

#### *გასაყიდად არსებული ფინანსური აქტივები*

გასაყიდად არსებული ფინანსური აქტივები ის არაწარმოებულ ფინანსური აქტივებია, რომლებიც განსაზღვრულია როგორც გასაყიდად არსებული ფინანსური აქტივები და არ შედის ზემოთაღნიშნულ სამ კატეგორიაში. თავდაპირველი აღიარების შემდგომ, გასაყიდად არსებული ფინანსური აქტივების შეფასება ხდება სამართლიანი ღირებულებით, მოგებისა და ზარალის ცალკეულ კაპიტალის კომპონენტად აღიარებით, ინვესტიციის ჩამოწერამდე, ან გაუფასურებამდე, როდესაც მანამდე კაპიტალში აღრიცხული ჯამური მოგება თუ ზარალი აღირიცხება კონსოლიდირებულ მოგება-ზარალის ანგარიშში. თუმცა, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით დაანგარიშებული საპროცენტო განაკვეთის აღიარება ხდება კონსოლიდირებულ მოგება-ზარალის ანგარიშში.

#### *სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრა*

აქტიურ ბაზარზე გასაყიდად არსებული ინვესტიციების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება კოტირებული საბაზრო ფასწარმოქმნით ბალანსის შედგენის თარიღისათვის ან დილერის მიერ შეთავაზებული ფასით (შეთავაზებული ფასი გრძელ პოზიციაზე და მოთხოვნილი ფასი მოკლე პოზიციაზე), გარიგების ნებისმიერი ხარჯის გამოკლების გარეშე.

ყველა სხვა ინსტრუმენტის შემთხვევაში, რომელთა საბაზრო პირობებთან შედარება ვერ ხერხდება, სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება შეფასების მეთოდის გამოყენებით. ამგვარი მეთოდი გულისხმობს წმინდა მიმდინარე ღირებულების ტექნიკას, მსგავსი ინსტრუმენტის მიმდინარე საბაზრო ღირებულებასთან შედარებას, ფასწარმოქმნის მოდელებს და შეფასების სხვა შესაბამის მოდელებს.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

---

### 3. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა (გაგრძელება)

#### გაქვითვა

ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების გაქვითვა და მათი წმინდა ღირებულებით აღრიცხვა კონსოლიდირებულ მოგება-ზარალის ანგარიშში ხორციელდება მაშინ, როდესაც არსებობს შესაბამისი თანხების გაქვითვის იურიდიული უფლება და მათი წმინდა ღირებულებით დაფარვის განზრახვა, ან განზრახვა, მოხდეს აქტივის რეალიზაცია და ვალდებულების მყისიერი დაფარვა. გამონაკლისს წარმოადგენს გაქვითვის ხელშეკრულება და მასთან დაკავშირებული აქტივები და ვალდებულებები, რომლებიც ბალანსში მთიანი ღირებულებით ექვემდებარებიან აღიარებას.

#### ფული და ფულის ეკვივალენტები

ფული და ფულის ეკვივალენტები მოიცავს ნაღდ ფულს, მოთხოვნებს საქართველოს ეროვნული ბანკისადმი, (სავალდებულო რეზერვების გამოკლებით) და საკრედიტო დაწესებულებებისადმი მოთხოვნებს, რომელთაც გააჩნიათ წარმოშობიდან 90 დღის ვადა და თავისუფალნი არიან საკონტრაქტო ვალდებულებებისაგან.

#### მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ

ჩვეული საქმიანობის პროცესში ჯგუფი სხვადასხვა ვადებით განათავსებს სახსრებს სხვა ბანკებში. მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ თავდაპირველად სამართლიანი ღირებულებით აისახება. საკრედიტო დაწესებულებებისთვის გაცემული სესხები და ავანსები, ფიქსირებული დაფარვის ვადით, აისახება ამორტიზირებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით. საკრედიტო დაწესებულებებიდან მისაღები თანხები აისახება შესაძლო გაუფასურების დანაკარგების რეზერვის გამოკლებით.

#### ნასესხები სახსრები

ჯგუფის მიერ გაცემული ფინანსური ინსტრუმენტები წარმოადგენს ვალდებულებებს, სადაც კონტრაქტის პირობების შესაბამისად ჯგუფს აქვს ვალდებულება მფლობელს მიაწოდოს ფული, ან ფინანსური აქტივი, ან დაფაროს ვალდებულება ფიქსირებული თანხის, ან სხვა ფინანსური აქტივის საშუალებით საკუთარი კაპიტალის ინსტრუმენტების ფიქსირებული რაოდენობით. ამგვარი ინსტრუმენტები მოიცავენ ვალდებულებებს ეროვნული ბანკისა და მთავრობის წინაშე, საკრედიტო ორგანიზაციებისა და მომხმარებელთა მიმართ და გამოშვებულ სავალო ფასიან ქაღალდებს. თავდაპირველი აღიარების შემდეგ სესხები აისახება სამართლიანი ღირებულებით ეფექტური პროცენტის მეთოდის გამოყენებით. ნასესხები სახსრების დაფარვის დროს და აგრეთვე ამორტიზაციის დროსაც წარმოშობილი მოგება-ზარალი აისახება მოგება-ზარალის კონსოლიდირებულ ანგარიშში.

იმ შემთხვევაში თუ ჯგუფი გამოისყიდის საკუთარ ვალდებულებას, ეს ვალდებულება ამოღებას ექვემდებარება ბალანსიდან და სხვაობა ვალდებულების ნარჩენ ღირებულებასა და გადახდილ თანხას შორის აისახება კონსოლიდირებულ მოგება-ზარალის ანგარიშში.



## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული ფინიშნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 3. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა (გაბრძელება)

იჯარა - ჯგუფი როგორც მოიჯარე

აქტივების იჯარა, რომელთა მიმართებაშიც მფლობელობის რისკებიც და სარგებელიც მოიჯარის ხელში გადადის, კლასიფიცირებულია, როგორც საოპერაციო იჯარა. საოპერაციო იჯარის საიჯარო თანხები აისახება წრფივი მეთოდით როგორც ხარჯი გრძელვადიან პერიოდში და შესულია ადმინისტრაციულ და საოპერაციო ხარჯებში.

საოპერაციო იჯარა - ჯგუფი, როგორც მემოიჯარე

ჯგუფი საკუთარ აქტივებს, რომლებიც საოპერაციო იჯარას ექვემდებარებიან კონსოლიდირებულ ბალანსში ასახავს აქტივის სპეციფიკიდან გამომდინარე. შემოსავალი საოპერაციო იჯარიდან აღიარებულია მოგება-ზარალის კონსოლიდირებულ ანგარიშში წრფივი მეთოდის გამოყენებით სხვა შემოსავლების ნაწილში. იჯარიდან წარმოშობილი დაგროვილი ხარჯი აღიარებულია როგორც საიჯარო შემოსავლის შემცირება, რომლისთვისაც გამოიყენება წრფივი მეთოდი. პირდაპირი ხარჯები, რომლებიც გაღებული იყო შემოსავლის მისაღებად დამატებულია საიჯარო აქტივების ღირებულებაზე.

### ფინანსური აქტივების გაუფასურება

ჯგუფი კონსოლიდირებული ბალანსის შედგენის თარიღისათვის განსაზღვრავს ფინანსური აქტივებისა თუ ფინანსური აქტივების ჯგუფის გაუფასურებას. ფინანსური აქტივები, ან ფინანსური აქტივების ჯგუფი გაუფასურებულია, თუ აქტივის თავდაპირველი აღიარების შემდეგ არსებობს გაუფასურების ობიექტური საფუძველი, და იმის ალბათობა, რომ გამოწვეული იქნება ზარალი და შესაძლებელი იქნება ფინანსური აქტივიდან და აქტივების ჯგუფიდან მოსალოდნელი ფულადი სახსრების შემოდინებაზე მისი გავლენის სარწმუნო შეფასება. გაუფასურების მაჩვენებელმა შეიძლება მოიცვას შემთხვევები, როდესაც მსესხებელი ან მსესხებელთა ჯგუფი განიცდის ფინანსურ სირთულეებს და ვერ იხდის პროცენტს, ან ძირითად თანხას, არსებობს გაკოტრების, ან ფინანსური რეორგანიზაციის ალბათობა, როდესაც მონაცემები გვიჩვენებს, რომ მოსალოდნელი ფულადი სახსრების შემოდინება საგრძნობლად შემცირდა ეკონომიკური პირობების გამო, რომლებიც უკავშირდება გადახდისუნარიანობას.

*მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ და კლიენტებზე გაცემული სესხები*

ამორტიზირებული ღირებულებით აღრიცხული მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ და კლიენტებზე გაცემული სესხები ჯგუფის მიერ განიხილება გაუფასურების მაჩვენებლების დადგენის მიზნით ინდივიდუალურად იმ აქტივებისთვის, რომლებიც ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანია და კოლექტიურად იმ აქტივებისთვის, რომლებიც ინდივიდუალურად არ არიან მნიშვნელოვანი. თუ ჯგუფმა დაადგინა, რომ არ არსებობს გაუფასურების ობიექტური საფუძველი, აქტივის ჩართვა ხდება ფინანსური აქტივების ჯგუფში, მიუხედავად მისი მნიშვნელოვნობისა, რომელსაც გააჩნია ანალოგიური საკრედიტო რისკები და ამ ფინანსური აქტივების ჯგუფის გაუფასურების შეფასება ხდება კოლექტიურად. აქტივები, რომელთა გაუფასურების შეფასება ხდება ინდივიდუალურად, და რომელთათვისაც ხდება გაუფასურების დანაკარგების აღიარება, არ არის ჩართული გაუფასურების კოლექტიურად შეფასებულ აქტივების ჯგუფში.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 3. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა (გაგრძელება)

თუ გაუფასურების ზარალის არსებობის ობიექტური საფუძველი დასაბუთდა, ზარალის თანხა განისაზღვრება როგორც სხვაობა აქტივების საბალანსო ღირებულებასა და ისეთი ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულებას შორის, რომლებშიც არ შედის ჯერ არ წარმოქმნილი საკრედიტო დანაკარგები. აქტივის საბალანსო ღირებულება მცირდება რეზერვის ანგარიშის გამოყენებით და დანაკარგის ოდენობა აღიარდება კონსოლიდირებულ მოგება-ზარალის ანგარიშში. საპროცენტო შემოსავლების დარიცხვა ხდება შემცირებულ საბალანსო თანხაზე საწყისი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. სესხები, დაკავშირებულ რეზერვებთან ერთად ჩამოიწერება, თუ არ არსებობს იმის ალბათობა, რომ მომავალში ისინი დაიფარება. თუ მიმდინარე წელს შეფასებული გაუფასურების დანაკარგი გაიზარდა ან შემცირდა მისი აღიარების შემდეგ, წინა პერიოდის დანაკარგი იზრდება ან მცირდება კორექტირების საფუძველზე რეზერვის ანგარიშზე. თუ ჩამოწერა შემდგომ იქნა დაფარული, დაფარვა კრედიტდება კონსოლიდირებულ მოგება-ზარალის ანგარიშში.

მომავალი ფულადი სახსრების ნაკადების მიმდინარე ღირებულება გამოითვლება ფინანსური აქტივების საწყისი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით. თუ სესხს გააჩნია ცვალებადი საპროცენტო განაკვეთი, დისკონტირებული განაკვეთი ნებისმიერი გაუფასურებისთვის იქნება მიმდინარე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი. უზრუნველყოფილი აქტივის შეფასებული მომავალი ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულების დათვლაში მონაწილეობას იღებს უზრუნველყოფის რეალიზაციით მიღებული თანხა შემცირებული რეალიზაციასთან დაკავშირებული ხარჯებით, თუ ამგვარი რეალიზაცია შესაძლებელია.

კოლექტიური გაუფასურების შეფასების მიზნებისათვის ფინანსური აქტივები დაჯგუფებულია ჯგუფის შიდა საკრედიტო შეფასების სისტემის მიხედვით, რომელიც ითვალისწინებს საკრედიტო რისკების მახასიათებლებს როგორებიცაა: ინდუსტრია, გეოგრაფიული მდებარეობა, უზრუნველყოფის ტიპი, ვადაგადაცილების არსებობა, და სხვა დაკავშირებული ფაქტორები.

#### დაფარვის ვადამდე ფლობილი ინვესტიციები

დაფარვის ვადამდე ფლობილი ინვესტიციების შემთხვევაში ჯგუფი ინდივიდუალურად აფასებს გაუფასურებას. იმ შემთხვევაში თუ გაუფასურების დანაკარგის არსებობა ობიექტურად საბუთდება, დანაკარგის ოდენობა განისაზღვრება როგორც სხვაობა აქტივის საბალანსო ღირებულებასა და შეფასებული მომავალი ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულებას შორის. აქტივის საბალანსო ღირებულება მცირდება და დანაკარგის თანხა აღიარდება მოგება-ზარალის კონსოლიდირებულ ანგარიშში.

თუ მომდევნო წელიწადში შეფასებული გაუფასურების დანაკარგი შემცირდება გაუფასურების აღიარების შემდგომი მოვლენის გამო, ნებისმიერი წინათ აღიარებული დანაკარგის თანხა დაკრედიტდება მოგება-ზარალის კონსოლიდირებულ ანგარიშში.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 3. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა (გაგრძელება)

*გასაყიდად არსებული ფინანსური ინვესტიციები*

გასაყიდად არსებული ფინანსური ინვესტიციების შემთხვევაში, ჯგუფი აფასებს თითოეულს საბალანსო თარიღისათვის ჯგუფის ინვესტიციების გაუფასურების ობიექტური მაჩვენებლის არსებობის დასადგენად.

იმ შემთხვევაში თუ ინვესტიცია კაპიტალში შეფასებულია როგორც გასაყიდად არსებული ფინანსური ინვესტიცია, გაუფასურების ობიექტური მაჩვენებლები მოიცავს მნიშვნელოვან ანდა ხანგრძლივ შემცირებას ინვესტიციის სამართლიან ღირებულებაში ინვესტიციის საბალანსო ღირებულების ქვემოთ. თუ გაუფასურება საბუთდება, აკუმულირებული ზარალი, რომელიც განისაზღვრება როგორც სხვაობა შესყიდვის ღირებულებასა და იმ მიმდინარე სამართლიან ღირებულებას შორის, რომელიც შემცირებულია მოგება-ზარალის კონსოლიდირებულ ანგარიშში წინათ ასახული ნებისმიერი გაუფასურების ზარალის ოდენობით, უნდა ამოღებულ იქნას კაპიტალიდან და აისახოს კონსოლიდირებულ მოგება-ზარალის ანგარიშში. კაპიტალში ინვესტიციების გაუფასურების დანაკარგები არ შეტრიალდება კონსოლიდირებული მოგება-ზარალის ანგარიშის მეშვეობით; მათი სამართლიანი ღირებულების გაუფასურების შემდგომი ზრდა აისახება პირდაპირ კაპიტალში.

*რესტრუქტურული ზირებული სესხი*

შესაძლებელია ჯგუფმა უპირატესობა მიანიჭოს სესხების რესტრუქტურულ საცდის ვიდრე დაისაკუთროს უქრუნველყოფაში ჩადებული ქონება. ეს არის შემთხვევა როდესაც იდება ახალი ხელშეკრულება, სადაც მითითებულია ახალი სასესხო პირობები. მას მერე რაც ახალი პირობები შეთანხმებულია, სესხი აღარ განიხილება როგორც ვადა გადაცილებული. ხელმძღვანელობა მუდმივად განიხილავს რესტრუქტურულ სესხებს იმის დასადგენად რომ ყველა კრიტერიუმში დაკმაყოფილებულია და მომავალი გადახდების შემოსვლა მოსალოდნელია. ასეთი სესხები, ინდივიდუალურად ან კოლექტიურად განიხილება გაუფასურების შეფასებისას, რომლის დათვლისთვის ხდება სესხის საწყისი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენება.

### ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების ჩამოწერა

*ფინანსური აქტივები*

ფინანსური აქტივის (ან, სადაც მისაღებია, ფინანსური აქტივის ნაწილის ან ანალოგიური ფინანსური აქტივის ჯგუფის ნაწილის) ჩამოწერა ხდება თუ:

- ამოწერა აქტივის მიერ ფულადი სახსრების შემოტანის ვადა;
- ჯგუფმა გადასცა აქტივის მიერ ფულადი სახსრების შემოტანის უფლება, ან დაიტოვა ამგვარი უფლება, მაგრამ აიღო თანხების სრულად და დაგვიანების გარეშე მესამე პირებისათვის გადახდის სახელშეკრულებო ვალდებულება; და
- ჯგუფის მიერ (ა) გადაცემულ იქნა აქტივთან დაკავშირებული ყველა რისკი და სარგებელი; (ბ) ჯგუფის მიერ გადაცემულ იქნა აქტივზე კონტროლი.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 3. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა (გაბრძელება)

იმ შემთხვევაში, როდესაც ჯგუფის მიერ გადაცემულ იქნა აქტივიდან თანხის მიღების უფლება და არ მომხდარა რისკებისა და სარგებლის გადაცემა და არც აქტივზე კონტროლის გადაცემა, ჯგუფის მიერ აქტივის აღიარება ხდება შემდგომი გამოყენების პირობით. შემდგომი გამოყენება, რომელსაც გააჩნია გადაცემულ აქტივზე ერთგვარი გარანტიის ფორმა აისახება აქტივის უმცირესი საბალანსო ღირებულებით და იმ მაქსიმალური თანხის გათვალისწინებით, რომლის გადახდაც შესაძლოა დასჭირდეს ჯგუფს.

როდესაც შემდგომი გამოყენება მიიღებს გადაცემულ აქტივზე წერილობითი და/ან შექმნილი ოფციონის ფორმას (ფულადი ოფციონების ან მსგავსი საკონტრაქტო პირობების სახით), ჯგუფის ჩართულობის ხარისხი წარმოადგენს იმ გადაცემული აქტივის თანხას, რომელითაც შესაძლებელია აქტივის გამოსყიდვა. თუმცა იმ შემთხვევაში, როდესაც არსებობს წერილობითი მიწოდების ოფციონი (ფულადი ოფციონების ან მსგავსი საკონტრაქტო პირობების სახით) სამართლიანი ღირებულებით ასახულ აქტივზე, ჯგუფის ჩართულობის ხარისხი შემოიფარგლება გადაცემული აქტივების სამართლიან ღირებულებასა და ოფციონის მიმდინარე საბაზრო ღირებულებას შორის უმცირესით.

#### *ფინანსური ვალდებულებები*

ფინანსური ვალდებულებების ჩამოწერა ხდება მაშინ, როდესაც ვალდებულებები აქტივთან მიმართებაში ბათილდება ან ამოიწურება.

როდესაც არსებულ ფინანსურ ვალდებულებას ცვლის მეორე იმავე კრედიტორთან, თუმცა სხვა პირობებით, ან, თუ მიმდინარე ვალდებულების პირობები მნიშვნელოვნად იცვლება, ამგვარი ცვლილება თუ მოდიფიკაცია გულისხმობს საწყისი ვალდებულების ჩამოწერას და ახალი ვალდებულების ასახვას, ხოლო შესაბამისი საბალანსო ღირებულების სხვაობა აისახება კონსოლიდირებულ მოგება-ზარალის ანგარიშში.

#### **სადაზღვევო და სხვა მოთხოვნები**

აღიარების შემდგომ მოთხოვნები აისახება ამორტიზირებული ღირებულებით, რომელიც გამოითვლება ეფექტური პროცენტის მეთოდის გამოყენებით. მოკლევადიანი მოთხოვნები, რომლებსაც პროცენტი არ ერიცხებათ, აღირიცხება ნომინალური ღირებულებით. შეფასებული დაუფარავი თანხებისთვის იქმნება შესაფერისი რეზერვები მაშინ, როდესაც არსებობს ობიექტური დასაბუთება იმისა, რომ აქტივი გაუფასურებულია.

#### **ძირითადი საშუალებები**

ძირითადი საშუალებების თავდაპირველი ღირებულება განისაზღვრება მათი შესყიდვის ფაქტიურ ხარჯებზე დაყრდნობით, რომელიც მოიცავს მათი შესყიდვის ფასს, შესყიდვის არ ანაზღაურებად გადასახადს და ნებისმიერ პირდაპირ დაკავშირებულ ხარჯს, რომელიც უკავშირდება აქტივის სამუშაო მდგომარეობაში მოყვანას და დანიშნულებისამებრ გამოსაყენებლად განთავსებას. თავდაპირველი აღიარების შემდეგ ძირითადი საშუალებები, გარდა მიწისა და შენობების, წარმოდგენილია ისტორიული ღირებულებით, ცვეთისა და გაუფასურების გამოკლებით.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 3. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა (გაგრძელება)

ძირითადი საშუალებების ცვეთა გამოითვლება აქტივების ისტორიული (გადაფასებული) ღირებულებიდან და გამოიყენება აქტივების ჩამოსაწერად მათი ექსპლუატაციის ვადის მიხედვით. ცვეთისა და ამორტიზაციის გაანგარიშება წარმოებს წრფივი მეთოდის გამოყენებით შემდეგი წლიური განაკვეთების გამოყენებით:

შენობები და სხვა უძრავი ქონება	2%-5%
ავეჯი და მოწყობილობები	15%-20%
კომპიუტერული ტექნიკა	20%-25%
სატრანსპორტო საშუალებები	20%-25%
იჯარით აღებული ძირითადი საშუალებების გაუმჯობესება	15%-25%

იჯარით აღებული ძირითადი საშუალებების გაუმჯობესების ცვეთა ითვლება მათთან დაკავშირებული იჯარით აღებული აქტივების სასარგებლო მოხმარების პერიოდზე. შეკეთებისა და განახლების ხარჯები აისახება გაწვევისთანავე და მიეკუთვნება საოპერაციო ხარჯებს ან ექვემდებარება კაპიტალიზაციას თუ არსებობს ამის საკმარისი საფუძველი.

ძირითადი საშუალებების საბალანსო ღირებულების გადახედვა ხდება თითოეული საანგარიშგებო თარიღისათვის იმისათვის, რომ დადგინდეს აღემატება თუ არა ძირითადი საშუალებების საბალანსო ღირებულება მათ აღდგენით ღირებულებას. ძირითადი საშუალებების საბალანსო ღირებულების აღდგენით ღირებულებაზე გადამეტების შემთხვევაში, აქტივების საბალანსო ღირებულება ექვემდებარება შემცირებას მათ აღდგენით ღირებულებამდე. გაუფასურებით მიღებული დანაკარგების აღიარება ხდება შესაბამის საანგარიშგებო პერიოდში და მიეკუთვნება საოპერაციო ხარჯებს. გაუფასურებით გამოწვეული დანაკარგების ასახვის შემდეგ, ხდება ძირითადი საშუალებების ცვეთის კორექტირება შემდგომ პერიოდებში, იმისათვის რომ თანაბრად გადანაწილდეს გაანგარიშებული აქტივების საბალანსო ღირებულება ნარჩენი ღირებულების გამოკლებით (თუ ასეთი არსებობს) დარჩენილ სასარგებლო მოხმარების პერიოდზე.

მიწა და შენობები, რომლებიც გამოიყენება მომსახურების გაწვევისთვის, ან ადმინისტრაციული მიზნებისათვის, აღრიცხულია კონსოლიდირებულ ბალანსში გადაფასებული ღირებულებით, რომელიც წარმოადგენს სამართლიან ღირებულებას გადაფასების თარიღისათვის მოპოვებულს პროფესიონალი დამოუკიდებელი შემფასებლების მიერ ბაზრის მონაცემებზე დაყრდნობით, შემცირებულს შემდგომი დაგროვილი ცვეთის და აკუმულირებული გაუფასურების ოდენობით.

ძირითადი საშუალებების გადაფასების შედეგად გაზრდილი ღირებულება აღირიცხება ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვის ანგარიშის დაკრედიტებით, გარდა იმ შემთხვევისა თუკი ის ამცირებს წინა პერიოდებში მოგება-ზარალის ანგარიშში აღიარებულ ჩამოფასების ზარალს. ასეთ შემთხვევაში, ზრდა აღირიცხება მოგება-ზარალის ანგარიშში წინა პერიოდში აღიარებული ხარჯების ოდენობით. გადაფასების შედეგად გამოწვეული ნარჩენი ღირებულების შემცირება აღირიცხება წინა პერიოდში წარმოშობილი გადაფასების რეზერვის ანგარიშის შემცირებით.

### 3. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა (გაგრძელება)

გადაფასებული აქტივების ცვეთა აისახება მოგება-ზარალის ანგარიშში. გადაფასებული ძირითადი საშუალებების შემდგომი გაყიდვის ან ჩამოწერის

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები

2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის

(ათასობით ქართულ ლარში)

შემთხვევაში, ამ ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვის წილი პირდაპირ გადატანილ უნდა იქნეს გაუნაწილებელ მოგებაში.

მიწისა და შენობების სამართლიანი ღირებულება სამი მეთოდის გამოყენებით განისაზღვრება:

- გაყიდვის შედარებითი ანალიზის მეთოდი, რომელიც მოიცავს მსგავსი უძრავი ქონების საბაზრო გასაყიდი ფასების ანალიზს;
- შემოსავლის კაპიტალიზაციის მეთოდი, რომელიც აფასებს პირდაპირ დამოკიდებულებას უძრავი ქონებით გენერირებულ შემოსავლებსა და საბაზრო ღირებულებას შორის;
- დანახარჯების მეთოდი, რომელიც უძრავი ქონების ღირებულებას ითვალისწინებს მისი აღდგენითი ღირებულების შესაბამისად ცვეთის ხარჯების გამოკლებით.

### არამატერიალური აქტივები

არამატერიალური აქტივები მოიცავს პროგრამულ უზრუნველყოფასა და ლიცენზიებს.

ცალკეული არამატერიალური აქტივი თავდაპირველი აღიარებისას აღირიცხება თვითღირებულებით; თავდაპირველი აღიარების შემდგომ არამატერიალური აქტივები აღირიცხება თვითღირებულებით შემცირებული აკუმულირებული ამორტიზაციისა და აკუმულირებული გაუფასურების ოდენობით. არამატერიალური აქტივების სასარგებლო მოხმარების პერიოდი შეფასებულია განსაზღვრული თუ განუსაზღვრელი ვადით. ვადიანი არამატერიალური აქტივები ამორტიზირებულია სასარგებლო ეკონომიური მოხმარების 5-10 წლის განმავლობაში და მათი შეფასება გაუფასურებასთან მიმართებაში ხდება გაუფასურების მაჩვენებლების არსებობისას. ვადიანი არამატერიალური აქტივების ამორტიზაციის რეგულარობისა და მეთოდების გადახედვა ხდება სულ მცირე ყოველი საანგარიშგებო წლის ბოლოს.

### გადასახადები

მოგების გადასახადის ხარჯი წარმოადგენს მიმდინარე და გადავადებული გადასახადების ხარჯების ჯამს.

მიმდინარე მოგების გადასახადის ხარჯი გამოითვლება წლის დასაბეგრი მოგებიდან. დასაბეგრი მოგება განსხვავდება წმინდა მოგებისაგან, რომელიც ასახულია მოგება-ხარჯის ანგარიშში, ვინაიდან ის არ მოიცავს შემოსავლებისა და ხარჯების იმ ნაწილს, რომელიც ექვემდებარება დაბეგვრას ან გამოქვითვას წინა წლებში და აგრეთვე იმ შემოსავლებსა და ხარჯებს, რომელიც საერთოდ არ ექვემდებარება დაბეგვრას ან გამოქვითვას. ჯგუფის მიმდინარე გადასახადის ხარჯი გაანგარიშებულია იმ საგადასახადო განაკვეთით, რომელიც მოქმედებდა ანგარიშგების პერიოდისათვის.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 3. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა (გაბრძელება)

გადავადებული მოგების გადასახადი არის გადასახდელი ან გამოსაქვითი გადასახადი, რომელიც წარმოიქმნება ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული აქტივების და ვალდებულებების ნარჩენ ღირებულებასა და მათ დასაბეგრ ბაზას შორის და აღირიცხება აისახება ბალანსის ვალდებულების მეთოდის გამოყენებით. გადავადებული მოგების გადასახადის ვალდებულებები ჩვეულებრივ აღიარებას ექვემდებარება ყველა დროებითი სხვაობისათვის, ხოლო გადავადებული საგადასახადო აქტივები აღიარებას ექვემდებარება იმდენად, რამდენადაც არსებობს საფუძვლიანი მოლოდინი იმისა, რომ იარსებებს დასაბეგრი მოგება, რომლის მიმართაც გამოყენებული იქნება არსებული დროებითი სხვაობა. აქტივების და ვალდებულებების აღიარება არ ხდება, თუ დროებითი განსხვავება გამოწვეულია აქტივების და ვალდებულებების პირველადი აღიარებით იმ ოპერაციებში, რომლებიც ზემოქმედებას არ ახდენს როგორც საგადასახადო მოგებაზე ასევე საბუღალტრო მოგებაზე.

გადავადებული მოგების გადასახადის ვალდებულებები აღიარებას ექვემდებარება დროებითი სხვაობების საფუძველზე, რომელიც წარმოიქმნება ძირითად საშუალებებსა და არამატერიალურ აქტივებზე, იმ შემთხვევის გამოკლებით როდესაც ბანკი აკონტროლებს ცვლილებას და ახლო მომავალში ამ დროებითი სხვაობების რეზერვის წარმოქმნა არ არის ნაგარაუდები.

გადავადებული მოგების გადასახადის აქტივების ნარჩენი ღირებულება ექვემდებარება გადახედვას ყოველი საბალანსო პერიოდისათვის და მცირდება იმდენად, რამდენადაც აღარ არსებობს საკმარისი დასაბეგრი მოგების მოლოდინი, რომელიც გამოყენებული იქნება ყველა ან ზოგიერთი აქტივის აღსადგენად.

გადავადებული გადასახადი იანგარიშება იმ საგადასახადო განაკვეთით, რომელიც მოსალოდნელია ვალდებულების გასტუმრების ან აქტივის რეალიზების პერიოდისათვის. გადავადებული გადასახადი აისახება მოგებისა და ზარალის ანგარიშში, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ის დაკავშირებულია უშუალოდ კაპიტალთან.

გადავადებული მოგების გადასახადის აქტივები და მოგების გადასახადის ვალდებულებები გაიქვითება და საბალანსო ანგარიშგებაში აისახება წმინდად, თუ:

- უგუფს აქვს იურიდიული ძალა მოახდინოს მიმდინარე მოგების გადასახადის აქტივის გაქვითვა მოგების გადასახადის ვალდებულებებთან მიმართებაში; და
- გადავადებული მოგების გადასახადის აქტივები და გადავადებული მოგების გადასახადის ვალდებულებები უკავშირდება მოგების გადასახადებს, რომლებიც ერთიდაიგივე საგადასახადო ორგანომ დაუწესა ამავე საწარმოს.

საქართველოში აგრეთვე მოქმედებს სხვადასხვა გადასახადი, რომელიც გავლენას ახდენს ჯგუფის საქმიანობაზე. ეს გადასახადები ჩართულია საოპერაციო ხარჯებში მოგება-ზარალის ანგარიშში.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

---

### 3. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა (გაბრძელება)

**ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ, კლიენტთა ანგარიშები, და სხვა ნასესხები სახსრები**

ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ, კლიენტთა ანგარიშები და სხვა ნასესხები სახსრები თავდაპირველად აღიარებას ექვემდებარება სამართლიანი ღირებულებით. მისაღები თანხები აისახება ამორტიზებული ღირებულებით და ნებისმიერი სხვაობა წმინდა შემოსავალსა და დაფარულ თანხებს შორის აისახება მოგება-ზარალის ანგარიშში ვალდებულების საბოლოო გადახდამდე, ეფექტური პროცენტის მეთოდის გამოყენებით.

#### **რეზერვები**

რეზერვის აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც ჯგუფს აქვს მიმდინარე იურიდიული ან პირობითი ვალდებულებები, რომლებიც წარმოიშვა წარსული მოვლენების შედეგად და რომელთა დაფარვისათვის შესაძლებელია საჭირო გახდეს ეკონომიკური სარგებლის მატარებელი რესურსების გადინება. აღნიშნული ვალდებულებების შეფასება შესაძლებელი უნდა იყოს საკმარისი ხარისხის სიზუსტით.

#### **სადაზღვევო კონტრაქტების რეზერვები გამოუმუშავებელ პრემიებზე**

სადაზღვევო რეზერვი გამოუმუშავებელ პრემიებზე წარმოადგენს პროპორციულ ოდენობას პრემიებისა, რომლებიც გაიწერა საბალანსო თარიღით მოქმედი ამოუწურავი პოლისების შესაბამისი პერიოდების მიხედვით და გამოითვლება დროის გადანაწილების პროპორციულად.

#### **სადაზღვევო კონტრაქტების მოთხოვნების რეზერვები**

სადაზღვევო კონტრაქტების რეზერვები წარმოადგენს დანაკარგების აკუმულირებულ შეფასებას და მოიცავს წარმოადგენილი, მაგრამ დაუფარავი მოთხოვნების ("RBNS") რეზერვებსა და მომხდარი, მაგრამ ჯერ არ წარმოდგენილი მოთხოვნების რეზერვებს ("IBNR").

"RBNS" რეზერვი წარმოიქმნება იმ მოთხოვნებისთვის, რომლებიც წარმოდგენილია, მაგრამ არ არის დაფარული ბალანსის თარიღისათვის. შეფასება ხორციელდება იმ ინფორმაციაზე დაყრდნობით, რომელსაც ჯგუფი იღებს დაზღვევის შემთხვევების კვლევისას.

"IBNR" რეზერვი უნდა განისაზღვროს ჯგუფის მიერ ბიზნესის თანმიმდევრულობის შესაბამისად აქტუარების მიერ და უნდა მოიცავს დაშვებები წინა წლების მოთხოვნებზე და მათ გადახდაზე მიღებულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით. ამგვარი შეფასებების განსაზღვრების და შესაბამისი რეზერვების ფორმირების მეთოდები მუდმივად განიხილება და ახლდება. კორექტირებები აისახება კონსოლიდირებულ მოგება-ზარალის ანგარიშში.

დანაკარგების რეზერვები ფასდება არადისკონტირების საფუძველზე მოთხოვნების წარდგენისა და გადახდების განხორციელების შედარებითი სისრაფის გამო.



## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 3. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა (გაბრძელება)

#### გაცემული ფინანსური გარანტიები და აკრედიტივები

ბიზნესის წარმოების ჩვეულებრივ პროცესში ჯგუფი გასცემს ფინანსურ გარანტიებს აკრედიტივებისა და გარანტიების სახით. ფინანსური გარანტიები აღირიცხება კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში სამართლიანი ღირებულებით “სხვა ვალდებულების” ანგარიშზე. თავდაპირველი აღიარების შემდგომ ჯგუფის ვალდებულებები ყოველი გარანტიის ფარგლებში განისაზღვრება როგორც უმეტესი ამორტიზირებულ პრემიასა და გარანტიის შედეგად წარმოქმნილი ნებისმიერი ფინანსური ვალდებულების დაფარვის ხარჯების საუკეთესო მიახლოებას შორის.

ყოველი მატება ვალდებულებებში, რომელიც წარმოიქმნება ფინანსური გარანტიებიდან აისახება მოგება-ზარალის ანგარიშში. მიღებული პრემია აღიარდება მოგება-ზარალის ანგარიშში წრფივი მეთოდის გამოყენებით გარანტიის არსებობის პერიოდის მიხედვით.

#### პირობითი აქტივები და ვალდებულებები

პირობითი ვალდებულებები არ აისახება კონსოლიდირებულ ბალანსში, მაგრამ წარმოდგენილია კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში, გარდა იმ შემთხვევებისა როდესაც ანგარიშსწორებისას სახსრების გადინების ალბათობა მცირეა. პირობითი აქტივი ბალანსში არ აისახება, მაგრამ წარმოდგენილია კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში იმ შემთხვევაში, თუ ეკონომიკური მოგების მიღებაა ნაგარაუდები.

#### სააქციო კაპიტალი

##### *სააქციო კაპიტალი*

ჩვეულებრივი აქციები წარმოადგენს სააქციო კაპიტალს. შენატანები კაპიტალში აღირიცხება მათი ღირებულებით. დამატებით შეტანილი კაპიტალი წარმოადგენს კაპიტალში შენატანების მეტობას გამოსვებული აქციების ნომინალურ ღირებულებასთან შედარებით. გარე ხარჯები, პირდაპირ დაკავშირებული ახალი აქციების გამოშვებასთან საწარმოთა გაერთიანებისას გამოსვებული აქციების გარდა, წარმოდგენილია როგორც კაპიტალში შენატანების შემცირება..

##### *გამოსყიდული აქციები*

როდესაც ბანკი ან მისი შვილობილი კომპანია ყიდულობს ბანკის აქციებს, გადახდილი თანხა გარიგებასთან დაკავშირებული ნებისმიერი ხარჯების ჩათვლით, მოგების გადასახადის გათვალისწინებით აკლდება მთლიან სააქციო კაპიტალს როგორც გამოსყიდული აქციები სანამ არ მოხდება ამ აქციების ანულირება ან თავიდან გამოსვება. როდესაც ხდება ასეთი აქციების შემდგომი გაყიდვა ან თავიდან გამოსვება, მიღებული თანხა ემატება სააქციო კაპიტალს. გამოსყიდული აქციები აღირიცხება საშუალო შეწონილი ღირებულებით.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შინაშენი  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

---

### 3. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა (გაბრძელება)

#### დივიდენდები

დივიდენდები წარმოადგენს ვალდებულებას და აკლდება კაპიტალს ბალანსის თარიღით მხოლოდ იმ შემთხვევაში თუ მათი შეთავაზება წინ უსწრებს ან ემთხვევა ბალანსის თარიღს. დივიდენდები უნდა იყოს წარდგენილი კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში თუ მათი შეთავაზება მოხდა ბალანსის თარიღამდე ანდა თუ მათი შეთავაზება ან გამოცხადება მოხდა ბალანსის თარიღის შემდგომ მაგრამ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების გამოსაშვებად დამტკიცების თარიღამდე.

#### სეგმენტური ანგარიშგება

ჯგუფის ოპერაციები მნიშვნელოვნად ინტეგრირებულია და ძირითადად წარმოადგენს ერთ საბანკო სეგმენტს, რომელიც მოიცავს ჯგუფის ოპერაციების 98%-ზე მეტს. შესაბამისად ბასს 14, სეგმენტური ანგარიშგების მიზნებისათვის ჯგუფი განიხილება როგორც ერთი ბიზნეს სეგმენტი. ჯგუფის აქტივები ძირითადად კონცენტრირებულია საქართველოში, და ჯგუფის შემოსავლებისა და მოგების უდიდესი ნაწილი წარმოიქმნება საქართველოში ან საქართველოსთან დაკავშირებული ოპერაციებიდან.

#### საპენსიო და სხვა ვალდებულებები

საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, ჯგუფი უკავებდა თანამშრომლებს საპენსიო თანხას ხელფასიდან და რიცხავდა სახელმწიფო საპენსიო ფონდში 2008 წლის 1 იანვრამდე ისე, რომ ხდებოდა თანამშრომლის ხელფასის გარკვეული პროცენტის ხელფასიდან მოჭრა და სახელმწიფო საპენსიო ფონდში გადარიცხვა თანამშრომლის სახელით. ეს ხარჯი აღირიცხებოდა იმ პერიოდში, როდესაც ხდებოდა შესაბამისი ხელფასის ხარჯის აღიარება. პენსიაზე გასული თანამშრომლებისათვის ყველა საპენსიო გადახდას ახორციელებს სახელმწიფო საპენსიო ფონდი. ჯგუფს არ გააჩნია რაიმე სხვა საპენსიო შეთანხმებები გარდა საქართველოს სახელმწიფო საპენსიო ფონდისა. გარდა ამისა, ჯგუფს არ გააჩნია პენსიაზე გასულის შემდგომი ანაზღაურების ვალდებულება ან სხვა რაიმე მნიშვნელოვანი ანაზღაურებადი კომპენსაციის ვალდებულება, რომელიც საჭიროებს დარიცხვას.

#### შემოსავლებისა და ხარჯების აღიარება

შემოსავლის აღიარება ხდება იმდენად, რამდენადაც მოსალოდნელია, რომ მოხდება ეკონომიკური სარგებლის შემოდინება ჯგუფში და ამ სარგებლის შემოდინების ოდენობის სარწმუნოდ განსაზღვრა არის შესაძლებელი. შემდეგი სპეციფიური აღიარების კრიტერიუმებიც უნდა იყოს დაკმაყოფილებული იმისათვის, რომ მოხდეს შემოსავლების აღიარება:

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 3. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა (გაბრძელება)

*საპროცენტო და მსგავსი შემოსავლები და ხარჯები*

ყველა ფინანსური ინსტრუმენტისათვის, რომელიც აღირიცხება ამორტიზირებული ღირებულებით და აგრეთვე პროცენტის მქონე ფასიანი ქაღალდებისათვის, რომლებიც კლასიფიცირებულია როგორც სავაჭრო ან გასაყიდად არსებული, საპროცენტო შემოსავლებისა და ხარჯების აღიარება ხდება ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი წარმოადგენს განაკვეთს, რომელიც ზუსტად აღისკონტირებს ფინანსური აქტივის ან ვალდებულების წმინდა საბალანსო ღირებულებამდე მოსალოდნელ სამომავლო ფულად გადახდებს ან შემოსავლებს ფინანსური ინსტრუმენტის მოსალოდნელი ვადის ან უფრო მოკლე პერიოდის მიხედვით, იმის და მიხედვით თუ რომელი პერიოდის გამოყენებაა საჭირო. დათვლა ითვალისწინებს ფინანსური ინსტრუმენტის ყველა სახელშეკრულებო პირობას (მაგ., წინასწარ გადახდის უფლება) და მოიცავს ყველა მოსაკრებელსა და თუ ზრდად ხარჯებს, რომლებიც პირდაპირ მიეკუთვნება ფინანსურ ინსტრუმენტს და წარმოადგენს ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის განუყოფელ ნაწილს, მაგრამ არა სამომავლო საკრედიტო დანაკარგების ნაწილს. ფინანსური აქტივის ან ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულება კორექტირდება თუ ჯგუფი ცვლის მოსალოდნელი გადახდების ან შემოსავლების შეფასებას. კორექტირებული საბალანსო ღირებულება გამოითვლება საწყისი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით და საბალანსო ღირებულების ცვლილება აღირიცხება როგორც საპროცენტო შემოსავალი ან ხარჯი.

მას შემდეგ, რაც ფინანსური აქტივი, ან მსგავსი ფინანსური აქტივების ჯგუფი განიცდის გაუფასურების დანაკარგებს, საპროცენტო შემოსავლის აღიარება გრძელდება საწყისი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მიყენებით ახალ საბალანსო ღირებულებასთან მიმართებაში.

#### საკომისიო შემოსავლები

ბანკი იღებს საკომისიო შემოსავალს, კლიენტებისთვის სხვადასხვა მომსახურების გაწევის შედეგად. საკომისიო შემოსავლები შეიძლება დაჯგუფდეს ორ კატეგორიად:

- *ისეთი მომსახურების საკომისიო შემოსავალი, რომლის გაწევაც ხდება გარკვეული პერიოდის განმავლობაში*

გარკვეული პერიოდის განმავლობაში გაწეული მომსახურების საკომისიოს დარიცხვა ხდება შესაბამის პერიოდში. საკომისიო შეიცავს გასამრჯელოებს, და ასევე საგარანტიო და საკონსულტაციო გადასახადებს. საკომისიო გადასახადები გასაცემ სესხებზე ისევე როგორც სხვა საკრედიტო გასამრჯელოები (ყველა მზარდ ხარჯებთან ერთად) უნდა იქნეს გადავადებული და აღიარდეს როგორც ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირება.

- *გარიგების მომსახურების საკომისიო შემოსავლები*

საკომისიო შემოსავალი, რომელიც წარმოიქმნება მესამე პირისთვის გარიგების მოლაპარაკებისას, როგორცაა მაგალითად აქციების ან სხვა ფასიანი ქაღალდების ყიდვის შეთანხმება ან ბიზნესის გაყიდვის ან ყიდვის გარიგება, აღიარდება მომსახურების მიწოდების დასრულების დროს. საკომისიოები ან მათი კომპონენტები, რომლებიც დაკავსირებულია გარკვეული მომსახურების განხორციელებასთან, აღიარდება შესაბამისი მომსახურების შესრულების შედეგად.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 3. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა (გაბრძელება)

#### დივიდენდების სახით მიღებული შემოსავალი

შემოსავლის აღიარება ხდება მას შემდეგ, რაც ჯგუფს უჩნდება გადახდის მოთხოვნის უფლება.

#### ოპერაციები უცხოურ ვალუტაში

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შედგენა ხდება ლარში, რომელიც წარმოადგენს ჯგუფის ფუნქციონალურ და საანგარიშგებო ერთეულს. ოპერაციები უცხოურ ვალუტაში თავდაპირველად აღიარდება ფუნქციონალურ ვალუტაში და კონვერტირდება ოპერაციის დღისთვის დადგენილი კურსით. უცხოურ ვალუტაში ასახული ფულადი აქტივები და ვალდებულებები საბალანსო თარიღის კურსით კონვერტირდება ფუნქციონალურ ერთეულში. მოგება/ზარალი უცხოური ვალუტის ოპერაციებიდან აღიარდება კონსოლიდირებულ მოგება-ზარალის ანგარიშში, როგორც წმინდა მოგება უცხოური ვალუტის ოპერაციებიდან. არაფულადი ანგარიშები, რომელებიც დენომინირებულია უცხოურ ვალუტაში, კონვერტირდება თავდაპირველი ოპერაციის თარიღის გაცვლითი კურსით. არაფულადი მუხლები, რომელებიც წარდგენილია სამართლიანი ღირებულებით უცხოურ ვალუტაში, კონვერტირდება სამართლიანი ღირებულების დადგენის დღეს მოქმედი გაცვლითი კურსით.

სხვაობები ოპერაციების სახელშეკრულებო კურსსა და საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ ოპერაციის დღეს დადგენილ ოფიციალურ კურსს შორის აღიარდება როგორც უცხოურ ვალუტაში ოპერაციებიდან მიღებული წმინდა მოგება.

#### გაცვლითი კურსები

ჯგუფის მიერ 2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით კონსოლიდირებული ბალანსის მომზადებისას გამოყენებული გაცვლითი კურსებია:

	31 დეკემბერი 2008	31 დეკემბერი 2007
ქართული ლარი/1 ამერიკული დოლარი	1.6670	1.5916
ქართული ლარი/1 ევრო	2.3648	2.3315

#### ხელმძღვანელობის განსჯის მნიშვნელოვანი არეები და შეფასების არასარწმუნოების წყაროები

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადება მოითხოვს ჯგუფის ხელმძღვანელობისაგან ისეთი შეფასებებისა და განსჯების გაკეთებას, რომელებიც გავლენას ახდენს საანგარიშგებო თარიღით წარდგენილი აქტივებისა და ვალდებულებების თანხებზე, და აგრეთვე ამავე თარიღით დასრულებული პერიოდისათვის შემოსავლებისა და ხარჯების წარდგენილ თანხებზე. ხელმძღვანელობა მუდმივად ახდენს მის მიერ გაკეთებული დაშვებებისა და შეფასებების გადახედვას. ხელმძღვანელობის შეფასებები ემყარება წარსულის გამოცდილებას და აგრეთვე სხვა ფაქტორებს, რომელების მოცემული გარემოებისთვის მიზანშეწონილად არის მიჩნეული. შესაძლებელია რომ სხვადასხვა გარემოებების გათვალისწინებით, რეალური შედეგი არ დაემთხვეს გაკეთებულ შეფასებას. ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობის ასახვისათვის, მნიშვნელოვნად ითვლება შემდეგი შეფასებები და დაშვებები:

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 3. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა (გაგრძელება)

სესხების გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი

ჯგუფი ბალანსის თარიღით განსაზღვრავს ფინანსური აქტივებისა თუ ფინანსური აქტივების ჯგუფის გაუფასურებას. თუ არსებობს ობიექტური საფუძველი იმისა, რომ ამორტიზირებული ღირებულებით ასახული აქტივის გაუფასურებით გამოწვეული იქნება ზარალი, ზარალის მოცულობა აისახება, როგორც სხვაობა აქტივის საბალანსო ღირებულებასა და სავარაუდო სამომავლო ფულადი ნაკადების მიმდინარე მოცულობას შორის (ისეთი სამომავლო საკრედიტო ზარალის გამოკლებით, რომელსაც ჯერ ადგილი არ ჰქონია), რომელიც დისკონტირებულია ფინანსური აქტივის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით (ე.ი. ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი დაანგარიშებულია თავდაპირველი აღიარებისას).

აქტივის საბალანსო ღირებულების შემცირება შესაძლებელია რეზერვის ანგარიშის გამოყენებით. გაუფასურების დანაკარგების აღიარება ხდება მოგება-ზარალის ანგარიშში.

უზრუნველყოფილი ფინანსური აქტივის მოსალოდნელი სამომავლო ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულების გაანგარიშება ასახავს იმ ფულად ნაკადებს, რომლებიც შესაძლოა მიღებული იყოს უზრუნველყოფის რეალიზებით, გამოკლებული უზრუნველყოფის დასაკუთრებასა და მის შემდგომ რეალიზაციაზე გაწეული ხარჯები, განურჩევლად იმისა, მოსალოდნელია თუ არა უზრუნველყოფის გამოყენება.

იმ შემთხვევაში, როდესაც მსესხებელს აქვს ფინანსური სირთულეები და ჯგუფს გააჩნია მისი წარსული მოღვაწეობის შესახებ მწირი ინფორმაცია, ჯგუფის ხელმძღვანელობა აკეთებს დაშვებებს გაუფასურების დანაკარგების ოდენობის დასადგენად. მსგავსად ჯგუფი აკეთებს დაშვებებს სამომავლო ფულადი ნაკადების ცვლილებასთან მიმართებაში წარსული მოღვაწეობის, მსესხებლის წარსული ქცევისა და სხვა თვალსაჩინო მაჩვენებლების საფუძველზე, რომლებიც მიუთითებს მსესხებლის ან მსესხებელთა ჯგუფის გადახდისუნარიანობის გაუარესებაზე, და აგრეთვე ქვეყნისა და ადგილობრივ ეკონომიკურ ვითარებას რომელიც გავლენას ახდენს აქტივთა ჯგუფის დაბრუნებადობაზე. ხელმძღვანელობა აკეთებს დაშვებებს მსგავსი საკრედიტო მახასიათებლების მქონე სესხთა ჯგუფის გაუფასურების დანაკარგების წარსული გამოცდილების გამოყენებით. ჯგუფი იყენებს ხელმძღვანელობის დაშვებებს თვალსაჩინო მაჩვენებლების კორექტირებისას სესხთა ჯგუფისთვის რათა გათვალისწინებულ იქნას მიმდინარე გარემოებები, რომლებიც არ არის ასახული წარსულ ინფორმაციაში.

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ფინანსური აქტივების გაუფასურების რეზერვები განისაზღვრება არსებული ეკონომიკური და პოლიტიკური მდგომარეობის გათვალისწინებით. ჯგუფს არ შეუძლია იწინასწარმეტყველოს თუ რა ცვლილებები მოხდება საქართველოში და თუ რა გავლენა შეიძლება იქონიოს ამგვარმა ცვლილებებმა ფინანსური აქტივების გაუფასურების რეზერვებზე მომავალში.

### ფინანსური ინსტრუმენტების შეფასება

ფინანსური ინსტრუმენტები, რომლებიც განკუთვნილია გასაყიდად, აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით. მსგავსი ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება შეიძლება იყოს ის თანხა, რამდენადაც ინსტრუმენტი შეიძლება გაიცვალოს მსურველ მხარეებს შორის, გარდა იძულებითი ან სალიკვიდაციო გაყიდვისა. თუ ინსტრუმენტს გააჩნია კვოტირებული ფასი, მაშინ მისი სამართლიანი ღირებულება დაითვლება საბაზრო ფასის მიხედვით.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 3. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა (გაბრძელება)

როდესაც ბაზარზე ვერ ხერხდება შეფასების პარამეტრების იდენტიფიკაცია, ან არ ხერხდება მათი გამოყოფა თვალსაჩინო საბაზრო ფასებისგან, მათი სამართლიანი ღირებულება დგინდება სხვა არსებული საბაზრო მონაცემების მიხედვით, რომელიც შეესაბამება თითოეულ პროდუქტს და ფასის მოდელები, რომლებიც ეფუძნება მათემატიკურ მეთოდოლოგიას ფინანსური თეორიების საფუძველზე.

ფასის მოდელები ითვალისწინებს ფასიანი ქაღალდების სახელშეკრულებო პირობებს და აგრეთვე საბაზრო შეფასების პარამეტრებს, როგორცაა საპროცენტო შემოსავალი, ცვალებადობა, ვალუტის კურსები, და მეორე მხარის საკრედიტო რეიტინგი. სადაც ბაზარზე დაფუძნებული შეფასების პარამეტრები არ არსებობს, ხელმძღვანელობა მაქსიმალურად ცდილობს სწორად შეაფასოს გამოტოვებული პარამეტრიც, იმისათვის რომ მოიპოვოს მისაღები დაშვება თუ როგორი ფასი ექნებოდა პროდუქტს ბაზარზე. ამ მეთოდის განხორციელებისას გამოიყენება სხვადასხვა საშუალებები, ისტორიული მონაცემები, ექსტრაპოლაციის ტექნიკები და ა.შ. თავდაპირველი აღიარებისას სამართლიანი ღირებულების საუკეთესო საფუძველი არის გარიგების ფასი, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ინსტრუმენტი ეფუძნება სხვა თვალსაჩინო ბაზრების შედარებით. ნებისმიერი სხვაობა გარიგების ფასსა და ღირებულებას შორის, შეფასების ტექნიკაზე დაფუძნებით არ აღიარდება კონსოლიდირებულ მოგება-ზარალის ანგარიშში თავდაპირველი აღიარებისას.

მოგება-ზარალი აღიარებას ექვემდებარება იმ ოდენობით რამდენადაც იგი გამოწვეულია ცვლილებით იმ ფაქტორებში, რომელსაც ბაზრის მონაწილეები ითვალისწინებენ ფასწარმოქმნისას.

ჯგუფი ითვალისწინებს, რომ ბუღალტრული შეფასება, რომელიც უკავშირდება ფინანსურ ინსტრუმენტებს იმ შემთხვევაში როდესაც კოტირებული საბაზრო ფასები არ არსებობს, წარმოადგენს დაშვების არასარწმუნოების უმთავრეს წყაროს: (I) იგი დიდად ექვემდებარება ცვალებადობას პერიოდიდან პერიოდად, ვინაიდან ხელმძღვანელობისაგან მოითხოვს შეფასებების გაკეთებას საპროცენტო განაკვეთზე, ცვალებადობაზე, გაცვლით კურსებზე, საკრედიტო რეიტინგზე, შეფასების კორექტირებებსა და გარიგების სპეციფიურ მანუვლებზე და (II) შეფასებაში ცვლილების აღიარებისას ბალანსის თარიღით წარდგენილი აქტივის ღირებულებაზე ეფუძნება, ისევე როგორც მოგება-ზარალის ეფექტი შეიძლება იყოს არსებითი.

ხელმძღვანელობას რომ გამოეყენებინა სხვადასხვა შეფასებები საპროცენტო განაკვეთზე, ცვალებადობაზე, გაცვლით კურსებზე, საკრედიტო რეიტინგზე, შეფასების კორექტირებებზე ეს გამოიწვევდა ცვლილებებს იმ ფინანსური ინსტრუმენტების შეფასებაში, რომელთათვისაც არ არსებობს კოტირებული საბაზრო ფასები. ამას მნიშვნელოვანი გავლენა ექნებოდა ჯგუფის მიერ წარმოდგენილ წმინდა მოგებაზე.

### სადაზღვევო კონტრაქტების რეზერვები

სადაზღვევო კონტრაქტების რეზერვების შესაქმნელად საჭიროა შეფასებების გაკეთება როგორც წარდგენილი მაგრამ ჯერ არ დაფარული მოთხოვნების (“RBNS”) მოსალოდნელი საბოლოო ხარჯის განსაზღვრისას, ასევე გაწეული მაგრამ ჯერ არ წარდგენილი მოთხოვნების (“IBNR”) მოსალოდნელი საბოლოო ხარჯის შესაფასებლად. მოთხოვნების საბოლოო ხარჯის სარწმუნო შეფასებას შეიძლება საკმაოდ დიდი დრო დასჭირდეს, და გარკვეული ტიპის პოლისებისთვის “IBNR” წარმოადგენს საბალანსო ვალდებულების უდიდეს ნაწილს.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 3. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა (გაგრძელება)

ჯგუფის მიერ გამოყენებული ტექნიკების არსი მდგომარეობს იმაში, რომ ჯგუფი იყენებს წარსულ გამოცდილებას მოთხოვნებთან დაკავშირებით, რათა დაადგინოს მომავალი მოთხოვნები და შესაბამისად ხარჯიც. ეს ტექნიკები ახდენს გადახდილი და დამდგარი ხარჯის განვითარების, თითო მოთხოვნაზე საშუალო ხარჯის და მოთხოვნების რაოდენობის ექსტრაპოლაციას წარსულის გამოცდილებასა და მოსალოდნელ ხარჯის კოეფიციენტზე დაყრდნობით. არსებითი მოთხოვნების ანალიზი ჩვეულებისამებრ ინდივიდუალურად ხდება ანდანაკარგების კორექტირების თანხის დარეზერვებით ან ცალკე მომავალი განვითარების პროგნოზის საფუძველზე. ძირითად შემთხვევებში, არ ხდება ცალკეული ვარაუდის გამოთქმა მოთხოვნების მომავალ ინტენსიობაზე. ამის მაგივრად, ხდება ისტორიული მონაცემების გამოყენება, თუმცა დამატებითი დასკვნა საჭირო იმის თაობაზე, თუ რა ხარისხით უნდა მიენიჭოს ისტორიულ მონაცემებს მნიშვნელობა, გაურკვეველი გარემოებების გათვალისწინებით.

დამატებითი განსჯა საჭირო გადამზღვევებებიდან თანხის დაბრუნების თაობაზე. საექვო ვალების რეზერვი ძირითადად იქმნება გადამზღვეველთა გადახდისუნარიანობაზე, ასევე გადახდის ისტორიასა და სხვა ფაქტორებზე დაყრდნობით.

სადაზღვეო კონტრაქტების მოთხოვნების რეზერვის საბალანსო ღირებულება 2008 და 2007 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით შეადგენდა შესაბამისად 2,566 ათას და 459 ათას ლარს.

#### ძირითადი საშუალებები

გარკვეული სახის ძირითადი საშუალებები (მიწა და შენობები) გადაფასებული ღირებულებით აღირიცხება. უკანასკნელი გადაფასების თარიღი იყო 2008 წლის 31 დეკემბერი. შემდეგი გადაფასება იგეგმება 2009 წლის 31 დეკემბრის თარიღით. სხვა ძირითადი საშუალებები აისახება ისტორიული ღირებულებით, დაგროვილი ცვეთისა და აღიარებული გაუფასურების დანაკარგის გამოკლებით. ძირითადი საშუალების სასარგებლო მოხმარების პერიოდის განსაზღვრა ხდება ხელმძღვანელობის მიერ მსგავს აქტივებთან წარსული გამოცდილების საფუძველზე. სასარგებლო მოხმარების ვადის დადგენა ითვალისწინებს აქტივის მოსალოდნელი მოხმარების დონის, ტექნიკურად მოძველების, ცვეთისა და აქტივის ფიზიკური გარემოს განსაზღვრას. ამ გარემოთა ცვლილებამ შესაძლოა გამოიწვიოს მომავალი ცვეთის ნორმის შეცვლა.

#### ფინანსური აღრიცხვის ახალი და შესწორებული საერთაშორისო სტანდარტების მიღება

მიმდინარე წელს ჯგუფმა მიიღო ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოსა და ფინანსური აღრიცხვის ინტერპრეტაციების საერთაშორისო კომიტეტის მიერ ახალი და შესწორებული სტანდარტები და ინტერპრეტაციები, რომლებიც შეესაბამება მის ოპერაციებს და ძალაშია 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული საანგარიშგებო პერიოდისათვის. ახალი და შესწორებული სტანდარტების მიღებას არ გამოუწვევია ჯგუფის საბუღალტრო პოლიტიკის ისეთი მნიშვნელოვანი ცვლილება, რომელიც გავლენას იქონიებდა მიმდინარე და წინა წლებში წარდგენილ თანხებზე.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 3. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა (გაგრძელება)

ბასს 1 “კაპიტალის წარდგენის” ცვლილებები - 2005 წლის 18 აგვისტოს ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭომ (ბასს) გამოსცა ბასს 1-ის ცვლილებები, რომლებიც მოითხოვს გარკვეული განმარტებების გაკეთებას საწარმოს მიზნებთან, პოლიტიკასთან და კაპიტალის მართვის პროცესთან დაკავშირებით.

ბასს 39-ის “ფინანსური ინსტრუმენტები: აღიარება და შეფასება” და ფასს 7 „ფინანსური ინსტრუმენტები: წარმოდგენა”, სახელწოდებით „ფინანსური აქტივების რეკლასიფიკაცია” – 2008 წლის 13 ოქტომბერს ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭომ გამოსცა ბასს 39-ის და ფასს 7-ის შესწორებები, რომლებიც არადერივარტული ფინანსური აქტივების სამართლიანი ღირებულებიდან მოგებისა და ზარალის კატეგორიაში რეკლასიფიკაციის ნებას იძლევიან (გარდა მოგებისა და ზარალის უწყისში სამართლიანი ღირებულებით ასახულისა, თავდაპირველი აღიარებისას სამართლიანი ღირებულების ოფციის შესაბამისად) და საშუალებას იძლევა გარკვეულ გარემოებებში განხორციელდეს ფინანსური აქტივების რეკლასიფიკაცია გასაყიდად არსებულთა კატეგორიიდან სესხებსა და მოთხოვნებში. ფასს 7-ის შესწორებას შემოაქვს დამატებითი წარმოდგენის მოთხოვნა, თუ საწარმომ ფინანსური აქტივების რეკლასიფიკაცია ბასს 39-ის შესაბამისად მოახდინა. შესწორებები ძალაშია 2008 წლის 13 ოქტომბრიდან და გარკვეულ გარემოებებში შეიძლება გათვალისწინებულ იქნას 2008 წლის 1 ივლისიდან.

#### საბუღალტრო პოლიტიკის მომავალი ცვლილებები

##### გამოცემული და ჯერ არ მიღებული სტანდარტები და ინტერპრეტაციები

ამ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების გამოსაშვებად დამტკიცების თარიღისათვის, გარდა ჯგუფის მიერ მიღებული სტანდარტებისა და ინტერპრეტაციებისა, შემდეგი ინტერპრეტაციები იქნა გამოცემული, თუმცა არ იყო ძალაში.

##### ფასს-ის შესწორებები

2008 წლის მაისში ბასსს-მ გამოსცა შესწორებები ფასს-ში. ეს ცვლილებები ეხება საბუღალტრო ცვლილებებს პრეზენტაციის, აღიარებისა და გაზომვის თვალსაზრისით, ასევე ტერმინოლოგიის კუთხით. ამ ცვლილებების ძირითადი ნაწილი ძალაში შედის 2009 წლის 1 იანვრიდან, ან სხვა თარიღიდან ერთწლიანი პერიოდისთვის, თუმცა ასევე დასაშვებია წინა პერიოდებისთვისაც. ამჟამად ჯგუფი განსაზღვრავს ცვლილებების მოსალოდნელ შედეგს კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

##### ბას 1 ფინანსური უწყისების წარდგენა (შეცვლილი)

ბას 1-ის შესწორებული ვერიანტი გამოიცა 2007 წლის სექტემბერში და ძალაშია 2009 წლის 1 იანვრით ან მის შემდგომ დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის. ეს შეცვლილი სტანდარტი მიჯნავს მფლობელებთან დაკავშირებული და სხვა კაპიტალის ცვლილებებს. კაპიტალის ცვლილების უწყისი მხოლოდ აჩვენებს მფლობელებთან გარიგებებს, ხოლო სხვა დანარჩენი ცვლილებები ცალკე იქნება წარმოდგენილი. სტანდარტს ასევე შემოაქვს ცვლილებები ერთობლივი შემოსავლების ანგარიშში: აღიარებული შემოსავლებისა და ხარჯების პუნქტები შესაძლოა წარმოდგენილი იქნას ან ერთ ან ორ ერთმანეთთან დაკავშირებულ უწყისში. ჯგუფი მსჯელობს იმაზე, თუ რომელ მეთოდს გამოიყენებს.



## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 3. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა (გაბრძელება)

**ბას 39** ფინანსური ინსტრუმენტები: აღიარება და გაზომვა – დაქვემდებარებული ჰეჯირების პუნქტები

ბას 39-ის შესწორება გამოიცა 2008 წლის აგვისტოში და ძალაშია 2009 წლის 1 იანვრით ან მის შემდგომ დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის. შესწორება ეხება ჰეჯირების პუნქტის ცალმხრივ რისკსა და ინფლაციას, როგორც ჰეჯირების რისკს ან მის ნაწილს გარკვეულ სიტუაციებში. სტანდარტის მიხედვით, კომპანიას შეუძლია განსაძღვროს ფინანსური ინსტრუმენტის ფულადი ნაკადების ცვლადის ან სამართლიანი ღირებულების ცვლილების წილი. ხელმძღვანელობა მიიჩნევს, რომ სტანდარტის ეს ცვლილება არ მოახდენს გავლენას ჯგუფის ფინანსურ ანგარიშგებაზე, რადგან მას არ გააჩნია ჰეჯირების მსგავსი ინსტრუმენტები.

**ბას 7** – ცვლილებები ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგებაში ხაზს უსვამს იმას, რომ მხოლოდ ისეთი დანახარჯების კლასიფიცირება შეიძლება საინვესტიციო საქმიანობაში, რომლებიც ბალანსში აქტივის აღიარებას უწყობს ხელს (ძალაშია 2010 წლის 1 იანვრით ან მის შემდგომ დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის).

2007 წლის მარტში ბასს-მ გამოსცა შეცვლილი **ბას 23** „სესხით სარგებლობასთან დაკავშირებული დანახარჯები“. მთავარი ცვლილება მდგომარეობს საკრედიტო ხარჯების დაუყოვნებლივ აღიარების არჩევნის ამოღებაში, როგორც სესხით სარგებლობასთან დაკავშირებული დანახარჯებთან დაკავშირებული ხარჯებისა, რომლებიც ეხება აქტივებს, რომელთა გაყიდვას, ან გამოყენებას სჭირდება არსებითი დრო. საწარმო ვალდებულია მოახდინოს სესხით სარგებლობასთან დაკავშირებული დანახარჯების კაპიტალიზაცია და შესაბამისი აქტივების ღირებულების ნაწილად აღიარება. სტანდარტი ეხება კვალიფიცირებად აქტივებთან დაკავშირებულ სესხით სარგებლობის დანახარჯებს, რომელთა კაპიტალიზაციის დაწყების თარიღად დადგენილია 2009 წლის 1 იანვარი.

**ბას 27** – 2008 წელს სტანდარტი შეიცვალა, როგორც საწარმოთა გაერთიანების პროექტის მეორე ნაწილი. პროექტის ეს ფაზა ერთობლივად განხორციელდა აშშ ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტების საბჭოსთან ერთად. ცვლილება პირდაპირ უკავშირდებოდა არაკონტროლირებად წილს და შეიღობილ კომპანიაში კონტროლის დაკარგვის ანგარიშგებას. პროექტის მეორე ფაზის დასასრულს ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭომ გამოსცა შეცვლილი ბას 27-ი, ხოლო ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტების საბჭომ - ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტების საბჭოს უწყება № 160 „არაკონტროლირებადი წილი კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში“ შეცვლილი ფასს 3-ის საწარმოთა გაერთიანებისა და ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტების საბჭოს უწყება №141 (შეიცვალა 2007 წ.) „საწარმოთა გაერთიანება“-ს პარალელურად. შეცვლილი სტანდარტი გამოყენებულ უნდა იქნას 2009 წლის 1 ივლისით დაწყებული პერიოდისათვის. ასევე ნებადართულია ადრე გამოყენებაც. თუმცა საწარმომ 2009 წლის 1 ივლისამდე არ უნდა გამოიყენოს შესწორებები თუ ასევე არ იყენებს ფასს 3-ს. (შეიცვალა 2008 წელს).

**ბას 28** (შეცვლილი 2008 წელს) “ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოში” – ბას 28 (2008) ძალაშია 2009 წლის 1 ივლისით ან მის შემდგომ დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის. კონტროლის დაკარგვა კლასიფიცირდება როგორც გაყიდვა-გადაცემა და ნებისმიერი შენარჩუნებული წილის თავიდან შექმნა სამართლიანი ღირებულებით განისაზღვრება ბასს 28-ის შემდგომი ცვლილებით; როდესაც მნიშვნელოვანი გავლენა იკარგება, ინვესტორი ყოფილ მეკავშირე საწარმოში შენარჩუნებულ ინვესტიციას სამართლიანი ღირებულებით ასახავს, ხოლო ამის შედეგად წარმოშობილი სარგებელი თუ ზარალი მოგება-ზარალის ანგარიშში აღიარდება.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 3. ბუღალტრული აღრიცხვის ძირითადი პოლიტიკა (გაგრძელება)

**იმე 9** - “ჩართული წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების გადამოწმება”, რომელიც ითვალისწინებს, რომ იმ შემთხვევაში, თუ კონტრაქტში არ შევიდა ცვლილებები ჩართული ფინანსური ინსტრუმენტების მთავარი კონტრაქტიდან გამოყოფა არ საჭიროებს შეფასებას. იმე 9-ის მიღებას გავლენა არ ჰქონია ჯგუფის მოგება-ზარალზე, ან ფინანსურ მდგომარეობაზე.

**იმე 13** - “მომხმარებელთა ლოიალურობის პროგრამები” გამოიცა 2007 წლის ივნისში, ძალაში შესვლის თარიღია 2008 წლის 1 ივლისი. ეს ინტერპრეტაცია გულისხმობს, რომ მომხმარებელთა ლოიალურობისთვის გაცემული კრედიტების აღიარება უნდა მოხდეს გაყიდვების ტრანზაქციის ცალკეულ კომპონენტად და ამასთან, მიღებული თანხის ნაწილის სამართლიანი ღირებულება უნდა განაწილდეს კრედიტებზე და გადავადებულ იქნას კრედიტების შესრულების ვადის მიხედვით. ჯგუფის აზრით, ამგვარი ინტერპრეტაცია ვერ იქონიებს გავლენას ჯგუფის ფინანსურ ანგარიშგებაზე, რადგან ასეთი სახის სქემა ჯერჯერობით ჯგუფში არ არსებობს.

**ფასს 2** - „წილობრივი მონაწილეობის მიხედვით გადახდები” – უფლების მიცემის პირობები და უფლების გაუქმება - ცვლილებები შევიდა 2008 წლის იანვარში და ძალაში შედის 2009 წლის 1 იანვრიდან. ეს შესწორება ხაზს უსვამს უფლების მიცემის პირობებს და საბუღალტრო მიდგომას უფლების მიცემის პირობის შეუსრულებლობის შემთხვევაში ეფექტურად ანულირებული ანაზრაურების მიმართ. ეს ინტერპრეტაცია ჯგუფის ფინანსურ პოზიციასა თუ მოგება-ზარალზე გავლენას არ იქონიებს.

**ფასს 3** - „საწარმოთა გაერთიანება”. 2008 წლის 10 იანვარს, ბასსს-მ გამოსცა ბას 3 „საწარმოთა გაერთიანება“-ის ცვლილება, რომელიც არკვევს და ცვლის საწარმოთა გაერთიანების ბუღალტრული აღრიცხვის გარკვეულ ელემენტებს, მათ შორის პირობითი გადახდების აღრიცხვას, საფეხურეობრივ შესყიდვას და არამატერიალურ აქტივებს და ასევე ამ სტანდარტის მოცულობას. ფასს 3-ის შესწორება ძალაშია 2009 წლის 1 იანვრიდან.

**ფასს 5** - “გასაყიდად გამიზნული გრძელვადიანი აქტივები და შეწყვეტილი ოპერაციები” – ფასს-ის 2009 წლის ცვლილებების ნაწილი – შენიშვნების გაკეთების აუცილებლობა სტანდარტებში, გარდა ფასს 5-ისა ზოგადად არ ეხება გასაყიდად გამიზნულ გრძელვადიან აქტივებსა და შეწყვეტილ ოპერაციებს (ძალაში შედის 2010 წლის 1 იანვრიდან).

**ფასს 7** - 2009 წლის მარტში გამოიცა “ფინანსური ინსტრუმენტების გაუმჯობესებული შენიშვნები” (ფასს 7-ის შესწორება). ეს შესწორება მოითხოვს დეტალურ შენიშვნებს სამართლიანი ღირებულებით გაზომვასა და ლიკვიდურობის რისკზე. ცვლილება ძალაში შედის 2009 წლის 1 იანვრიდან, წინა პერიოდებში გამოყენებაც დასაშვებია.

**ფასს 8** - 2006 წლის დეკემბერში ბასსს-მ გამოსცა ფასს 8 „საოპერაციო სეგმენტი”. იგი ჩაენაცვლება ბას 14 „სეგმენტის ანგარიშგება” 2009 წლის 1 იანვრიდან დაწყებული ანგარიშგების პერიოდისათვის. ფასს 8 მოითხოვს საწარმოს მიერ სეგმენტური ანალიზის ანგარიშგებას ხელმძღვანელობის მიერ გამოყენებულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით. ხელმძღვანელობა ამჟამად აფასებს ფასს 8-ის მიღების გავლენას.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

---

### 4. წინა პერიოდის შესწორებები და რეკლასიფიკაციები

2008 წელს ჯგუფის ხელმძღვანელობამ აღმოაჩინა შეცდომები 2007 და 2006 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარმოდგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში. ბასს 8-ის შესაბამისად „ბუღალტრული პოლიტიკა, ცვლილებები ბუღალტრულ დაშვებებში და შეცდომები“, შეცდომები შესწორდა რესტროსპექტიულად. შედარებითი თანხები შესწორდა და დაკორექტირდა წინა პერიოდში წარმოდგენილი მონაცემები. ძირითადი საშუალებები შესწორდა არაკონსოლიდირებული შვილობილი საწარმოს შპს რუსთავის ცენტრალური სალაროს დადგენისას, რომელიც ბანკმა 2004 წელს შეიძინა და არ აღურიცხავს როგორც შვილობილი კომპანია. გადავადებული საგადასახადო ვალდებულების შესწორება და მიწისა და შენობების გადაფასების რეხერვის შესწორება გამოწვეულია ამ შვილობილი კომპანიის კონსოლიდაციითა და მოგების გადასახადის განაკვეთის ცვლილების გათვალისწინებით.

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების კორექტირებების გავლენა 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარმოდგენილია ქვემოთ:

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 4. წინა პერიოდის შესწორებები და რეკლასიფიკაციები (ბაზრელება)

შესწორების ტიპი	კორექტირების თანხა	ფინანსური ანგარიშგების მუხლი	2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარმოდგენილი გასწორებამდე	2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარმოდგენილი გასწორებული
შპს რუსთავის ცენტრალური სალაროს მიწისა და შენობების აღრიცხვა	219	ძირითადი საშუალებები	93,298	93,517
შპს რუსთავის ცენტრალური სალაროს მიწისა და შენობების აღრიცხვით გამოწვეული გადავადებული მადანახადისოგების გ ვალდებულება	(33)	გადავადებული მოგების გადასახადის ვალდებულებები	(8,807)	(8,840)
შპს რუსთავის ცენტრალური სალაროს მიწისა და შენობების გადაფასების რეზერვი	(190)	ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვი	(36,556)	(36,746)
შპს რუსთავის ცენტრალური სალაროს შენობების ცვეთით გამოწვეული დაგროვილი ხარაღის შესწორება	4	დაგროვილი ხარაღი	369	373
შპს რუსთავის ცენტრალური სალაროს კონსოლიდაციით წარმოქმნილი დაგროვილი ხარაღი შესწორება	(4)	დაგროვილი ხარაღი	373	369
შპს რუსთავის ცენტრალური სალაროს კონსოლიდაციით გამოცვეული სხვა აქტივების შესწორება	(4)	სხვა აქტივები	21,421	21,417
შპს რუსთავის ცენტრალური სალაროს კონსოლიდაციიდან გამოცვეული ფულადი სახსრების შესწორება	1	ფული და ფულის ექვივალენტები	28,049	28,050
შპს რუსთავის ცენტრალური სალაროს კონსოლიდაციით გამოწვეული მიწისა და შენობების შესწორება	7	ძირითადი საშუალებები	93,517	93,524
გადავადებული მოგების გადასახადის ვალდებულებების შესწორება, გამოწვეული მოგების გადასახადის განაკვეთის ცვლილებით	753	გადავადებული მოგების გადასახადის ვალდებულებები	(8,840)	(8,087)
ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვის შესწორება, გამოწვეული მოგების გადასახადის განაკვეთის ცვლილებით	(753)	ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვი	(36,746)	(37,499)
გაუფასურების დანაკარგების რეზერვის შესწორება გამოწვეული ჯგუფის შიდა სესხის ელიმინირებით კონსოლიდაციის მიზნებისათვის	140	კლიენტებზე გაცემული სესხები	120,457	120,597
გაუფასურების დანაკარგების რეზერვის შესწორება გამოწვეული ჯგუფის შიდა სესხის ელიმინირებით კონსოლიდაციის მიზნებისათვის	140	საპროცენტო შემოსავლების მქონე აქტივების გაუფასურების დანაკარგების რეზერვის ხარჯი	(8,426)	(8,286)
დარიცხული საპროცენტო შემოსავლის შესწორება გამოწვეული ჯგუფის შიდა სესხის ელიმინირებით კონსოლიდაციის მიზნებისათვის	(5)	საპროცენტო შემოსავალი	15,430	15,425
დარიცხული საპროცენტო შემოსავლის შესწორება გამოწვეული ჯგუფის შიდა სესხის ელიმინირებით კონსოლიდაციის მიზნებისათვის	(5)	კლიენტებზე გაცემული სესხები	120,597	120,592
კლიენტებზე გაცემული სესხების შესწორება გამოწვეული ჯგუფის შიდა სესხის ელიმინირებით კონსოლიდაციის მიზნებისათვის	(7,000)	კლიენტებზე გაცემული სესხები	120,592	113,592
კლიენტთა ანგარიშების შესწორება გამოწვეული შიდა ჯგუფის სესხის ელიმინირებით კონსოლიდაციის მიზნებისათვის	7,000	კლიენტთა ანგარიშები	(207,887)	(200,887)

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
 (ათასობით ქართულ ლარში)

### 4. წინა პერიოდის შესწორებები და რეკლასიფიკაციები (ბაზრელება)

2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მომზადებულ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებას შემდეგი ტიპის რეკლასიფიკაციები გაუკეთდა, რათა შესაბამისობაში ყოფილიყო 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან ვინაიდან მიმდინარე წლის წარდგენილი კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება უკეთ წარმოადგენს ჯგუფის ფინანსურ მდგომარეობას.

რეკლასიფიკაციის ტიპი	რეკლასიფიკაციის თანხა	ფინანსური ანგარიშგების მუხლი	2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარმოდგენილი გასწორებამდე	2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წარმოდგენილი გასწორებული
გასაყიდად არსებული ინვესტიციების რეკლასიფიცირება სხვა აქტივებიდან	10	გასაყიდად არსებული ინვესტიციები	871	881
გასაყიდად არსებული ინვესტიციების რეკლასიფიცირება სხვა აქტივებიდან	(10)	სხვა აქტივები	21,417	21,407
არამატერიალური აქტივების რეკლასიფიცირება სხვა აქტივებიდან	(2,762)	სხვა აქტივები	21,407	18,645
არამატერიალური აქტივების რეკლასიფიცირება სხვა აქტივებიდან	2,762	არამატერიალური აქტივები	-	2,762
სებ-ში ნაშთებისა და ბანკებზე გაცემული იმ სესხების რეკლასიფიცირება ფულსა და ფულის ექვივალენტებში, რომელთა საწყისი ვადა არ აღემატება 3 თვეს	(5,938)	მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	24,184	18,246
სებ-ში ნაშთებისა და ბანკებზე გაცემული იმ სესხების რეკლასიფიცირება ფულსა და ფულის ექვივალენტებში, რომელთა საწყისი ვადა არ აღემატება 3 თვეს	5,938	ფული და ფულის ექვივალენტები	28,050	33,988

**ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი**

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შინაშენი  
 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
 (ათასობით ქართულ ლარში)

**5. წმინდა საპროცენტო (ზარალი)/შემოსავალი**

	2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის	2007 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (გასწორებული)
<b>საპროცენტო შემოსავალი:</b>		
საპროცენტო შემოსავალი ამორტიზირებული ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივებიდან:		
-საპროცენტო შემოსავალი ისეთ აქტივებზე, რომლებიც კოლექტიურად შეფასდა გაუფასურებისთვის	26,484	12,768
-საპროცენტო შემოსავალი ისეთ აქტივებზე რომლებიც ინდივიდუალურად შეფასდა გაუფასურებისთვის	5,158	524
-საპროცენტო შემოსავალი ისეთ აქტივებზე, რომლებიც არ არის გაუფასურებული	938	2,133
<b>სულ საპროცენტო შემოსავალი</b>	<b>32,580</b>	<b>15,425</b>
კლიენტებზე გაცემული სესხების საპროცენტო შემოსავალი	31,642	14,845
საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოთხოვნების საპროცენტო შემოსავალი	930	524
ვადამდე ფლობილი ინვესტიციების საპროცენტო შემოსავალი	8	56
<b>სულ საპროცენტო შემოსავალი</b>	<b>32,580</b>	<b>15,425</b>
<b>საპროცენტო ხარჯი:</b>		
საპროცენტო ხარჯი ამორტიზირებული ღირებულებით ასახულ ფინანსურ ვალდებულებებზე:		
საპროცენტო ხარჯი კლიენტთა ანგარიშებზე	(9,782)	(4,252)
საპროცენტო ხარჯი ვალდებულებებზე საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	(4,479)	(301)
საპროცენტო ხარჯი სხვა ნასესხებ სახსრებზე	(2,319)	-
<b>სულ საპროცენტო ხარჯი</b>	<b>(16,580)</b>	<b>(4,553)</b>
<b>წმინდა საპროცენტო შემოსავალი პროცენტის მატარებელ აქტივებზე გაუფასურების დანაკარგების რეზერვის ხარჯამდე</b>	<b>16,000</b>	<b>10,872</b>

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შინაშენი  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 6. გაუფასურების დანაკარგების და სხვა რეზერვები

კლიენტებზე გაცემული სესხების გაუფასურების დანაკარგების რეზერვის მოძრაობა შემდეგია:

	ბანკებზე გაცემული სესხები და აგანსები	კლიენტებზე გაცემული სესხები	სულ
<b>31 დეკემბერი 2006</b>	-	3,989	3,989
რეზერვის ხარჯი (შესწორებული) აქტივების ჩამოწერა	-	8,286 (1,892)	8,286 (1,892)
<b>31 დეკემბერი 2007 (შესწორებული)</b>	-	<b>10,383</b>	<b>10,383</b>
რეზერვის ხარჯი	10,500	17,364	27,864
აქტივების ჩამოწერა	-	(2,337)	(2,337)
ჩამოწერილი აქტივების აღდგენა	-	11	11
<b>31 დეკემბერი 2008</b>	<b>10,500</b>	<b>25,421</b>	<b>35,921</b>

გაუფასურების დანაკარგების რეზერვის მოძრაობა სხვა ტრანზაქციებზე იყო შემდეგი:

	სხვა აქტივები	გარანტიები და სხვა ვალდებულებები	გასაყიდად არსებული ინვესტიციები	სულ
<b>31 დეკემბერი 2006</b>	721	-	-	721
რეზერვის ხარჯი	206	146	-	352
აქტივების ჩამოწერა	(8)	-	-	(8)
<b>31 დეკემბერი 2007</b>	919	146	-	1,065
რეზერვის ხარჯი	4,481	(146)	764	5,099
აქტივების ჩამოწერა	(345)	-	-	(345)
<b>31 დეკემბერი 2007</b>	<b>5,055</b>	<b>-</b>	<b>764</b>	<b>5,819</b>

### 7. წმინდა მოგება უცხოური ვალუტით განხორციელებული ოპერაციებიდან

წმინდა მოგება უცხოური ვალუტით განხორციელებული ოპერაციებიდან მოიცავს:

	2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის	2007 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის
კონვერტაციის ოპერაციები, წმინდა	3,517	1,575
არარეალიზებული საკურსო სხვაობა, წმინდა	(3,057)	(80)
<b>სულ წმინდა მოგება უცხოური ვალუტით განხორციელებული ოპერაციებიდან</b>	<b>460</b>	<b>1,495</b>

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 8. საკომისიო შემოსავალი და ხარჯი

საკომისიო შემოსავალს და ხარჯს შეადგენს:

	2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის	2007 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის
<b>საკომისიო შემოსავალი:</b>		
საპენსიო და სოციალური დახმარების ოპერაციების განხორციელებიდან	14,212	12,248
ფულადი გადარიცხვებიდან	6,606	6,029
ანგარიშსწორებებიდან	4,070	3,428
ფულადი ოპერაციებიდან	3,236	3,360
ვაუნჩერიზაცია და სტიპენდიების სახელმწიფო პროგრამა	-	1,449
სხვა	1,295	1,664
<b>სულ საკომისიო შემოსავალი</b>	<b>29,419</b>	<b>28,178</b>
<b>საკომისიო ხარჯი:</b>		
ვიზას ბარათების პროცესინგიდან	(644)	(327)
ფულადი ოპერაციებიდან	(379)	(210)
საკორესპონდენტო ბანკების მომსახურებიდან	(247)	(220)
სხვა	(70)	(31)
<b>სულ საკომისიო ხარჯი</b>	<b>(1,340)</b>	<b>(788)</b>

### 9. სხვა შემოსავლები, წმინდა

სხვა შემოსავლები მოიცავს:

	2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის	2007 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (შესწორებული)
სადაზღვევო შემოსავლები	24,067	4,641
ცვლილება გამოუმუშავებელი პრემიის რეზერვში	(8,669)	(2,108)
ცვლილება სადაზღვევო კონტრაქტების მოთხოვნების რეზერვებში	(2,115)	(318)
განხორციელებული სადაზღვევო მოთხოვნები	(9,237)	(426)
<b>სადაზღვევო შემოსავლები, წმინდა</b>	<b>4,046</b>	<b>1,789</b>
შემოსავლები არქიტექტურული მომსახურებიდან და გაქირავებიდან	2,662	2,432
შემოსავლები საფოსტო მომსახურებიდან	2,153	656
შემოსავლები ჯარიმებიდან	1,081	371
მიწის გაყიდვიდან მიღებული მოგება	162	2,434
შემოსავლები საბუთების მოშადებიდან	120	48
შემოსავლები გარანტიებიდან და აკრედიტივებისგან	71	427
სხვა შემოსავლები	882	1,935
<b>სულ სხვა შემოსავალი, წმინდა</b>	<b>11,177</b>	<b>10,092</b>



## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 10. საოპერაციო ხარჯები

საოპერაციო ხარჯები შედგება:

	2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის	2007 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის
ხელფასები და პრემიები	35,836	16,007
მიწისა და შენობების გაუფასურების ზარალი	6,126	-
ცვკეთა და ამორტიზაცია	4,697	3,296
სარეკლამო ხარჯები	3,614	3,094
საკანცელარიო და სხვა საქონელი	2,980	1,984
უიმედო ვალების ჩამოწერა	2,810	-
იჯარა	2,737	1,826
წარმომადგენლობითი ხარჯები	1,880	1,345
გადასახადები, მოგების გადასახადის გარდა	1,243	646
ჯარიმები	1,197	985
უსაფრთხოება	1,050	1,051
კომუნალური ხარჯები	1,041	2,081
პროფესიული მომსახურება	985	657
სამიწვინებო ხარჯები	684	533
ძირითადი საშუალებების რემონტი	571	725
პლასტიკური ბარათების დამზადება	412	118
საბანკო ფორმებისა და საბუთების დამზადება	140	168
სხვა	9,192	4,287
<b>სულ საოპერაციო ხარჯები</b>	<b>77,195</b>	<b>38,803</b>

### 11. მოგების გადასახადი

ჯგუფი საგადასახადო ანგარიშგებას აწარმოებს საქართველოში მოქმედი საგადასახადო კანონმდებლობის შესაბამისად, რომელიც განსხვავდება ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებისაგან.

ჯგუფი განიცდის მუდმივ საგადასახადო განსხვავებებს გარკვეული არასაგადასახადო ხარჯების გამოქვითვისა და გადასახადისაგან გათავისუფლებული შემოსავლებიდან გამომდინარე.

გადავადებული მოგების გადასახადი ასახავს ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებას და საგადასახადო მიზნებისათვის გამოყენებულ თანხებს შორის დროებითი სხვაობების წმინდა საგადასახადო ეფექტებს. 2008 და 2007 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით არსებული დროებითი სხვაობები ძირითადად დაკავშირებულია შემოსავლებისა და ხარჯების აღიარების განსხვავებულ მეთოდებთან და აგრეთვე გარკვეული აქტივების აღრიცხულ ღირებულებასთან.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

2008 და 2007 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით დროებით სხვაობებს შეადგენს:

	31 დეკემბერი 2008	31 დეკემბერი 2007 (შესწორებული)
<b>გამოჭედილი დროებითი სხვაობები:</b>		
გუდვილის გაუფასურება	1,085	1,085
ძირითადი საშუალებები	6,771	5,833
სხვა ვალდებულებები	36,970	368
<b>სულ გამოჭედილი დროებითი სხვაობები</b>	<b>44,826</b>	<b>7,286</b>
<b>დაბეგვრადი დროებითი სხვაობები:</b>		
ძირითადი საშუალებები	(88,482)	(79,466)
<b>სულ დაბეგვრადი დროებითი სხვაობები</b>	<b>(88,482)</b>	<b>(79,466)</b>
გადავადებული დროებითი სხვაობები, წმინდა, 15% განაკვეთით	(6,548)	(10,827)
საგადახადო ზარალის მომავალ პერიოდზე გადანაწილება	7,697	2,740
<b>გადავადებული საგადასახადო აქტივი/(ვალდებულება)</b>	<b>1,149</b>	<b>(8,087)</b>

კავშირი საგადასახადო ხარჯებსა და ბუღალტრულ მოგებას შორის, 2008 და 2007 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აიხსნება შემდეგნაირად:

	2006 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის	2005 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (შესწორებული)
(ზარალი)/მოგება მოგების გადასახადამდე	(54,338)	2,399
საგადასახადო ვალდებულება (15%)	(8,151)	360
მოგების გადასახადის განაკვეთის ცვლილება	-	(2,395)
მუდმივი განსხვავების საგადასახადო ეფექტი	(490)	1,859
<b>მოგების გადასახადის სარგებელი</b>	<b>(8,641)</b>	<b>(176)</b>
მიმდინარე მოგების გადასახადის ხარჯი	455	1,311
გადავადებული მოგების გადასახადის სარგებელი	(9,096)	(1,487)
<b>მოგების გადასახადის სარგებელი</b>	<b>(8,641)</b>	<b>(176)</b>

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 11. მოგების გადასახადი (გაბრძელება)

	2006 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის	2005 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (შესწორებული)
გადავადებული მოგების გადასახადის ვალდებულება/(აქტივი)		
წლის დასაწყისი	8,087	6,322
კაპიტალში ასახული ძირითადი საშუალებების გადაფასების ეფექტი მოგების გადასახადის განაკვეთის ცვლილების ეფექტი ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვზე	(140)	3,975
მოგების გადასახადის შემცირება აღრიცხული მიმდინარე პერიოდის მოგება-ზარალის ანგარიშში	-	(753)
	(9,096)	(1,487)
<b>წლის ბოლო</b>	<b>(1,149)</b>	<b>8,087</b>

### 12. ფული და ფულის ექვივალენტები

	31 დეკემბერი 2008	31 დეკემბერი 2007 (შესწორებული)
ფულადი სახსრები	11,652	16,582
საკორესპონდენტო ანგარიშები სხვა ბანკებში	16,646	13,507
90 დღეზე ნაკლები საწყისი ვადიანობის ანგარიშები სხვა ბანკებში	6,327	18
ნაშთები საქართველოს ეროვნულ ბანკში	22,444	3,881
<b>სულ ფული და ფულის ექვივალენტები</b>	<b>57,069</b>	<b>33,988</b>

ფული და ფულის ექვივალენტები 2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით შეიცავს დარიცხულ პროცენტს 12 ათასი ლარის და ნულის ოდენობით, შესაბამისად.

### 13. მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ

საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოთხოვნები მოიცავს:

	31 დეკემბერი 2008	31 დეკემბერი 2007 (შესწორებული)
ვადიანი დეპოზიტები სხვა ბანკებში	11,058	10,659
ეროვნული ბანკის სავალდებულო სარეზერვო დეპოზიტები	3,171	7,587
გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი	(10,500)	-
<b>სულ მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ</b>	<b>3,729</b>	<b>18,246</b>

საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოთხოვნების გაუფასურების დანაკარგების რეზერვის მოძრაობა 2008 და 2007 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით დასრულებული წლებისთვის მოცემულია მე-6 შენიშვნაში.

**ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი**

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
 (ათასობით ქართულ ლარში)

**13. მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ (ბაზრელება)**

ჯგუფი ვალდებულია მუდმივად იქონიოს სავალდებულო რეზერვი სებ-ში.

მოთხოვნებში საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ შედის დარიცხული პროცენტი 2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ნულის და 18 ათასი ლარის ოდენობით.

2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფს გააჩნდა მოთხოვნა ერთი ბანკისაგან, რომელიც ინდივიდუალურად შეადგენდა ჯგუფის კაპიტალის 10%-ს.

2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით საკრედიტო რისკისადმი მაქსიმალური დაქვემდებარება მოთხოვნებზე საკრედიტო დაწესებულებებიდან შეადგენდა 3,729 ათას და 18,246 ათას ლარს, შესაბამისად.

2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბალანსში ასახული მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოიცავს საგარანტიო დეპოზიტებს ჯგუფის მიერ პლასტიკური ბარათებით განხორციელებული ოპერაციებისთვის 558 ათასი და 159 ათასი ლარის ოდენობით.

**14. კლიენტებზე გაცემული სესხები**

კლიენტებზე გაცემული სესხები მოიცავს:

	31 დეკემბერი 2008	31 დეკემბერი 2007 (შესწორებული)
გაცემული სესხები	129,265	121,453
დარიცხული პროცენტი	<u>5,442</u>	<u>2,522</u>
	134,707	123,975
გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი	<u>(25,421)</u>	<u>(10,383)</u>
<b>სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები</b>	<b><u>109,286</u></b>	<b><u>113,592</u></b>

გაუფასურების დანაკარგების რეზერვის მოძრაობა 2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლებისთვის მოცემულია მე-6 შენიშვნაში.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შინაშენი  
 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
 (ათასობით ქართულ ლარში)

### 14. კლიენტებზე გაცემული სესხები (ბაზრეკლასი)

ქვემოთ მოცემული ცხრილი ასახავს სესხებს მათი უზრუნველყოფის ტიპის მიხედვით და არ წარმოადგენს უზრუნველყოფის სამართლიან ღირებულებას:

	31 დეკემბერი 2008	31 დეკემბერი 2007 (შესწორებული)
უძრავი ქონებით უზრუნველყოფილი სესხები	37,266	26,836
ხელფასით უზრუნველყოფილი სესხები	29,719	36,706
სხვა უზრუნველყოფებით გაცემული სესხები	18,351	3,641
საკენსიო ფონდებით უზრუნველყოფილი სესხები	12,402	9,215
ნაღდი ფულით ან საქართველოს სახელმწიფო გარანტიით უზრუნველყოფილი სესხები	5,116	2,649
გარანტიებით უზრუნველყოფილი სესხები	4,239	1,601
ოქროთი უზრუნველყოფილი სესხები	1,635	2,678
მანქანა-დანადგარებით უზრუნველყოფილი სესხები	647	14,228
ფასიანი ქაღალდებით უზრუნველყოფილი სესხები	-	1,987
სესხები უზრუნველყოფის გარეშე	25,332	24,434
	<u>134,707</u>	<u>123,975</u>
მინუს გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი	<u>(25,421)</u>	<u>(10,383)</u>
<b>სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები</b>	<b><u>109,286</u></b>	<b><u>113,592</u></b>

	31 დეკემბერი 2008	31 დეკემბერი 2007 (შესწორებული)
<b>ანალიზი ინდუსტრიის მიხედვით:</b>		
ფიზიკური პირები	89,635	79,115
ვაჭრობა და მომსახურება	13,719	6,721
უძრავი ქონება და მშენებლობა	6,814	5,437
ენერჯეტიკა	2,737	9,995
მრეწველობა	-	4,919
სოფლის მეურნეობა	1,448	2,023
სხვა	20,354	15,765
	<u>134,707</u>	<u>123,975</u>
მინუს გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი	<u>(25,421)</u>	<u>(10,383)</u>
<b>სულ კლიენტებზე გაცემული სესხები</b>	<b><u>109,286</u></b>	<b><u>113,592</u></b>

2008 და 2007 წლების განმავლობაში, ჯგუფმა მიიღო არაფინანსური აქტივები, სესხების უზრუნველყოფის დასაკუთრების გზით. 2008 და 2007 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით ეს აქტივები, თანხით 468 ათასი ლარი, ასახულია სხვა აქტივებში.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შინაშენი  
 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
 (ათასობით ქართულ ლარში)

### 14. კლიენტებსა და ცემული სესხები (ბაზრეკელება)

ფიზიკურ პირებსა და ცემული სესხები მოიცავს შემდეგ პროდუქტებს:

	31 დეკემბერი 2008	31 დეკემბერი 2007
სამომხმარებლო სესხები	70,747	68,521
ოვერდრაფტები	8,312	3,687
სხვა	10,576	6,907
	<u>89,635</u>	<u>79,115</u>
მინუს გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი	<u>(8,621)</u>	<u>(4,043)</u>
<b>სულ ფიზიკურ პირებსა და ცემული სესხები</b>	<b><u>81,014</u></b>	<b><u>75,072</u></b>

2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მაქსიმალური დაქვემდებარება საკრედიტო რისკისადმი კლიენტებსა და ცემული სესხების მიხედვით შესაბამისად შეადგინა 109,286 ათასი და 113, 592 ათასი ლარი.

2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფმა გასცა 9 და 5 სესხი კლიენტებსა და 28,402 ათასი და 20,313 ათასი ლარის ოდენობით, რაც 2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ინდივიდუალურად აღემატება ჯგუფის კაპიტალის 10%-ს.

2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ყველა სესხი გაიცა საქართველოში მოქმედ კომპანიებს, რაც წარმოადგენს მნიშვნელოვან გეოგრაფიულ კონცენტრაციას ერთ რეგიონში.

2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით კლიენტებსა და ცემულმა რესტრუქტურისებულმა სესხებმა შეადგინა 3,901 ათასი ლარი (3 სესხი) და 4,263 ათასი ლარი (7) შესაბამისად. იმ შემთხვევაში თუ რესტრუქტურისაცა არ მოხდებოდა, ეს სესხები იქნებოდა ვადაგადაცილებაში ან გაუფასურებული.

2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით კლიენტებსა და ცემული სესხები მოიცავს 43,793 ათასი და 16, 340 ათასი ლარის ოდენობით ინდივიდუალურად გაუფასურებულ სესხებს.

**ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი**

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
 (ათასობით ქართულ ლარში)

**15. გასაყიდად არსებული ინვესტიციები**

გასაყიდად არსებული ინვესტიციები მოიცავს:

	წილი	31 დეკემბერი 2008	წილი	31 დეკემბერი 2007 (შესწორებული)
<b>ფასიანი ქაღალდები</b>				
ჟი-ემ-სი ჯგუფი	30%	7,644	0%	-
ამხანაგობა “მთავარი ბუზნეს ცენტრი”	50%	827	50%	827
სს თბილისის ბანკთაშორის ბირჟა	8%	44	8%	44
შპს ლეგალ სადაზღვევო ჯგუფი	50%	10	50%	10
შპს მევენახის სახლი	50%	0.2	50%	0.2
მინუს გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი		(764)		-
<b>სულ გასაყიდად არსებული ინვესტიციები</b>		<b>7,761</b>		<b>881</b>

**16. ინვესტიციები მიმდინარე საწარმოებში**

ფინანსურ ანგარიშგებაში კაპიტალის მეთოდით აისახა შემდეგი ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში:

	წილი	31 დეკემბერი 2008 საბალანსო ღირებულება	წილი	31 დეკემბერი 2007 საბალანსო ღირებულება
სს სწრაფი გადახდების გაერთიანებული სისტემა	30%	893	30%	789
		<b>893</b>		<b>789</b>

ზემოთ ხსენებული მეკავშირე საწარმოში კუთვნილი წილი წარმოადგენს ჯგუფის პირდაპირ და არაპირდაპირ საკუთრებას.

მოძრაობები მეკავშირე საწარმოების ინვესტიციებში შეადგენს:

	31 დეკემბერი 2008	31 დეკემბერი 2007
ბალანსი პერიოდის დასაწყისისთვის	789	-
შესყიდვა	-	798
წილი შესყიდვის შემდგომ მოგებაში/(ზარალში)	104	(9)
<b>ბალანსი პერიოდის ბოლოსთვის</b>	<b>893</b>	<b>789</b>

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
 (ათასობით ქართულ ლარში)

ქვემოთ მოცემულია ჯგუფის მუკავშირე საწარმოების შეჯამებული ფინანსური ინფორმაცია:

	31 დეკემბერი 2008	31 დეკემბერი 2007
მთლიანი აქტივები	2,665	3,498
მთლიანი ვალდებულებები	(2,348)	(3,468)
წმინდა აქტივები	<u>317</u>	<u>30</u>
<b>ჯგუფის წილი მუკავშირე საწარმოს წმინდა აქტივებში</b>	<b><u>95</u></b>	<b><u>9</u></b>
	<b>31 დეკემბერი 2008</b>	<b>31 დეკემბერი 2007</b>
მთლიანი შემოსავალი	6,411	5,889
წმინდა მოგება/(ზარალი)	<u>346</u>	<u>(30)</u>
<b>ჯგუფის წილი მუკავშირე საწარმოს შედეგებში</b>	<b><u>104</u></b>	<b><u>(9)</u></b>



## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 17. ძირითადი საშუალებები

	შენიშნები და სხვა უძრავი ქონება	ავეჯი და მოწყობილობები	კომპიუტერული ტექნიკა	სატრანსპორტო საშუალებები	იჯარით აღებული ძირითადი საშუალებების გაუმჯობესება	დაუმთავრებელი მშენებლობა	სულ
<b>ისტორიული/ გადაფასებული ღირებულებით</b>							
31 დეკემბერი 2006 (შესწორებული)	32,242	7,165	3,852	1,331	2,162	298	47,050
შესყიდვები	17,072	5,028	1,481	420	850	1,366	26,217
ზრდა გადაფასების შედეგად	25,327	-	-	-	-	-	25,327
გაყიდვები	(44)	-	-	(16)	-	-	(60)
31 დეკემბერი 2007 (შესწორებული)	74,597	12,193	5,333	1,735	3,012	1,664	98,534
შესყიდვები	8,133	4,938	1,645	317	883	1,115	17,031
ზრდა გადაფასების შედეგად	(8,983)	-	-	-	-	-	(8,983)
გაყიდვები	(69)	(320)	(1)	(146)	(97)	(192)	(825)
31 დეკემბერი 2008	73,678	16,811	6,977	1,906	3,798	2,587	105,757
<b>დაგროვილი ცვეთა</b>							
31 დეკემბერი 2006 (შესწორებული)	594	1,103	1,331	389	71	-	3,488
ცვეთის დარიცხვა ელიმინირებული გადაფასების შედეგად	1,029	867	905	209	49	-	3,059
ელიმინირებული გაყიდვის შედეგად	(1,526)	-	-	-	-	-	(1,526)
31 დეკემბერი 2007 (შესწორებული)	95	1,970	2,236	589	120	-	5,010
ცვეთი დარიცხვა ელიმინირებული გადაფასების შედეგად	1,890	1,077	1,040	282	68	-	4,357
ელიმინირებული გაყიდვის შედეგად	(1,925)	-	-	-	-	-	(1,925)
31 დეკემბერი 2008	(60)	(136)	(1)	(139)	(4)	-	(340)
31 დეკემბერი 2008	-	2,911	3,275	732	184	-	7,102
<b>წმინდა საბალანსო ღირებულება</b>							
31 დეკემბერი 2008	<u>73,678</u>	<u>13,900</u>	<u>3,702</u>	<u>1,174</u>	<u>3,614</u>	<u>2,587</u>	<u>98,655</u>
31 დეკემბერი 2007	<u>74,502</u>	<u>10,223</u>	<u>3,097</u>	<u>1,146</u>	<u>2,892</u>	<u>1,664</u>	<u>93,524</u>

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

---

### 17. ძირითადი საშუალებები და მოწყობილობა (ბაზრელება)

2008 და 2007 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით ძირითადი საშუალებები შეიცავს სრულად გაცვეთილ აქტივებს 1,896 ათასი და 1,571 ათასი ლარის ოდენობით.

ჯგუფის მიწა და შენობები გადაფასდა შპს საქართველოს შეფასების კომპანიის დამოუკიდებელი ექსპერტის შეფასების საფუძველზე 2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით. გადაფასებული აქტივების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება აქტიურ ბაზარზე არსებულ ფასებთან და მიმდინარე კონკურენტულ პირობებში განხორციელებულ საბაზრო გარიგებებთან მიმართებაში.

შენობები რომ ასახულიყო ისტორიული ღირებულებით, საბალანსო ღირებულება იქნებოდა 36,977 ათასი ლარი 2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით. სულ გადაფასების ნამეტი გადასახადების გამოკლებით აღიარებული კაპიტალში 2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით შეადგენს 36,707 ათასი ლარის ოდენობით.

გაუფასურების დანაკარგები 792 ათასი ლარის ოდენობით გადავადებული მოგების გადასახადის გამოკლებით 140 ათასი ლარის ოდენობით აისახება კაპიტალში როგორც შემცირება მიწისა და შენობების გადაფასების რეზერვში 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის. გადაფასების შემცირება 6,126 ათასი ლარის ოდენობით აისახა მოგება-ზარალის კონსოლიდირებულ ანგარიშში 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის.

გადაფასების ზრდა 22,526 ათასი ლარის ოდენობით გადავადებული მოგების გადასახადის გამოკლებით 3,975 ათასი ლარის ოდენობით აისახა კაპიტალში როგორც მიწისა და შენობების გადაფასების რეზერვი 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით. გადაფასების ზრდა 352 ათასი ლარის ოდენობით აღიარებას ექვემდებარება 2007 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის წარმოდგენილ კონსოლიდირებულ მოგება-ზარალის ანგარიშში.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შინაშენი  
 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
 (ათასობით ქართულ ლარში)

### 18. არამატერიალური აქტივები

არამატერიალური აქტივები მოიცავს პროგრამებსა და ლიცენზიებს.

	არამატერიალური აქტივები
<b>ღირებულებით</b>	
31 დეკემბერი 2006	1,967
შესყიდვები	<u>1,148</u>
31 დეკემბერი 2007	3,115
შესყიდვები	<u>1,118</u>
31 დეკემბერი 2008	<u>4,233</u>
<b>დაგროვილი ამორტიზაცია</b>	
31 დეკემბერი 2006	116
ამორტიზაციის დარიცხვა	<u>237</u>
31 დეკემბერი 2007	353
ამორტიზაციის დარიცხვა	<u>340</u>
31 დეკემბერი 2008	<u>693</u>
<b>წმინდა საბალანსო ღირებულება</b>	
31 დეკემბერი 2008	<u><u>3,540</u></u>
31 დეკემბერი 2007	<u><u>2,762</u></u>

### 19. სხვა აქტივები

სხვა აქტივები მოიცავს:

	31 დეკემბერი 2008	31 დეკემბერი 2007 (შესწორებული)
<b>სხვა ფინანსური აქტივები:</b>		
სადაზღვევო კონტრაქტებიდან წარმოქმნილი დებიტორული აქტივები	10,909	2,206
წინასწარ გადახდები და სხვა დებიტორები	12,597	2,579
გამოკლებული შესაძლო გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი სხვა აქტივებზე	(5,055)	(919)
<b>სხვა არაფინანსური აქტივები:</b>		
ძირითად საშუალებებზე წინასწარი გადახდები	9,019	5,207
საოპერაციო გადასახადების წინასწარი დაფარვა	5,114	3,939
ვაუნერიზაცია დებიტორულ დავალიანებაზე	-	3,036
გამოსყიდული აქტივები	468	468
სხვა	<u>2,467</u>	<u>2,129</u>
<b>სულ სხვა აქტივები</b>	<u><u>35,519</u></u>	<u><u>18,645</u></u>

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

2008 და 2007 წლის მდგომარეობით სხვა აქტივების გაუფასურების დანაკარგების რეზერვის მოძრაობა მოცემულია მე-6 შენიშვნაში.

### 20. ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ

ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოიცავს:

	31 დეკემბერი 2008	31 დეკემბერი 2007
ბანკების საკორესპოდენტო ანგარიშები	7	19
ბანკებიდან და სხვა საკრედიტო დაწესებულებებიდან მიღებული სესხები	34,217	-
ბანკების დეპოზიტები	<u>18,131</u>	<u>2,958</u>
<b>სულ ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ</b>	<b><u>52,355</u></b>	<b><u>2,977</u></b>

2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ვალდებულებებმა საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოიცვა დარიცხული პროცენტები შეადგინა 88 ათასი და 24 ათასი ლარის ოდენობით.

2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ერთი ბანკის მიმართ ვალდებულებებმა შეადგინა შესაბამისად 34,217 ათასი (65%) და 2,000 ათასი ლარი (67%), რაც წარმოადგენს მნიშვნელოვან კონცენტრაციას.

### 21. კლიენტთა ანგარიშები

კლიენტთა ანგარიშები მოიცავს:

	31 დეკემბერი 2008	31 დეკემბერი 2007 (შესწორებული)
ვადიანი დეპოზიტები	77,138	48,188
მოთხოვნამდე ანაბრები	<u>104,314</u>	<u>152,699</u>
<b>სულ კლიენტთა ანგარიშები</b>	<b><u>181,452</u></b>	<b><u>200,887</u></b>

2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით კლიენტთა ანგარიშებმა შესაბამისად მოიცვა დარიცხული საპროცენტო ხარჯები 2,944 ათასი და 2,522 ათასი ლარის ოდენობით.

2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით გაცემული გარანტიების უზუნველსაყოფად მიღებულმა კლიენტთა ანგარიშებმა შესაბამისად შეადგინა 13,529 ათასი და 2,301 ათასი ლარი.

2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით კლიენტთა ანგარიშებზე ერთი კლიენტის მიმართ ვალდებულებებმა შეადგინა 6,487 ათასი (4%) და 6,734 ათასი ლარი (3%), შესაბამისად, რაც წარმოადგენს მნიშვნელოვან კონცენტრაციას.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 21. კლიენტთა ანგარიშები (ბაზრელება)

	31 დეკემბერი 2008	31 დეკემბერი 2007 (შესწორებული)
<b>სექტორის მიხედვით:</b>		
ფიზიკური პირები	113,510	106,990
მთავრობა	22,879	44,501
მშენებლობა	7,006	2,626
ვაჭრობა და მომსახურება	6,940	7,871
ტრანსპორტი და კავშირგაბმულობა	2,279	2,941
სახელმწიფო კონტროლირებადი	969	13,060
ენერჯეტიკა	613	2,219
სოფლის მეურნეობა	303	118
სამთო-მომპოვებელი მრეწველობა	22	490
სხვა	26,931	20,071
<b>სულ კლიენტთა ანგარიშები</b>	<b>181,452</b>	<b>200,887</b>

### 22. სხვა ნასესხები თანხები

სხვა ვალდებულებები მოიცავს:

	31 დეკემბერი 2008	31 დეკემბერი 2007
რიკარდო მასტერ ჰოლდინგი	8,516	-
გროუს მასტერ ჰოლდინგი	4,258	-
კაზბეკ მასტერ ჰოლდინგი	8,516	-
სინერჯი გლობალური ფინანსური მასტერ ჰოლდინგი	8,516	-
<b>სულ სხვა ნასესხები სახსრები</b>	<b>29,806</b>	<b>-</b>

2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით დარიცხული საპროცენტო ხარჯი, რომელიც შედის სხვა ნასესხებ სახსრებში შეადგენს 633 ათას ლარსა და ნულ ლარს.

ჯგუფმა ხელი მოაწერა ვადიანი სესხის ხელშეკრულებას შპს ჯი-ემ-ელ კაპიტალთან 2008 წლის 24 ივლისს. ხელმოწერილი ხელშეკრულების საფუძველზე ჯგუფმა მიიღო დაფინანსება შპს ჯი-ემ-ელ კაპიტალისაგან 25,000 აშშ დოლარის ოდენობით. წლიური საპროცენტო განაკვეთი თითოეულ სესხზე შეადგენს 11.5 პროცენტს. სესხების დაფარვის ვადაა 2010 წლის 24 ივლისი.

**ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი**

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
 (ათასობით ქართულ ლარში)

**23. სხვა ვალდებულებები**

სხვა ვალდებულებები მოიცავს:

	31 დეკემბერი 2008	31 დეკემბერი 2007
<b>სხვა ფინანსური ვალდებულება</b>		
საპენსიო ფონდები	541	759
სახელმწიფო სოციალური პროექტები	4,579	3,322
ომის შემდგომი სახელმწიფო პროექტები	16,620	-
<b>სულ სხვა ფინანსური ვალდებულებები</b>	21,740	4,081
<b>სხვა არასაფინანსო ვალდებულებები</b>		
სადაზღვევო კონტრაქტების პრემიების რეზერვი	10,764	2,186
სადაზღვევო კონტრაქტების მოთხოვნების რეზერვი	2,566	459
უიმედო კრედიტორები	1,604	1,240
საოპერაციო გადასახადები	679	-
გარანტიების და სხვა ვალდებულებების რეზერვი	-	146
საგადასახადო ჯარიმები	28	-
სხვა	1,027	1,040
<b>სულ სხვა ვალდებულებები</b>	38,408	9,152

2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით დასრულებული წლიბისთვის გაუფასურების დანაკარგების რეზერვის მოძრაობა გარანტიებსა და სხვა ვალდებულებებზე მოცემულია მე-6 შენიშვნაში.

საპენსიო ფონდი, სახელმწიფო დახმარების პროექტის ფონდი და ომის შემდგომი სოციალური დახმარება წარმოადგენს თანხებს, რომელიც მიღებულ იქნა საქართველოს მთავრობისაგან შემდგომ მოსახლეობისა და სხვა მხარეებისათვის გასანაწილებლად.

**24. სააქციო კაპიტალი და დამატებითი შეტანილი კაპიტალი**

2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფის მიერ გაცხადებული გამოცემული და სააქციო კაპიტალში გადახდილ იქნა 1,572,110,000 და 1,552,110,000 ჩვეულებრივი აქცია, თითოეული ღირებულებით 1 ლარი. 1,472,110,000 და 1,552,110,000 ჩვეულებრივი აქციებიდან სახაზინო აქციები 2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით შეადგენდა 500,000,000 და 355,000,000 აქციას.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შინაშენი  
 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
 (ათასობით ქართულ ლარში)

### 24. სააქციო კაპიტალი და დამატებით შებანილი კაპიტალი (ბაზრელება)

ქვემოთ მოცემული ცხრილი წარმოადგენს 2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით თითოეული აქციის ღირებულების შეჯამებას:

	ჩვეულებრივი აქციები
<b>31 დეკემბერი 2006</b>	12,000
აქციების გამოშვება	3,521
აქციების გამოსყიდვა	(500)
	<hr/>
<b>31 დეკემბერი 2007</b>	<b>15,021</b>
აქციების გამოშვება	200
აქციების გამოსყიდვა	145
	<hr/>
<b>31 დეკემბერი 2008</b>	<b>15,366</b>

სააქციო ფასნამატი წარმოადგენს შენატანების ნამეტს გამოშვებული აქციების ნომინალურ ღირებულებაზე.

2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით დივიდენდები არც გამოცხადებულა და არც განაწილებულა.

2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით დივიდენდები 1,357 ათასი ლარის ოდენობით იქნა გამოცხადებული და განაწილებული.

### 25. ბარანტიები და პირობითი ვალდებულებები

ჩვეული საქმიანობის პროცესში კლიენტების მოთხოვნების დაკმაყოფილების მიზნით გამოიყენებს ფინანსურ ინსტრუმენტებს გარესაბალანსო რისკებით. აღნიშნული ინსტრუმენტები, რომლებიც მოიცავენ სხვადასხვა ხარისხის საკრედიტო რისკს არ არიან ასახული ჯგუფის ბალანსში.

ჯგუფის რისკის მაქსიმალური დაქვემდებარება ფინანსურ ვალდებულებებთან და კრედიტების გაცემის ვალდებულებებთან მიმართებაში მეორე მხარის მიერ გარიგებით გათვალისწინებული ვალდებულებების არ შესრულების და მოთხოვნების გაუფასურების შემთხვევაში, რეზერვი, ან ფასიანი ქაღალდებით უზრუნველყოფილი რეზერვი ამ ინსტრუმენტების საკონტრაქტო ფასის ექვივალენტურია.

ჯგუფი არასაბალანსო ვალდებულებებთან მიმართებაში იმავე საკრედიტო და მართვის პოლიტიკით ხელმძღვანელობს რომელსაც იყენებს საბალანსო ოპერაციებში.

2008 და 2007 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით პირობითი ვალდებულებების დანაკარგების რეზერვა შესაბამისად შეადგინა 146 ათასი ლარი.

**ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი**

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული ფინიშნები  
 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
 (ათასობით ქართულ ლარში)

**25. გარანტიები და პირობითი ვალდებულებები (ბაზრქმეობა)**

2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ნომინალური და საკონტრაქტო თანხები შეადგენდა:

	31 დეკემბერი 2008	31 დეკემბერი 2007
	ნომინალური ღირებულება	ნომინალური ღირებულება
<b>პირობითი და საკრედიტო ვალდებულებები</b>		
გაცემული გარანტიები და მსგავსი ვალდებულებები	15,060	8,102
<b>სულ პირობითი და საკრედიტო ვალდებულებები</b>	<b>15,060</b>	<b>8,102</b>

საკრედიტო ხაზის ლიმიტის ფარგლებში კლიენტებზე სესხების გაცემის ცალკეული შემთხვევები მტკიცდება ჯგუფის მიერ სათითაოდ და დამოკიდებულია მსესხებლის ფინანსურ მდგომარეობაზე, სესხის მომსახურებაზე და სხვა მაჩვენებლებზე. საკრედიტო ხაზი ტრანში განისაზღვრება ცალკეული ხელშეკრულების საფუძველზე, მაგრამ 2008 და 2007 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით ვალდებულებები გაუცემელი საკრედიტო ხაზების ვალდებულებების მიხედვით შეადგენს ნულს.

**ვალდებულებები კაპიტალურ დანახარჯებზე** – ჯგუფს არ გააჩნია ვალდებულება მატერიალური კაპიტალური დანახარჯების მიხედვით 2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

**სასამართლო დავები** – დროდადრო, ბიზნესის ნორმალური მიმდინარეობის პროცესში, ჯგუფი ღებულობს პრეტენზიებს თავისი კლიენტებისგან და მოწინააღმდეგე მხარეებისგან. ხელმძღვანელობის აზრით, არ არსებობს რაიმე არსებითი დაურიცხავი ზარალი და შესაბამისად ამ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში არანაირი შესაბამისი რეზერვის შექმნა არ მომხდარა.

**გადასახადები** – საქართველოს კომერციულ და საგადასახადო კანონმდებლობაში ისეთი მუხლების არსებობის გამო, რომელთა ინტერპრეტაცია სხვადასხვაგვარადაა შესაძლებელი და ასევე საგადასახადო ორგანოების მიერ მიღებული პრაქტიკიდან გამომდინარე კომპანიის საქმიანობისას შემთხვევითი დასკვნების გაკეთებისას იმ შემთხვევაში, თუ რომელიმე კონკრეტული ქმედება, რომელიც ეფუძნება ხელმძღვანელობის მიერ კანონის ინტერპრეტაციას არ იქნება მოწონებული საგადასახადო ორგანოების მიერ, ამან შეიძლება გამოიწვიოს დამატებითი გადასახადების, ჯარიმებისა და საურავების დარიცხვა. ამგვარმა უზუსტობებმა თავი შეიძლება იჩინოს ფინანსური ინსტრუმენტების შეფასებაში, გაუფასურების და სხვა დანაკარგების რეზერვის ფორმირებასა და გარიგებებში ფასის მაჩვენებლების საბაზრო დონის დადგენასთან მიმართებაში. ჯგუფი მიიჩნევს, რომ უკვე აღრიცხა ყველა გადასახადი და ფინანსურ ანგარიშგებაში არ მომხდარა დამატებითი რეზერვის ფორმირება.

**საოპერაციო გარემო** – ჯგუფის ბიზნეს-საქმიანობა ხორციელდება საქართველოს ტერიტორიაზე. კანონები და ინსტრუქციები, რომლებიც გავლენას ახდენენ ბიზნეს-საქმიანობაზე საქართველოში, განიცდიან სწრაფ ცვლილებებს და ჯგუფის აქტივები და ოპერაციები, პოლიტიკური და ბიზნეს-გარემოს უარყოფითი ცვლილებების რისკის ქვეშ რჩება.



## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 25. ბარანტიები და პირობითი ვალდებულებები (ბაზრქმელება)

**უკანასკნელი ცვალებადობა გლობალურ და საქართველოს ფინანსურ ბაზრებზე** – ბოლო თვეებში მსოფლიო ეკონომიკამ განიცადა კაპიტალისა და საკრედიტო ბაზრების ცვალებადობა. მრავალი წამყვანი ფინანსური დაწესებულება გაბანკროტდა, შესყიდულ იქნა სხვა ფინანსური დაწესებულებების მიერ, ან მიიღო სახელმწიფო დაფინანსება. მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს მთავრობამ შესაძლოა გაატაროს ღონისძიებები ეკონომიკური სტაბილიზაციის მიზნით, როგორც გლობალურად, ასევე საქართველოში კაპიტალისა და საკრედიტო ბაზრებზე არსებული არეულობის შედეგად, არსებობს ეკონომიკური გაურკვეველობა როგორც ჯგუფის, ასევე მისი კონტრაგენტებისათვის კრედიტის გაცემის შესაძლებლობასა და ხარჯებთან მიმართებაში, ასევე ახლო მომავალში ეკონომიკური ცვალებადობის გაგრძელების პოტენციალი, და შედეგად იმის შესაძლებლობა, რომ აქტივები არ იქნება ამოღებული ჩვეული საქმიანობის პროცესში, და რასაც შესაბამისად გავლენა ექნება ჯგუფის მომგებიანობაზე.

ჯგუფის კონტრაგენტები არ ამცირებენ ჯგუფთან თანამშრომლობის მასშტაბის ლიმიტებს და არ ცვლიან ჯგუფთან თანამშრომლობის პირობებს, ისე რომ ჯგუფისათვის თანამშრომლობა ნაკლებად მომგებიანი გახდეს.

**ფინანსური აქტივების აღდგენა** – კაპიტალისა და საკრედიტო ბაზრებზე ბოლო პერიოდის ეკონომიკური არეულობის შედეგად და შესაბამისად საბალანსო ანგარიშგების შედგენის თარიღისათვის ეკონომიკური გაურკვეველობის გამო არსებობს იმის პოტენციალი, რომ აქტივები არ აღდგება მათი ნარჩენი ღირებულებით ჩვეული საქმიანობის პროცესში.

2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფს გააჩნდა ფინანსური აქტივები. ამ ფინანსური აქტივების აღდგენა დამოკიდებულია ეფექტურობაზე, ასევე ფისკალურ ღონისძიებებსა და სხვა ქმედებებზე, რომლებიც ჯგუფის კონტროლს არ ექვემდებარება და ეკონომიკის აღდგენისა სტაბილურობის მისაღწევად ხორციელდება სხვადასხვა ქვეყანაში. ჯგუფის ფინანსური აქტივების აღდგენა განისაზღვრება ანგარიშგების შედგენის დღისათვის არსებულ პირობებსა და ინფორმაციაზე დაყრდნობით. ხელმძღვანელობის აზრით არ არსებობს ფინანსური აქტივების დამატებითი დარეზერვების საჭიროება გამომდინარე ასრებული გარემოებებისა და ინფორმაციისაგან.

### 26. ოპერაციები დაკავშირებულ მხარეებთან

დაკავშირებული მხარეები ან გარიგებები დაკავშირებულ მხარეებთან, განსაზღვრულია ბუღალტრული ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტში 24 „დაკავშირებული მხარეების წარდგენა“, და წარმოადგენენ შემდეგს:

- (ა) კომპანიები, რომლებიც პირდაპირ ან არაპირდაპირ, ერთი ან მეტი შუამავლის მეშვეობით აკონტროლებენ ჯგუფს, კონტროლდებიან მის მიერ ან ჯგუფთან ერთად ექვემდებარებიან საერთო კონტროლს (მათ შორის, პოლდინგური კომპანიები, შვილობილი საწარმოები და ერთი ძირითადი საწარმოს სხვა შვილობილი საწარმოები);
- (ბ) მეკავშირე საწარმოები, რომელთა საქმიანობაზე ჯგუფს აქვს მნიშვნელოვანი ზეგავლენა და რომლებიც არ წარმოადგენენ ინვესტორის არც შვილობილ და არც ერთობლივ კომპანიას;
- (გ) ერთობლივი საწარმო, სადაც ჯგუფი არის დამფუძნებელი;

**ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი**

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
 (ათასობით ქართულ ლარში)

**26. ოპერაციები დაკავშირებულ მხარეებთან (ბაზრძელება)**

- (დ) ჯგუფის, ან დამფუძნებელი კომპანიის უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა;
- (ე) ა) ან დ) პუნქტში ნახსენები პირების უახლოეს ნათესავებს;
- (ვ) მხარეები, რომლებიც დ) და ე) პუნქტში ნახსენები პირების მიერ კონტროლდებიან, ან ნაწილობრივ კონტროლდებიან, მათი მნიშვნელოვანი გავლენის ქვეშ იმყოფებიან, ან ხმის უფლების მქონე აქციათა მნიშვნელოვანი პაკეტი, პირდაპირ ან არაპირდაპირ ეკუთვნის იმ ზემოთნახსენებ პირებს;

თითოეული დაკავშირებული მხარის განხილვისას, ყურადღება ეთმობა კავშირის არსს და არა მხოლოდ იურიდიულ ფორმას. ჯგუფს 2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით გააჩნდა შემდეგი გარიგებები დაკავშირებულ მხარეებთან:

	31 დეკემბერი 2008		31 დეკემბერი 2007	
	დაკავშირებული მხარეების ნაშთები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით	დაკავშირებული მხარეების ნაშთები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით (შესწორებული)
კლიენტებზე გაცემული სესხები	2,343	134,707	1,897	123,975
- უმაღლესი რანგის მენეჯმენტის წევრებს	222		42	
- სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები	1,999		1,855	
- სხვა დაკავშირებული მხარეები	122		-	
კლიენტებზე გაცემული სესხების გაუფასურების დანაკარგების რეზერვი	(2,005)	(25,421)	(1,069)	(10,383)
- უმაღლესი რანგის მენეჯმენტის წევრები	(100)		(1)	
- სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები	(1,905)		(1,068)	
კლიენტთა ანგარიშები	6,182	181,452	1,597	200,887
- უმაღლესი რანგის მენეჯმენტის წევრები	-		1,553	
- სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები	30		44	
- სხვა დაკავშირებული მხარეები	6,152		-	

	31 დეკემბერი 2008		31 დეკემბერი 2007	
	დაკავშირებული მხარეების ნაშთები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით	დაკავშირებული მხარეების ნაშთები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით
<b>უმაღლესი რანგის მენეჯმენტის ანაზღაურება</b>				
მოკლევადიანი პრემიები				
თანამშრომლებისათვის	108	35,836	1,342	16,007

**ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი**

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
 (ათასობით ქართულ ლარში)

**26. ოპერაციები დაკავშირებულ მხარეებთან (ბაზრძელება)**

2008 და 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მოგება-ზარადის ანგარიში მოიცავს შემდეგ თანხებს, რომლებიც დაკავშირებულ მხარეებთან ოპერაციების შედეგად წარმოიშვა:

	31 დეკემბერი 2008		31 დეკემბერი 2007	
	დაკავშირებული მხარეების ნაშთები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით	დაკავშირებული მხარეების ნაშთები	კატეგორია ფინანსური ანგარიშგების მიხედვით
საპროცენტო შემოსავალი	23	32,580	337	15,425
- უმაღლესი რანგის მენეჯმენტის წევრები	16		10	
- სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები	-		327	
- სხვა დაკავშირებული მხარეები	7		-	
საპროცენტო ხარჯი	-	(16,580)	(4)	(4,553)
- უმაღლესი რანგის მენეჯმენტის წევრები	-		(4)	
გაუფასურების დანაკარგების რეზერვის ხარჯი	(936)	(27,864)	(1,069)	(8,286)
- უმაღლესი რანგის მენეჯმენტის წევრები	(99)		(1)	
- სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები	(837)		(1,068)	
საოპერაციო ხარჯები	(2,234)	(77,195)	(2,022)	(38,803)
- უმაღლესი რანგის მენეჯმენტის წევრები	(966)		(1,368)	
- სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები	(1,268)		(654)	

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 27. ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება

სამართლიანი ღირებულება წარმოადგენს თანხას, რომელზეც ინსტრუმენტი შეიძლება გაიცვალოს გარიგების მოსურნე გათვითცნობიერებულ მხარეებს შორის კომერციული ოპერაციის შედეგად და არა ლიკვიდაციის, ან იძულების შედეგად. წარმოდგენილი შეფასებები შესაძლებელია არ ასახავდეს იმ თანხებს, რომელსაც მიიღებდა ჯგუფი მისი ფინანსური ინსტრუმენტების რეალიზაციის შემთხვევაში.

ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება წარმოდგენილია ქვემოთ ჯგუფის შესაბამის საბალანსო მონაცემებთან ერთად:

	31 დეკემბერი 2008		31 დეკემბერი 2007	
	მიმდინარე ღირებულება	სამართლიანი ღირებულება	მიმდინარე ღირებულება	სამართლიანი ღირებულება
ფული და ფულის ექვივალენტები	57,069	57,069	33,988	33,988
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	3,729	3,729	18,246	18,246
კლიენტებზე გაცემული სესხები	109,286	109,286	113,597	113,597
გასაყიდად არსებული ინვესტიციები	7,761	7,761	881	881
სხვა ფინანსური აქტივები	23,506	23,506	4,785	4,785
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	52,355	52,355	2,977	2,977
კლიენტთა ანგარიშები	181,452	181,452	200,887	200,887
სხვა ნასესხები სახსრები	29,806	29,806	-	-
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	21,740	21,740	4,081	4,081

### 28. რეზერვების საკითხები

შემდეგი ცხრილი ასახავს ჯგუფის მარეგულირებელი კაპიტალის რესურსებს კაპიტალის ადეკვატურობის მიზნებისათვის:

	2008	2007
მოდრაობა წლის განმავლობაში		
1 იანვრის მდგომარეობით	23,321	10,382
სააქციო კაპიტალის ზრდა	200	3,521
დამატებით შეტანილი კაპიტალის ზრდა	237	8,200
გაცხადებული დივიდენდები	-	(1,357)
წმინდა (ზარალი)/მოგება	(45,697)	2,575
31 დეკემბრის მდგომარეობით	(21,939)	23,321

2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფის კაპიტალის თანხა კაპიტალის ადეკვატურობის მიზნებისათვის შეადგენს (31,350) ათას და 1 რივის კაპიტალს (21,939) ათას ლარს შესაბამისი კოეფიციენტით (17)% და (12)%.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 28. რეზერვების საკითხები (გაბრძელება)

2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფის კაპიტალის თანხა კაპიტალის ადეკვატურობის მიზნებისათვის შეადგენს 43,248 ათას ლარს და 1 რიგის კაპიტალი 23,321 ათას ლარს შესაბამისად 26%-იანი და 14%-იანი კოეფიციენტით.

რაოდენობრივი საზღვრები, რომლებიც დადგენილია მარეგულირებელი ორგანოს მიერ კაპიტალის ადეკვატურობის უზრუნველსაყოფად ჯგუფისგან მოითხოვს რისკთან შეწონილი აქტივების შემთხვევაში შეინარჩუნოს მინიმალური თანხები და კოეფიციენტი (8%) და პირველი რიგის კაპიტალი (4%).

კოეფიციენტი გამოითვლება ბაზელის კომიტეტის დადგენილი პრინციპების მიხედვით.

### 29. ხელმძღვანელობის გეგმები და ბალანსის შედგენის თარიღის შემდგომი მოვლენები

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულ იქნა იმის გათვალისწინებით, რომ ჯგუფი ახლო მომავალში გააგრძელებს საწარმოს უწყვეტობის პრინციპით მუშაობას.

2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკმა დაარღვია სახედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტი, სამეთვალყურეო კაპიტალის კოეფიციენტი (მთლიანი კაპიტალი შემცირებული არამატერიალური აქტივების ოდენობით შეფარდებული რისკით შეწონილ აქტივებთან), საშუალო ლიკვიდობის კოეფიციენტი და ქონების ინვესტიციების კოეფიციენტი (მთლიანი ინვესტიციები და ძირითადი საშუალებები შეფარდებული მთლიან კაპიტალთან), რომლებიც დადგენილია საქართველოს ფინანსური ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ (კოეფიციენტები). ჯგუფის მიერ კოეფიციენტების დარღვევა გამოწვეულია ჯგუფის წმინდა ზარალით 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის.

2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფს გააჩნდა დაგროვილი ზარალი 45,725 ათასი ლარის ოდენობით, ხოლო წმინდა ზარალმა ამავე თარიღით დასრულებული წლისათვის შეადგინა 45,697 ათასი ლარი. ჯგუფს გააჩნია უარყოფითი დაგროვილი საპროცენტო მგრძობიარობა 5 წლამდე ან მეტი დროით 2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით (შენიშვნა 31).

ჯგუფის ხელმძღვანელობა არ მიიჩნევს მარეგულირებელი ორგანოების მიერ დაწესებულ კოეფიციენტებთან შეუსაბამობას, 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის არსებულ წმინდა ზარალს და უარყოფით ლიკვიდობას 2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ისეთ ფაქტორებად, რომლებიც გავლენას ახდენს ჯგუფის გრძელვადიან სიცოცხლისუნარიანობაზე და მიიჩნევს, რომ ამ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადება უწყვეტობის პრინციპის საფუძველზე მართებულია 2008 წლის შემდგომ მომხდარი ქმედებებისა და მოვლენების გათვალისწინებით:

### ჯგუფის საკუთრების ცვლილება და მიღებული ფინანსური დახმარების ვალდებულებები

2009 წლის 22 სექტემბერს ბანკმა გამოაცხადა კონტროლის ცვლილება - შპს ლიბერტი კაპიტალმა, რომელიც წარმოადგენს ლიბერტი ინვესტმენტ ჰოლდინგის სრულად ფლობილ შვილობილ კომპანიას, ბანკის აქციების 91.218% შეისყიდა. შპს ლიბერტი კაპიტალის საბოლოო აქციონერები არიან დინუ პატრიჩიუ და ლადო გურგენიძე.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 29. ხელმძღვანელობის გეგმები და ბალანსის შედგენის თარიღის შემდგომი მოვლენები (გაბრკელება)

2009 წლის 14 მაისს ბანკმა სს სახალხო დაზღვევის კომპანიის აქციების 100% მიყიდა სადაზღვევო კომპანია შპს აი-სი ჯგუფს 10,200 ათას ლარად.

საქართველოს ფინანსური ზედამხედველობის სააგენტოსთან ხელშეკრულების საფუძველზე ჯგუფი ფინანსური მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით და რეგულირების მოთხოვნებთან შესაბამისობის მიღწევის მიზნით ახალმა აქციონერებმა გაიღეს 10 მლნ აშშ დოლარი (16,670 ათასი ლარი) სააქციო კაპიტალში შესატანად ჯგუფის შესყიდვიდან ექვს თვეში. ეს თანხა განთავსებულ იქნა ბანკის ანგარიშებზე 2009 წლის ოქტომბერში.

2009 წლის დეკემბერში შპს ლიბერტი კაპიტალმა ასევე წარმოუდგინა ჯგუფს წერილი, სადაც ადასტურებდა საკუთარ გეგმებს ხელი შეეწყო ჯგუფის განვითარებისათვის.

#### დავარვის ვადა და კაპიტალის მართვა

2009 წლის მეორე ნახევრიდან დაწყებული ჯგუფმა ჩაატარა ღონისძიებები სპეციალურად მისი აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის განსხვავებისა და 12 თვემდე ვადის 84,684 ათასი ლარის ოდენობის ლიკვიდობის ღია პოზიციის გასაუმჯობესებლად. მოლაპარაკებების და რესტრუქტურისაციის შედეგად ჯგუფმა შეძლო მნიშვნელოვნად შეემცირებინა ვადიანობის ღია პოზიციები. ყველაზე თვალსაჩინო ქმედებები მოიცავს:

- 2009 წლის ივლისში საქართველოს ეროვნული ბანკისგან მიღებული ერთწლიანი სესხი 45,000 ათასი ლარის ოდენობით, რომელიც შეიძლება გაგრძელდეს ჯგუფის გადაწყვეტილების საფუძველზე 5 წლამდე და დამატებით აღებულ იქნას 25,000 ათასი ლარი
- 2009 წლის ოქტომბერში გაფორმებული სახელმწიფო საპენსიო და დახმარებების გადახდების თაობაზე სამწლიანი ხელშეკრულების საფუძველზე საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსგან მიღებული ავანსი სააგენტო მომსახურებისათვის 50,000 ათასი ლარის ოდენობით

2009 წლის 2 ნოემბერს ბანკის გაცხადებული სააქციო კაპიტალი გაიზარდა 30,000 ათას ლარამდე, აქციების ავტორიზებული რაოდენობა – 3,000,000-მდე თავისუფალი ცვლადი განაკვეთის მომავალი ზრდისა და ახალი ინვესტორების მოზიდვის მოლოდინის გათვალისწინებით. შპს ლიბერტი კაპიტალის მიერ ბანკის აქციების საკონტროლო პაკეტის შესყიდვის თაობაზე პრესაში გაკეთებული განცხადების შესაბამისად ჯგუფის საბოლოო აქციონერები აპირებენ გაზარდონ ბანკის აქციების თავისუფალი ცვლადი განაკვეთის შესყიდვის მომენტში არსებული 10%-დან 20-25%-მდე. ბანკმა შეცვალა საკუთარი სიმბოლო საქართველოს საფონდო ბირჟაზე და გახადა „ბანკი“ და გააუმჯობესა საკუთარი სტატუსი ბირჟაზე სავაჭროდ დაშვებული ფასიანი ქაღალდების კატეგორიიდან ბირჟაზე განთავსებულ “ბ” კატეგორიამდე.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 29. ხელმძღვანელობის გეგმები და ბალანსის შედგენის თარიღის შემდგომი მოვლენები (გაბრკელება)

#### რეგულირების კოეფიციენტებთან შეუსაბამობის მოგვარება

2009 წლის 19 სექტემბერს ჯგუფმა მიიღო წერილი საქართველოს ფინანსური ზედამხედველობის სააგენტოსაგან, რომ ბანკის საზედამხედველო კაპიტალის დათვლისას 2009 წლის 21 სექტემბრიდან 2012 წლის 21 სექტემბრამდე მას დაემატება 108,000 ათასი ლარი . უფრო მეტიც, 108,000 ათასი ლარი მიჩნეულ იქნება პირველი რიგის კაპიტალად და გათვალისწინებულ იქნება საქართველოს ფინანსური ზედამხედველობის სააგენტოს რეგულირების კოეფიციენტების გაანგარიშებისას.

ჯგუფის ხელმძღვანელობა მიიჩნევს, რომ შესაბამისი რეგულირების ფარგლებში ამგვარი შეუსაბამობა არ გამოიწვევს მნიშვნელოვანი ჯარიმებისა და საურავების დაკისრებას.

### 30. კაპიტალის მართვა

ჯგუფის კაპიტალის ადეკვატურობა მონიტორინგს ექვემდებარება, სხვა საშუალებებთან ერთად, ბაზელის კომიტეტის მიერ საბანკო ზედამხედველობისა და საქართველოს ფინანსური ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ დადგენილი წესებისა და კოეფიციენტების საფუძველზე.

ჯგუფის უმთავრეს მიზანს კაპიტალის მართვა წამოადგენს, რათა უზრუნველყოს შესაბამისობა კაპიტალის გარე მოთხოვნებთან და შეინარჩუნოს მაღალი საკრედიტო რეიტინგი და კაპიტალის კოეფიციენტები, რათა უზრუნველყოს საწარმოს ფუნქციონირება უწყვეტობის პრინციპის საფუძველზე, ისე რომ სესხებისა და კაპიტალის თანხების ოპტიმიზაციის საშუალებით მაქსიმალური გახადოს უკუგება აქციონერებისთვის.

ჯგუფის კაპიტალის სტრუქტურა მოიცავს ნასესხებ სახსრებსა და კაპიტალს, რომელიც მოიცავს გამოშვებულ სააქციო კაპიტალს, რეზერვებს და გაუნაწილებელ მოგებას, რომელიც წარმოდგენილია კაპიტალში ცვლილებების კონსოლიდირებულ ანგარიშში.

ხელმძღვანელთა საბჭო კაპიტალის სტრუქტურას წელიწადში ერთხელ განიხილავს. საბჭო ითვალისწინებს კაპიტალის ღირებულებას და თითოეული კაპიტალის კლასთან დაკავშირებულ რისკს. ხელმძღვანელთა საბჭოს რეკომენდაციებზე დაყრდნობით ჯგუფი ახორციელებს საერთო კაპიტალის სტრუქტურის დაბალანსებას დივიდენდების გადახდით, ახალი აქციების გამოშვების და ახალი სესხების გაცემით, ან არსებული სესხების დაფარვით.

ჯგუფის კაპიტალის რისკის მართვის ერთიანი პოლიტიკის გადახედვა ყოველწლიურად ხდება.

ჯგუფის კაპიტალის რისკის მართვის ერთიანი პოლიტიკა უცვლელია 2007 წლიდან მოყოლებული.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

---

### 31. რისკის მართვის პოლიტიკა

რისკების მართვის საკითხი მნიშვნელოვანია როგორც საბანკო ბიზნესისათვის, ასევე ჯგუფის ოპერაციებისათვის. ჯგუფის ოპერაციებისათვის დამახასიათებელი ძირითადი რისკებია:

- საკრედიტო რისკი
- ლიკვიდურობის რისკი
- საბაზრო ცვალებადობის რისკი

ჯგუფი აღიარებს, რომ მნიშვნელოვანია რისკის ეფექტური მართვის პროცესების არსებობა. ამისათვის ჯგუფმა განსაზღვრა რისკის მართვის სისტემა, რომლის უმთავრესი მიზანია ჯგუფი დაიცვას რისკისაგან და საშუალება მისცეს მიაღწიოს საკუთარ მიზნებს.

რისკის მართვის გარემოს საშუალებით ჯგუფი ახორციელებს შემდეგი სახის რისკების მართვას:

#### საკრედიტო რისკი

ჯგუფი ექვემდებარება საკრედიტო რისკს, რაც არის რისკი იმისა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტის ერთი მხარე ვერ შეძლებს შეასრულოს ვალდებულება და შედეგად მეორე მხარეს მიადგება ფინანსური ზარალი. ჯგუფი ადგენს საკრედიტო რისკის დონეებს და ლიმიტებს რისკების ოდენობაზე ერთ მსესხებელთან, ან მათ ჯგუფთან მიმართებაში.

საკრედიტო რისკის ლიმიტების მართვა მსესხებლების შემთხვევაში ხორციელდება ჯგუფის ხელმძღვანელთა საბჭოს მიერ წელიწადში ორჯერ. მსესხებლის ფაქტიური დაქვემდებარება ლიმიტებისადმი მონიტორინგის საგანია ყოველი ახალი სესხის შემთხვევაში. საკრედიტო კომიტეტმა შეიძლება შეიტანოს ცვლილება ლიმიტებში, მაგრამ ეს უნდა დაამტკიცოს სამეთვალყურეო საბჭომ.

სადაც შესაძლებელია და ეს ხდება სესხების უმეტესობის შემთხვევაში ჯგუფი ითხოვს უზუნველყოფას და კორპორატიულ გარანტიებს. საკრედიტო რისკის მონიტორინგს მუდმივად ახორციელებს და საკითხს ყოველწიურად, ან უფრო ხშირად იხილავს, განსაკუთრებით იმ შემთხვევაში როდესაც უზრუნველყოფა არ არის წარმოდგენილი.

გასაცემი საკრედიტო ვალდებულებები წარმოადგენენ კრედიტების ნაწილს სესხების, გარანტიების, ან აკრედიტივების სახით. საკრედიტო რისკი გარე-საბალანსო ფინანსურ ინსტრუმენტებში განისაზღვრება როგორც დანაკარგების შესაძლებლობა, რომელიც შეიძლება გამოწვეულ იქნას დაინტერესებული მხარის კონტრაქტის პირობებთან შეუსაბამობით. ვალდებულებებთან დაკავშირებული საკრედიტო რისკის შემთხვევაში ჯგუფი პოტენციურად განიცდის დანაკარგებს იმ რაოდენობით, რომელიც გააჩნია გამოუყენებელი ვალდებულებების სახით. თუმცა შესაძლო დანაკარგების ოდენობა ნაკლებია მთლიან გამოუყენებელ ვალდებულებებთან შედარებით, ვინაიდან კრედიტის გაცემის ვალდებულებათა უმეტესობა პირობითია და დამოკიდებულია კლიენტების სპეციფიურ საკრედიტო მაჩვენებლებზე. ჯგუფი იმავე საკრედიტო პოლიტიკას იყენებს პირობით ვალდებულებებთან, რასაც ბალანსში შემაჯავალ ფინანსურ ინსტრუმენტებთან მიმართებაში, ანუ იმას, რომელიც ეფუძნება სესხის გაცემის დამტკიცების პროცედურას რისკი შემცირების ლიმიტითა და მიმდინარე მონიტორინგით. ჯგუფი აკონტროლებს საკრედიტო ვალდებულებების დაფარვის ვადებს, ვინაიდან გრძელვადიან ვალდებულებებს ზოგადად გააჩნიათ უფრო მაღალი საკრედიტო რისკი, ვიდრე მოკლევადიან ვალდებულებებს.



## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
 (ათასობით ქართულ ლარში)

### 31. რისკის მართვის პოლიტიკა (გაბრძელება)

#### მაქსიმალური დაქვემდებარება საკრედიტო რისკისადმი

ჯგუფის მაქსიმალური დაქვემდებარება საკრედიტო რისკისადმი მნიშვნელოვნად იცვლება და დამოკიდებულია, როგორც ინდივიდუალურ, ასევე ზოგადი საბაზრო ეკონომიკის რისკებზე.

ქვემოთ მოცემული ცხრილი წარმოადგენს საბალანსო და გარესაბალანსო აქტივების მაქსიმალური საკრედიტო რისკისადმი დაქვემდებარებას. საბალანსო უწყისში ფინანსურ აქტივებზე მაქსიმალური დაქვემდებარება უტოლდება აქტივების საბალანსო ღირებულებას გაქვითვამდე და უზრუნველყოფამდე. ფინანსური გარანტიებისა და სხვა გარე საბალანსო აქტივებისათვის საკრედიტო რისკისადმი მაქსიმალური დაქვემდებარება, წარმოადგენს თანხას, რომელიც ჯგუფმა უნდა გადაიხადოს საგარანტიო მოვლენის დადგომის შემთხვევაში.

2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარებით:

	მაქსიმალური საკრედიტო რისკი
ფული და ფულის ექვივალენტები	45,418
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	3,729
კლიენტებზე გაცემული სესხები	109,286
გასაყიდად არსებული ინვესტიციები	7,761
სხვა ფინანსური აქტივები	23,506
გარანტიები და სხვა პირობითი ვალდებულებები	15,060

2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარებით:

	მაქსიმალური საკრედიტო რისკი
ფული და ფულის ექვივალენტები	17,406
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	18,246
კლიენტებზე გაცემული სესხები	113,592
გასაყიდად არსებული ინვესტიციები	881
სხვა ფინანსური აქტივები	4,785
გარანტიები და სხვა პირობითი ვალდებულებები	8,102

ფინანსური აქტივები, როგორცაა მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ კლასიფიცირდება მიმდინარე საკრედიტო რეიტინგის მიხედვით, რომელიც გამოსცა საერთაშორისო აღიარებულმა სარეიტინგო სააგენტოებმა, მაგალითად, "Standard and Poor's". უმაღლესი შეფასება არის ააა. ფინანსურ აქტივებს გააჩნიათ საინვესტიციო შეფასება ააა-დან ბბბ-მდე. ფინანსური აქტივები, რომელთა შეფასება ბბბ-ზე ნაკლებია კლასიფიცირდება, როგორც სპეკულატიური. ჯგუფს არ გააჩნია შიდა შეფასების სისტემა, და შესაბამისად ფინანსური აქტივებს ფულისა და ფულის ექვივალენტებისა და საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოთხოვნების გარდა არ გააჩნიათ რეიტინგი.

**ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი**

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
 (ათასობით ქართულ ლარში)

**31. რისკის მართვის პოლიტიკა (გაგრძელება)**

შემდეგი ცხრილი დეტალურად წარმოადგენს 2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფის ფინანსური აქტივების საკრედიტო რეიტინგს:

	ააა	აა	ა	ბბბ	< ბბბ	რეიტინ- გის გარეშე	სულ 2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
ფული და ფულის ექვივალენტები	-	1,992	11,359	36	375	43,307	57,069
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	-	-	-	-	-	3,729	3,729
კლიენტებზე გაცემული სესხები	-	-	-	-	-	109,286	109,286
გასაყიდად არსებული ინვესტიციები	-	-	-	-	-	7,761	7,761
სხვა ფინანსური აქტივები	-	-	-	-	-	23,506	23,506

2007 წლის 31 დეკემბერი:

	ააა	აა	ა	ბბბ	< ბბბ	რეიტინ- გის გარეშე	სულ 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
ფული და ფულის ექვივალენტები	-	6,845	572	1,407	74	25,090	33,988
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	-	-	-	-	-	18,246	18,246
კლიენტებზე გაცემული სესხები	-	-	-	-	-	113,592	113,592
გასაყიდად არსებული ინვესტიციები	-	-	-	-	-	881	881
სხვა ფინანსური აქტივები	-	-	-	-	-	4,785	4,785

საბანკო სექტორი ექვემდებარება საკრედიტო რისკს კლიენტებზე გაცემულ სესხებისა და ბანკთაშორის დეპოზიტების მიხედვით. კლიენტებზე გაცემულ სესხებთან მიმართებაში რისკების მოცულობა კონცენტრირდება საქართველოს საზღვრებში. დაქვემდებარების მონიტორინგი რეგულარულად ტარდება, რათა უზრუნველყოფილ იქნას ჯგუფის რისკის მართვის პოლიტიკით დადგენილი კრედიტის ლიმიტისა და კრედიტუნარიანობის დაცვა.

შემდეგი ცხრილი დეტალურად წარმოადგენს იმ აქტივების ნარჩენ ღირებულებას და ხნოვანებას, რომლებიც არ არის გაუფასურებული, მაგრამ გადაგადაცილებაშია:

2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	გადაგადაცილებული მაგრამ არა გაუფასურებული აქტივები			
	0-3 თვე	3-6 თვე	6 თვიდან 1 წლამდე	1 წელზე მეტი
კლიენტებზე გაცემული სესხები	118	-	-	130

**ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი**

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
 (ათასობით ქართულ ლარში)

**31. რისკის მართვის პოლიტიკა (გაბრძელება)**

2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	ვადაგადაცილებული მაგრამ არა გაუფასურებული აქტივები			
	0-3 თვე	3-6 თვე	6 თვიდან 1 წლამდე	1 წელზე მეტი
კლიენტებზე გაცემული სესხები	4,849	918	15,761	15,806

**გეოგრაფიული კონცენტრაცია**

აქტივების და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი აკონტროლებს რისკს კანონმდებლობაში და აფასებს მის გავლენას ჯგუფის საქმიანობაზე. აღნიშნული მიდგომა საშუალებას აძლევს ჯგუფს, მინიმუმამდე დაიყვანოს საქართველოში საინვესტიციო გარემოს რყევიდან გამომდინარე პოტენციური დანაკარგები.

აქტივების და ვალდებულებების გეოგრაფიული კონცენტრაცია წარმოდგენილია ქვემოთ:

საქართველო	სხვა ქვეყნები რომლებიც არ არიან ეკონომიკური განვითარებისა და თანამშრომლობის წევრები (NON-OECD)	ქვეყნები, რომლებიც არიან ეკონომიკური განვითარების და თანამშრომლობის წევრები (OECD)	ჯამი 2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	
<b>ფინანსური აქტივები</b>				
ფული და ფულის ექვივალენტები	40,053	5,031	11,985	57,069
მოთხოვნები საკრედიტო ინსტიტუტების მიმართ	3,171	-	558	3,729
კლიენტებზე გაცემული სესხები	109,286	-	-	109,286
გასაყიდად არსებული ინვესტიციები	7,761	-	-	7,761
სხვა ფინანსური აქტივები	23,506	-	-	23,506
<b>მთლიანი ფინანსური აქტივები</b>	<b>183,777</b>	<b>5,031</b>	<b>12,543</b>	<b>201,351</b>
<b>ფინანსური ვალდებულებები</b>				
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	51,557	-	798	52,355
კლიენტთა ანგარიშები	181,452	-	-	181,452
სხვა ნასესხები სახსრები	-	-	29,806	29,806
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	21,740	-	-	21,740
<b>მთლიანი ფინანსური ვალდებულებები</b>	<b>254,749</b>	<b>-</b>	<b>30,604</b>	<b>285,353</b>
<b>წმინდა პოზიცია</b>	<b>(70,972)</b>	<b>5,031</b>	<b>(18,061)</b>	

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 31. რისკის მართვის პოლიტიკა (გაბრძელება)

	საქართველო	სხვა ქვეყნები რომლებიც არ არიან ეკონომიკური განვითარებისა და თანამშრომლობის წევრები (NON- OECD)	ქვეყნები, რომლებიც არიან ეკონომიკური განვითარების და თანამშრომლობის წევრები (OECD)	ჯამი 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
<b>ფინანსური აქტივები</b>				
ფული და ფულის ექვივალენტები	33,988	-	-	33,988
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	8,471	4,157	5,618	18,246
კლიენტებზე გაცემული სესხები	113,592	-	-	113,592
გასაყიდად არსებული ინვესტიციები	881	-	-	881
სხვა ფინანსური აქტივები	4,785	-	-	4,785
<b>მთლიანი ფინანსური აქტივები</b>	<b>161,717</b>	<b>4,157</b>	<b>5,618</b>	<b>171,492</b>
<b>ფინანსური ვალდებულებები</b>				
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	2,043	-	934	2,977
კლიენტთა ანგარიშები	200,887	-	-	200,887
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	4,081	-	-	4,081
<b>მთლიანი ფინანსური ვალდებულებები</b>	<b>207,011</b>	<b>-</b>	<b>934</b>	<b>207,945</b>
<b>წმინდა პოზიცია</b>	<b>(45,294)</b>	<b>4,157</b>	<b>4,684</b>	

### ლიკვიდურობის რისკი

ლიკვიდურობის რისკი ეხება დეპოზიტების გადინების და სხვა ფინანსური ვალდებულებების უზრუნველსაყოფად საკმარისი სახსრების არსებობას. ლიკვიდურობის რისკის სამართავად, ჯგუფი ანხორციელებს კლიენტების და საკრედიტო დაწესებულებების ოპერაციებზე მომავალში მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების ყოველდღიურ მონიტორინგს, რაც წარმოადგენს აქტივ-პასივების მართვის პროცესის ნაწილს. აქტივების და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი აწესებს ლიმიტებს ხელმისაწვდომი სახსრების მინიმალურ პროპორციაზე გასანადგებელი დეპოზიტების უზრუნველსაყოფად და ბანკთაშორისი და სხვა სასესო წყაროს მინიმალურ დონეზე, რომელიც აუცილებელია იმისათვის, რომ დაკმაყოფილდეს განადგება მოთხოვნის მოულოდნელი წარმოქმნისას.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 31 რისკის მართვის პოლიტიკა (გაბრძელება)

ლიკვიდურობის რისკის ანალიზი საბალანსო ტრანზაქციებზე წარმოდგენილია შემდეგ ცხრილში.

2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1-დან 5 წლამდე	5 წლის ზემოთ	მთლიანი ჯამი 2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
<b>ფინანსური აქტივები</b>						
ფული და ფულის ექვივალენტები მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	14,090	893	-	-	-	14,983
კლიენტებზე გაცემული სესხები	5,553	7,479	39,698	34,875	21,681	109,286
მთლიანი საპროცენტო შემოსავლის მომგანი აქტივები	19,643	8,372	39,698	34,875	22,239	124,827
ფული და ფულის ექვივალენტები ვალდებულებების საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	42,086	-	-	-	-	42,086
კლიენტებზე გაცემული სესხები	-	-	-	-	3,171	3,171
სხვა ფინანსური აქტივები	-	-	-	-	7,761	7,761
სხვა ფინანსური აქტივები	-	12,597	10,909	-	-	23,506
<b>მთლიანი ფინანსური აქტივები</b>	<b>61,729</b>	<b>20,969</b>	<b>50,607</b>	<b>34,875</b>	<b>33,171</b>	<b>201,351</b>
<b>ფინანსური ვალდებულებები</b>						
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	52,185	15	-	148	-	52,348
კლიენტთა ანგარიშები	13,445	7,434	49,512	6,680	67	77,152
სხვა ნასესხები სასსრები	-	-	29,806	-	-	29,806
მთლიანი საპროცენტო ხარჯის მქონე ვალდებულებები	65,630	7,449	79,318	6,828	67	159,306
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	7	-	-	-	-	7
კლიენტთა ანგარიშები	104,300	-	-	-	-	104,300
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	21,740	-	-	-	-	21,740
<b>მთლიანი ფინანსური ვალდებულებები</b>	<b>191,691</b>	<b>7,449</b>	<b>79,318</b>	<b>6,828</b>	<b>67</b>	<b>285,367</b>
სხვაობა ლიკვიდურობაში	(129,962)	13,520	(28,711)	28,047	33,104	
საპროცენტო მგრძობიარობის სხვაობა	(45,987)	923	(39,620)	28,047	22,172	
აკუმულირებული საპროცენტო მგრძობიარობის სხვაობა	(45,987)	(45,064)	(84,684)	(56,637)	(34,465)	
საპროცენტო მგრძობიარობის აკუმულირებული სხვაობის წილი მთლიან აქტივებში	(14%)	(14%)	(27%)	(18%)	(11%)	

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 31. რისკის მართვის პოლიტიკა (გაბრძელება)

2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1-დან 5 წლამდე	5 წლის ზემოთ	მთლიანი ჯამი 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
<b>ფინანსური აქტივები</b>						
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	-	-	-	10,500	159	10,659
კლიენტებზე გაცემული სესხები	28,733	10,434	28,368	45,200	857	113,592
მთლიანი საპროცენტო შემოსავლის მომტანი აქტივები	28,733	10,434	28,368	55,700	1,016	124,251
ფული და ფულის ექვივალენტები	33,988	-	-	-	-	33,988
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	-	-	-	-	7,587	7,587
გასაყიდად არსებული ინვესტიციები	-	-	881	-	-	881
სხვა ფინანსური აქტივები	4,785	-	-	-	-	4,785
<b>მთლიანი ფინანსური აქტივები</b>	<b>67,506</b>	<b>10,434</b>	<b>29,249</b>	<b>55,700</b>	<b>8,603</b>	<b>171,492</b>
<b>ფინანსური ვალდებულებები</b>						
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	2,024	933	-	-	1	2,958
კლიენტთა ანგარიშები	4,505	4,325	35,239	4,103	16	48,188
მთლიანი საპროცენტო ხარჯის მქონე ვალდებულებები	6,529	5,258	35,239	4,103	17	51,146
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	19	-	-	-	-	19
კლიენტთა ანგარიშები	152,699	-	-	-	-	152,699
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	4,081	-	-	-	-	4,081
<b>მთლიანი ფინანსური ვალდებულებები</b>	<b>163,328</b>	<b>5,258</b>	<b>35,239</b>	<b>4,103</b>	<b>17</b>	<b>207,945</b>
სხვაობა ლიკვიდურობაში	(95,822)	5,176	(5,990)	51,597	8,586	
საპროცენტო მგრძობიარობის სხვაობა	22,204	5,176	(6,871)	51,597	999	
<b>საპროცენტო მგრძობიარობის აკუმულირებული სხვაობა</b>	<b>22,204</b>	<b>27,380</b>	<b>20,509</b>	<b>72,106</b>	<b>73,105</b>	
<b>საპროცენტო მგრძობიარობის აკუმულირებული სხვაობის წილი მთლიან აქტივებში</b>	<b>8%</b>	<b>10%</b>	<b>7%</b>	<b>25%</b>	<b>26%</b>	

**ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი**

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
 (ათასობით ქართულ ლარში)

**31. რისკის მართვის პოლიტიკა (გაბრძელება)**

ჯგუფის უნარი დაფაროს ვალდებულებები დამოკიდებულია მის უნარზე მოახდინოს ექვივალენტური თანხის აქტივების რეალიზაცია დროის იმავე მონაკვეთში. გრძელვადიანი კრედიტი ზოგადად არ არის ხელმისაწვდომი საქართველოში, საერთაშორისო ფინანსური ორგანიზაციების პროგრამების გამოკლებით. თუმცა საქართველოს ბაზარზე ბევრი მოკლევადიანი კრედიტი გაიცემა დაფარვის ვადისათვის სესხის განახლების მოლოდინი. აქტივის დაფარვა შეიძლება განსხვავდებოდეს ზემოთ წარმოდგენილი ანალიზისაგან. ამასთან დაფარვის ანალიზი არ ასახავს კლიენტთა ანგარიშების ისტორიულ სტაბილურობას. მათი ლიკვიდაცია ხდება უფრო ხანგრძლივი პერიოდის განმავლობაში, ვიდრე ქვემოთ მოცემულ ცხრილშია წარმოდგენილი. ეს ბალანსი შედის ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ერთ თვეზე ნაკლებ ვადაში გადასხედელ თანხებში.

არადისკონტირებული ფულადი სახსრების ანალიზი მოცემულია ქვემოთ:

	საშუალო შეწონილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით %	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1დან 5 წლამდე	5 წლის ზემოთ	მთლიანი ჯამი 2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეო ბით
<b>ვალდებულებები</b>							
ვალდებულებების საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	11.23%	39,944	-	-	-	12,773	52,717
კლიენტთა ანგარიშები	11.56%	35,035	7,556	52,960	7,601	172	103,324
სხვა ნასესხები სახსრები	11.50%	-	-	-	32,585	-	32,585
<b>მთლიანი საპროცენტო ხარჯის მქონე ვალდებულებები</b>		74,979	7,556	52,960	40,186	12,945	188,626
საკრედიტო ინსტიტუტებიდან აღებული ვალები		7	-	-	-	-	7
კლიენტთა ანგარიშები		104,300	-	-	-	-	104,300
სხვა ფინანსური ვალდებულებები		21,740	-	-	-	-	21,740
<b>მთლიანი სამომავლო პოტენციური გადასხდები ვალდებულებების დასაფარად</b>		<b>201,026</b>	<b>7,556</b>	<b>52,960</b>	<b>40,186</b>	<b>12,945</b>	<b>314,673</b>

	საშუალო შეწონილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით %	1 თვემდე	1-დან 3 თვემდე	3 თვიდან 1 წლამდე	1დან 5 წლამდე	5 წლის ზემოთ	მთლიანი ჯამი 2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეო ბით
<b>ვალდებულებები</b>							
საკრედიტო ინსტიტუტებიდან აღებული ვალები	6.47%	2,026	1,241	-	-	1	3,268
კლიენტთა ანგარიშები	12.10%	4,516	4,381	44,721	4,531	36	58,185
<b>მთლიანი საპროცენტო ხარჯის მქონე ვალდებულებები</b>		6,542	5,622	44,721	4,531	37	61,453
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ		19	-	-	-	-	19

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
 (ათასობით ქართულ ლარში)

კლიენტთა ანგარიშები	152,699	-	-	-	-	152,699
სხვა ნასესხები სახსრები	4,081	-	-	-	-	4,081
<b>მთლიანი სამომავლო პოტენციური გადახდები ვალდებულებების დასაფარად</b>	<b>163,341</b>	<b>5,622</b>	<b>44,721</b>	<b>4,531</b>	<b>37</b>	<b>218,252</b>

### 31. რისკის მართვის პოლიტიკა (გაბრძნობა)

#### საბაზრო რისკი

საბაზრო რისკი მოიცავს საპროცენტო განაკვეთის რისკს, სავალუტო რისკს და სხვა ფასების დადგენის რისკებს, რომელსაც ექვემდებარება ჯგუფი. ჯგუფის მიერ გამოყენებული რისკების შეფასების მეთოდებში ცვლილებებს ადგილი არ ჰქონია.

ჯგუფი ექვემდებარება საპროცენტო განაკვეთის რისკებს, ვინაიდან მსესხებლები ჯგუფისაგან სესხებს იღებენ როგორც ფიქსირებული, ასევე ცვლადი განაკვეთებით. ჯგუფი ამ რისკებს მართავს ფიქსირებული და ცვლადი განაკვეთის მქონე სესხების კომპინირების საშუალებით.

აქტივების და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი აგრეთვე მართავს საპროცენტო განაკვეთისა და საბაზრო რისკებს ჯგუფის საპროცენტო განაკვეთის პოზიციის ადექვატურობით, რომელიც უზრუნველყოფს ჯგუფის პოზიტიურ საპროცენტო მარჟას. ფინანსური კონტროლის განყოფილება აწარმოებს ჯგუფის მიმდინარე ფინანსური მდგომარეობის მონიტორინგს, აფასებს მის დამოკიდებულებას საპროცენტო განაკვეთის ცვალებადობის მიმართ და მის ზეგავლენას ჯგუფის მომგებიანობაზე.

#### ფულადი სახსრების მოძრაობის საპროცენტო განაკვეთის რისკი

ფულადი სახსრების მოძრაობის საპროცენტო განაკვეთის რისკი არის რისკი, რომ ფინანსური ინსტრუმენტების მომავალი ფულადი სახსრების მოძრაობა შეიცვლება საბაზრო საპროცენტო განაკვეთების ცვლილების შესაბამისად.

საპროცენტო განაკვეთის რისკი და საბაზრო რისკი იმართება აქტივების და ვალდებულებების მართვის კომიტეტის მიერ ჯგუფის საპროცენტო განაკვეთის პოზიციის მიხედვით, რომელიც უზრუნველყოფს ჯგუფს დადებითი საპროცენტო მარჟით.

ჯგუფის სასესხო ხელშეკრულებების ნაწილი და სხვა საპროცენტო ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები ან ცვალებადია, ან მოიცავს მუხლებს, რომლებიც საშუალებას იძლევა განაკვეთები შეიცვალოს მსესხებლის პირობებიდან გამომდინარე. ჯგუფი აწარმოებს საპროცენტო განაკვეთის მარჟის მონიტორინგს და შესაბამისად არ მიიჩნევს, რომ ექვემდებარება მნიშვნელოვან საპროცენტო განაკვეთის, ან ფულადი სახსრების მოძრაობის რისკებს.

შემდეგი ცხრილი წარმოადგენს საპროცენტო განაკვეთის რისკის ანალიზს და შესაბამისად ჯგუფის პოტენციალს მოგებასა და ზარალთან მიმართებაში. ეფექტური საშუალო საპროცენტო განაკვეთები წარმოდგენილია ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების კატეგორიებად საპროცენტო განაკვეთის რისკთან დაქვემდებარებისა და ჯგუფის მიერ გამოყენებული საპროცენტო განაკვეთის პოლიტიკის ეფექტურობის დადგენის მიზნით.



**ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი**

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
 (ათასობით ქართულ ლარში)

**31. რისკის მართვის პოლიტიკა (გაგრძელება)**

	2008			2007		
	ლარი	აშშ დოლარი	სხვა ვალუტა	ლარი	აშშ დოლარი	სხვა ვალუტა
<b>აქტივები</b>						
ფული და ფულის ექვივალენტები	12.00%	4.70%	-	-	-	-
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	-	-	-	6.70%	6.00%	-
კლიენტებზე გაცემული სესხები	23.98%	16.17%	14.98%	24.00%	23.00%	-
<b>ვალდებულებები</b>						
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	11.13%	11.23%	12.00%	6.60%	6.70%	-
კლიენტთა ანგარიშები სხვა ნასესხები სახსრები	12.10%	11.40%	10.16%	12.30%	11.80%	-
	-	11.50%	-	-	-	-

**საპროცენტო განაკვეთის მგრძობიარობა**

ჯგუფი მართავს საპროცენტო განაკვეთის რისკის სამართლიან ღირებულებას პოტენციური დანაკარგების პერიოდული შეფასების საფუძველზე, რომელიც გამოწვეულია საბაზრო პირობების ცვლილებით. ფინანსური კონტროლის განყოფილება აწარმოებს ჯგუფის მიმდინარე ფინანსური შესრულების მონიტორინგს, აფასებს ჯგუფის მგრძობიარობას საპროცენტო განაკვეთის სამართლიანი ღირებულების ცვლილების მიმართ და მის გავლენას ჯგუფის მომგებიანობაზე.

შემდეგი ცხრილი წარმოადგენს საპროცენტო განაკვეთის რისკის მგრძობიარობის ანალიზს, რომელიც განისაზღვრება „რისკის ცვლადში დასაშვები შესაძლო ცვლილებით“. ამ ცვლილებათა დონე განისაზღვრება ხელმძღვანელობის მიერ და შედის რისკის ანგარიშგებაში, რომელსაც წარუდგენენ უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობას.

გავლენა მოგებაზე გადასახადის გადახდამდე:

	2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით		2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	
	საპროცენტო განაკვეთი +1%	საპროცენტო განაკვეთი -1%	საპროცენტო განაკვეთი +1%	საპროცენტო განაკვეთი -1%
<b>აქტივები:</b>				
ფული და ფულის ექვივალენტები	239	(239)	89	(89)
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	-	-	-	-
კლიენტებზე გაცემული სესხები	1,499	(1,499)	550	(550)
<b>ვალდებულებები:</b>				
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	(373)	373	(17)	17
კლიენტთა ანგარიშები	(988)	988	(392)	392
სხვა ნასესხები სახსრები	(110)	110	-	-
<b>წმინდა ეფექტი დაბეგრამდე მოგებაზე</b>	<b>267</b>	<b>(267)</b>	<b>230</b>	<b>(230)</b>

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

### 31. რისკის მართვის პოლიტიკა (გაგრძელება)

გაველენა აქციონერების კაპიტალზე:

	2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით		2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	
	საპროცენტო განაკვეთი +1%	საპროცენტო განაკვეთი +1%	საპროცენტო განაკვეთი +1%	საპროცენტო განაკვეთი +1%
<b>აქტივები:</b>				
ფული და ფულის ექვივალენტები	191	(191)	-	-
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	-	-	71	(71)
კლიენტებზე გაცემული სესხები	1,199	(1,199)	440	(440)
<b>გაღდებულებები:</b>				
გაღდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	(387)	387	(14)	14
კლიენტთა ანგარიშები	(790)	790	(314)	314
სხვა ნასესხები სახსრები	-	-	-	-
<b>წმინდა ეფექტი დაბეგრამდე მოგებაზე</b>	<b>213</b>	<b>(213)</b>	<b>183</b>	<b>(183)</b>

### სავალუტო რისკი

სავალუტო რისკი არის ფინანსური ინსტრუმენტის ღირებულების ცვალებადობის რისკი, გამოწვეული ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვლილებებით. ჯგუფის ფინანსური პოზიცია და ფულადი ნაკადები ექვემდებარება უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვალებადობის ზემოქმედებას.

აქტივების და გაღდებულებების მართვის კომიტეტი აკონტროლებს სავალუტო რისკს, მართავს ღია სავალუტო პოზიციას ლარის მიახლოებითი გადაფასების მიხედვით სხვა მაკროეკონომიკურ ინდიკატორებთან მიმართებაში, რაც ჯგუფს აძლევს საშუალებას მოახდინოს საკუროსო ცვლილებებით გამოწვეული დანაკარგების მინიმიზაცია. საზინის განყოფილება ატარებს ჯგუფის ღია სავალუტო პოზიციის რეგულარულ მონიტორინგს რათა შეასრულოს ეროვნული მოთხოვნები.

**ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი**

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შინაშენი  
 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
 (ათასობით ქართულ ლარში)

**31. რისკის მართვის პოლიტიკა (გაგრძელება)**

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ჯგუფის დაქვემდებარება უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის რისკის მიმართ:

2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

	ლარი	აშშ დოლარი აშშ დოლარი 1 = 1.6670 ლარი	ევრო ევრო1 = 2.3648	სხვა ვალუტა	მთლიანი ჯამი 2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
<b>ფინანსური აქტივები</b>					
ფული და ფულის ექვივალენტები	16,048	17,726	23,058	237	57,069
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	-	3,729	-	-	3,729
კლიენტებზე გაცემული სესხები გასაყიდად არსებული ინვესტიციები	55,870	52,920	496	-	109,286
7,761	-	-	-	-	7,761
სხვა ფინანსური აქტივები	23,506	-	-	-	23,506
<b>მთლიანი ფინანსური აქტივები</b>	<b>103,185</b>	<b>74,375</b>	<b>23,554</b>	<b>237</b>	<b>201,351</b>
<b>ფინანსური ვალდებულებები</b>					
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	39,705	798	11,851	1	52,355
კლიენტთა ანგარიშები	115,287	53,928	12,209	28	181,452
სხვა ნასესხები სახსრები	-	29,806	-	-	29,806
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	21,740	-	-	-	21,740
<b>მთლიანი ფინანსური ვალდებულებები</b>	<b>176,732</b>	<b>84,532</b>	<b>24,060</b>	<b>29</b>	<b>285,353</b>
<b>ღია საბალანსო პოზიცია</b>	<b>(73,547)</b>	<b>(10,157)</b>	<b>(506)</b>	<b>208</b>	

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	ლარი	აშშ დოლარი აშშ დოლარი 1 = 1.6670 ლარი	ევრო ევრო1 = 2.3648	სსგა ვალუტა	მთლიანი ჯამი 2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
<b>ფინანსური აქტივები</b>					
ფული და ფულის ექვივალენტები	15,344	12,790	5,516	338	33,988
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	7,711	10,535	-	-	18,246
კლიენტებზე გაცემული სესხები	90,714	22,761	117	-	113,592
გასაყიდად არსებული ინვესტიციები	881	-	-	-	881
სსგა ფინანსური აქტივები	4,785	-	-	-	4,785
<b>მთლიანი ფინანსური აქტივები</b>	<b>119,435</b>	<b>46,086</b>	<b>5,633</b>	<b>338</b>	<b>171,492</b>
<b>ფინანსური ვალდებულებები</b>					
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	2,013	964	-	-	2,977
კლიენტთა ანგარიშები	148,078	50,555	9,250	4	207,887
სსგა ფინანსური ვალდებულებები	4,081	-	-	-	4,081
<b>მთლიანი ფინანსური ვალდებულებები</b>	<b>154,172</b>	<b>51,519</b>	<b>9,250</b>	<b>4</b>	<b>214,945</b>
<b>ღია საბალანსო პიზიცია</b>	<b>(34,737)</b>	<b>(5,433)</b>	<b>(3,617)</b>	<b>334</b>	

**ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი**

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
 2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
 (ათასობით ქართულ ლარში)

**31. რისკის მართვის პოლიტიკა (გაგრძელება)**

**სავალუტო რისკის მგრძობიარობა**

შემდეგი ცხრილი დეტალურად წარმოადგენს ჯგუფის მგრძობიარობას აშშ დოლარის კურსის 10%-იან ზრდასა და შემცირებაზე ლართან მიმართებაში. 10% არის მგრძობიარობის განაკვეთი, რომელიც გამოიყენება უმაღლესი ხელმძღვანელობისათვის უცხოური ვალუტის რისკზე ანგარიშის წარდგენისას და წარმოადგენს მენეჯმენტის მიერ უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის შესაძლო ცვლილების ეფექტის შეფასებას. მგრძობიარობის ანალიზი მოიცავს მხოლოდ არსებულ უცხოურ ვალუტის დენომინირებულ ფულად ერთეულს და აკორექტირებს მათ გაცვლით კურსს პერიოდის ბოლოს უცხოური ვალუტის განაკვეთის 10%-იანი ცვლილებით. მგრძობიარობის ანალიზი მოიცავს გარე სესხებსა და ჯგუფში უცხოურ ვალუტაში განხორციელებულ ოპერაციებს, სადაც სესხის დენომინირება ხდება მსესხებლის, ან გამსესხებლის ვალუტისაგან განსხვავებულ ვალუტაში.

	2008 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით		2007 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	
	ლარი/აშშ დოლარი +10%	ლარი/აშშ დოლარი -10%	ლარი/აშშ დოლარი +10%	ლარი/აშშ დოლარი -10%
ფიქსირი მოგება/ზარალზე	(1,341)	1,341	(447)	447
ფიქსირი კაპიტალზე	(1,073)	1,073	(358)	358

**მგრძობიარობის ანალიზის შეზღუდვები**

ზემოთ მოცემული ცხრილი ახდენს ცვლილებების შედეგების დემონსტრირებას ძირითად დაშვებებში, ხოლო სხვა დაშვებები რჩება უცვლელი. რეალობაში არსებობს კორელაცია დაშვებებსა და სხვა ფაქტორებს შორის. ასევე უნდა გავითვალისწინოთ, რომ მგრძობიარობა არახაზოვანია და უფრო დიდი, ან პატარა გავლენა არ უნდა იქნას ინტერპოლირებული, ან ექსტრაპოლირებული ამ შედეგებიდან.

მგრძობიარობის ანალიზი არ ითვალისწინებს იმ ფაქტს, რომ ჯგუფის აქტივები და ვალდებულებები საკმაოდ აქტიურად იმართება. ამასთან, ჯგუფის ფინანსური პოზიცია შეიძლება იცვლებოდეს იმ დროისათვის, როდესაც ფაქტიური საბაზრო მოძრაობები იჩენს თავს. მაგალითად ჯგუფის ფინანსური რისკის მართვის სტრატეგია მიზნად ისახავს საბაზრო რყევებისადმი დამოკიდებულების მართვას. ვინაიდან საინვესტიციო ბაზარს ახასიათებს სხვადასხვა ცვლილებების ღონე მართვის ქმედებებმა შესაძლოა მოიცვას ინვესტიციების გაყიდვა, საინვესტიციო პორტფელის გადანაწილების ცვლილებები და სხვა დაცვითი ღონისძიებების განხორციელება. ამის შედეგად დაშვებებში ცვლილებების ფაქტიურ გავლენას შეიძლება არ ქონდეს ზეგავლენა ვალდებულებებზე, მაშინ როდესაც აქტივები საბალანსო უწყისში საბაზრო ღირებულებით აღირიცხება. ასეთ გარემოებებში აქტივებისა და ვალდებულებების განსხვავებულმა შეფასებამ შეიძლება მიგვიყვანოს აქციონერების კაპიტალის ცვალებადობასთან.

## ჯგუფი საქართველოს სახალხო ბანკი

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან არსებული შენიშვნები  
2008 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის  
(ათასობით ქართულ ლარში)

---

### 31. რისკის მართვის პოლიტიკა (გაბრძელება)

სხვა შეზღუდვები მგრძობიარობის ანალიზში მოიცავს საგარეუდო საბაზრო მოძრაობების გამოყენებას პოტენციური რისკის დემონსტრირებისათვის, რომელიც წარმოადგენს ჯგუფის შეხედულებას ახლო მომავალში მოსალოდნელ საბაზრო ცვლილებებზე, რომელთა დარწმუნებით გათვალისწინება შეუძლებელია და მოსაზრებას, რომ ყველა საპროცენტო განაკვეთი ერთმანეთის მსგავსად იმოქმედებს.

#### საფასო რისკი

საფასო რისკი არის საბაზრო ფასების ცვალებადობასთან დაკავშირებული ფინანსური ინსტრუმენტების ღირებულების მერყეობის რისკი, იმის გათვალისწინებლად, აღნიშნული ცვალებადობა გამოწვეულია კონკრეტული ფასიანი ქაღალდისათვის ან მისი გამომშვებისათვის სპეციფიური ფაქტორებით თუ ბაზარზე არსებულ ყველა ფასიან ქაღალდზე ზემოქმედი ფაქტორებით. ბანკზე გავლენას ახდენს მის პროდუქტებთან დაკავშირებული საფასო რისკები, რომლებიც ექვემდებარება ძირითად და სპეციფიურ საბაზრო რყევებს.

საბაზრო რისკის მართვისათვის ჯგუფი იყენებს პოტენციური ზარალის პერიოდულ შეფასებას, რომელიც შესაძლებელია წარმოიშვას ბაზრის კონიუნქტურის ნეგატიური ცვალებადობის შედეგად, და აწესებს ადექვატურ შეზღუდვებს დასაშვები ზარალის ოდენობით, აგრეთვე მოთხოვნებს მოგების ნორმებზე და გირაოთი უზრუნველყოფაზე. ვალდებულებებთან მიმართებაში გამოუყენებელ კრედიტებზე ჯგუფმა შესაძლებელია განიცადოს ზარალი თანხით, რომელიც უტოლდება ასეთი ვალდებულებების საერთო ჯამურ თანხას. თუმცა ზარალის შესაძლებელი თანხა ასეთი ვალდებულებების საერთო თანხაზე ნაკლებია, რადგანაც უმეტეს შემთხვევაში ვალდებულებების წარმოშობა დამოკიდებულია საკრედიტო ხელშეკრულებაში განსაზღვრულ გარკვეულ პირობებზე.